

Thomas Watson
A BÚNBÁNAT

Sorozatszerkesztő
BÁLINT ÁGNES
VISKY ANDRÁS

2 puritán
tanítók

THOMAS WATSON

A bűnbánat

KOINÓNIA
Kolozsvár, 2004

A fordítás alapjául szolgáló mű:
Thomas Watson: *The Doctrine of Repentance*
The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1987

Fordította, az előszót írta és jegyzetekkel ellátta
MOLNÁR SÁRA

© KOINÓNIA, 1999
Második kiadás

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
WATSON, THOMAS
A bűnbánat / Thomas Watson; trad.: Molnár Sára.
Kolozsvár: Koinónia, 2004
ISBN 973 8022 92 4
I. Molnár Sára (trad.)
2

Előszó

Kedves olvasó, látva látszik, hogy felesleges előszót írni ehhez a könyvhöz, hiszen Thomas Watson, ez a kiváló puritán teológus megírta már Előljáró beszédét, melyben megfontolt körülányességgel előadja, hogy Pál apostol is, mikor Festus és Agrippa király előtt védőbeszédbe fogott, illedelmes meghajlással, de hajthatatlan missziós lelkülettel saját megterését mondta el, nem titkolva a király előtt, ő mindenkinek azt prédikálja, hogy: „bánják meg bűneiket és térjenek meg”. „Súlyos, nagyszerű üzenet!” – kiált fel Watson elragadtatással, saját könyve témáját is magasztalva egyben. Pálhoz hasonlóan ő is az Írást magyarázza, a prófétákat, és olyan gonddal fog bele a beszédbe, mintha király előtt állna, de a meggyőzés olyan indulattal, mintha saját élete függene e beszédétől.

ApCsel 26,20

Láthatóan teljes ez a mű, ami mégis hibázhat a megértéshez, az a XVII. század óta eltelt idő. Hadd szóljunk közbe, a szerző munkamódszerét követve, elmondva „mindazt, ami eszköz vagy segítség lehet” e szöveg olvasásakor.

Az olvasót szólítja meg könyve indításaképpen,

kifogástalan figyelemmel és tisztelettel. Ez a Levél az olvasóhoz több okból sem pusztán retorikai fogás. Egyrészt szókimondó egyenességével, keménységével ellenére van mindenféle kedvcsináló udvariaskodásnak – elvárásai vannak: nem akárkinek ír, hanem keresztyéneknek, mi több, szenteknek, akik életében a hit és a bűnbánat alapvető kegyelem kell hogy legyen, és már az első oldalakon felszólítja az olvasót, hogy alázza meg magát, bánkódjon és sírjon a bűnei felett. Ez a hangnem mondhatni alaptónusa az egész könyvnek. Nem titkolja, úgy kívánja megcélozni olvasóit, hogy egynémely bűnüket halálra sebezze, saját lelkük boldogsága érdekében.

Másrészt meg nem csupán a Levél, hanem a szöveg egésze megszólítás – prédikációs hangvételű, mely eleve hallgatóságot feltételez, és kinyilatkoztatásai, néhol patetikus, mégis megdöbbentően személyes felkiáltásai, a sok „Ó, bárcsak...” kezdetű mondat megannyi kétségbeesett szólózkodás. Ezek a szavakba alig foglalható sóhajtások a közönség olyan megihittségéről, személyesség olyan megmutatásáról szólnak, mely az elkövetkező évszázadok protestáns hagyományában fölöttébb ritka.

Érvelése sodor, magával ragad, gondolatvezetése az indulat ellenére is ragyogóan tiszta és következetes. Akkor is, ha tudományos adatait meghaladta már az idő: például, mikor a bűnbánat egyik akadályáról, a közönyös, lusta természetről ír, az alábbi példával illusztrálja: „Mondják, hogy ha a krokodil nyitott szájával alszik, az indiai patkány bemegy a gyomrába, és megeszi a belsőseit. Az embert is így falják fel bűnei, míg nyugodtan alszik.” A krokodil ugyan nyitott szájával nem alszik, a legendás lustaság

azonban mindennél jobban példásza a bűnös ember tehetetlenségét. Vagy egy római szerzőt említ, Aelianust, aki szerint a keselyű megbetegszik az illatszerekkel. Ugyanígy betegszik meg a lélek is – mondja Watson – Isten kegyelmének illatától. Vannak nagyon találó, szemléletes állat-illusztrációk is: „A skorpió farkában hordja mérgét, a rágalmazó a nyelvében. Szavai mélyre hatolnak, akár csak a tarajos sül tüskéi.” Vagy: „A viperát ha megütik, kibocsátja mérgét; így ha Isten botja ér bennünket, kiköpjük a bűn mérgét.” „A bűn, akár csak Kirke varázsitala, az embert barommmá változtatja.” De felsorolja a rókát, a farkast, a vadszamarat, meg a disznót is, melyekhez hasonló a bűnös ember, bibliai idézetekkel támasztva alá ítéletei igazságát.

Nem célja a tudományosság, ezek a példák, akár csak Ezópus fabulái, nevelő célszerűek, a meggyőzés eszközei kívánnak lenni. Mégsem csak azok: adatai pontatlansága, túlzásai mai szemmel kedves bohózkodásnak tűnhet, mely ellensúlyozza a könyvbeli doktrínák célszerűségét. Bele-belefeledkezik történeteibe, jó humorral, trói és prédikatori rátermettséggel ecseteli a bűn szörnyűségét, Isten kegyelmének nagyszerű voltát.

Ítéletes beszéd és boldogságról szóló irat egyszerre, de sem az ítélet, sem az üdvösség nem pusztán doktrína: életszerűen ír róluk úgyannyira, hogy megélevednek, történetekké változnak, melyekbe folyamatosan invitálja az olvasót, hogy lépjen be és döntson élete felől. (Lássunk munkához – mondja Watson könyve utolsó lapján, mintha a megírás nem munka lett volna, egy pillanatra sem tévesztvén szem elől, hogy a tan lényege a cselekedet.)

Hogy súlyosbítsa a döntést, Watson puritán kérlelhetlenséggel hajtogatja, hogy nemcsak saját sorsáért felelős az ember: „Saját gyarlóságaink mellett a föld siralmas állapota is könnyeinkért kiált. Nem vesztetünk-e túl sokat a hajdani hírnévből, tiszteletből?... Ó, bárcsak ne pihenne síró szemünk!” Fontos momentum ez, hiszen a puritán szerzők az egyénit és a közéletit, az egyházit és a világit nem választják szét: olyan korban írják munkáikat, mikor a hittérítésnek látható módon van bevett közéleti gyakorlata és műfaja is. A kegyesség – hitük szerint – nem magánügy, melyről hallgatni kell, hanem történelemformáló erő. Az Encyclopedia Britannica szerint a puritanizmus „hősies próbálkozás volt, hogy saját életstílusukat nemzeti példává tegyék”, hogy az egyház reformja révén a társadalmat is megváltoztassák. Watson is konkrétan utal Anglia elveszett állapotára – Sodomához hasonlítja, majd említi a pestist meg a londoni tűzvészt, melyek Isten ítélete a nemzet bűneiért. Azonban ez az ítélet is a bűnbánatért van: „Anglia szigete két óceánnal van körülzárva: egyik a víz óceánja, másik a gonoszságé. Ó, vajha körülfogná egy harmadik is, a bűnbánó könnyek óceánja!”

A sírás, a könnyek alapmotívum ebben a könyvben. Az őszinte bűnbánat könnyei a mártírok vérével egyenértékű. Az emberi erőfeszítés és áldozat fokmérője, az igaz bűnbánat, a megtöretés szimbóluma: „Megtisztítanak a bűntől, és kioltják Isten haragját.” „A könnyek sós víze megöli a lelkiismeret férgét.” „A szem látásra és sírásra van. Először látni kell a bűnt, hogy sírni tudjunk érte.” Igen sok, és igen kevés is. Sok, mert a legtöbb, amit az ember a bűne-

ért tehet, kevés, mert legalább annyi a bűne, ahány könnyet bír ejteni értük. A filozófusok szerint – mondja a szerző – négy tulajdonsága van a könnyeknek: nedvesek, sósak, forróak és keserűek. A bűnbánó könnyeknek azonban van egy ötödik tulajdonságuk is, az, hogy édesek, mert Isten „tömlőjébe” hullanak, és nagy a jutalma ezeknek a könnyeknek. „Bánkódjon az ember a bűneiért, és örvendezzen a bánata fölött” – idézi Augustinust. Az ószövetségi rézmedencének is, melyben Áron és fiai mosakodtak, hogy meg ne haljanak, kettős újszövetségi értelme van: Krisztus vérével teli medence, melyben hit által merítkezünk meg, illetve könnyeink medencéje, melyben bűnbánat által.

Zsolt 56,9

2Móz 30,18

Egy zsoltár-részlettel fejezi be munkáját: „Aki vetőmagját sírva emelve megy tova, vigadozással jő elő, kevésit emelve”, mondván, hogy ez a mondat összefoglalja, amit eddig leírt. Hite szerinti ígéret és Istentől való ajándék a sírás meg a vigadozás is, melyek a bűnbánatban azonosak, hiszen a „megbán” szó héber eredetije ezt is jelenti: „vigasztalódni”. A vetés meg az aratás az ember kemény munkája: „A világ nem a miénk citra pulverem (munka és szorgalom nélkül), így akarnánk mégis elérni azt, ami ennél sokkal kiválóbb? A restség a lélek rákfeneje.” A köztes idő a várakozásé, melyben Isten kegyelme növekedésre válthatja az ember fáradozását. A vetőmag a mennyei kegyelem ajándéka – Ige, hit, bűnbánat.

Zsolt 126,6

A könyv szerkezetében, gondolati struktúrában is mindvégig ezt a kettőséget mutatja: a bűnbánat Isten ajándéka és az ember verejtékes munkája egyszerre, hit és értelem, bizalom és belátás, szeretet és

tudás, melyek – győz meg a szerző – egymásnak nem ellentétei, sőt, nem sokat ér egyik a másik nélkül: „A vallásos rendelkezések szekere nem visz minket a mennybe, hacsak Isten Lelke nem csatlakozik ehhez a szekérhez.” „Akkor hagyjuk el igazán a bűnt, ha a bűn cselekvése azért szűnik meg, mert a kegyelem forrása beáramlik életünkbe, ahogyan a sötét is eltűnik, ha beáramlik a fény.” Vagy: „A büntudat épp elég ahhoz, hogy félelmet tápláljon. A bűnbánatot azonban a kegyelem ismerete táplálja. Ha a fájdalom és gyötrellem elég lenne a bűnbánathoz, akkor a pokol kárhozottai lennének a legtökéletesebb bűnbánók, hisz ők gyöttrődnek a leginkább. A bűnbánat a szűz megváltozásán múlik... Ha egy lélekben nem dereng a hit, bánata nem az alázaté, hanem a kétségbeesésé.”

Az igazi ellentét igaz és hamis bűnbánat, őszinte és képmutató szűz, töredelmes és megátalkodott állapot között van: „Az ember lehet szomorú anélkül, hogy a bűneit bánná, ahogy a tolvaj is bánkódik, amikor elkapják, nem azért mert lopott, hanem mert meg kell fizetnie a büntetést.” A képmutató pedig olyan, mint „rothadt pillér, szépen bearanyozva”. Éles szemét semmi nem kerülheti el. A tisztességes embernek, a keresztyénnek is ugyanúgy szüksége van bűnbánatra, mint a hírhedt bűnözőnek, akire ujjal mutogat: „a tisztességes embernek kifogástalan lámpája van, de hiányzik belőle a kegyelem olaja”; illetve: „szomorú, hogy a templomi kötelességek szűzpadot jelentenek a a gögnek”. A bűnbánat az egyetlen deszka, mely megmaradt nekünk a megváltáshoz, miután „Ádámban mindannyian hajótörést szenvedtünk”. A „kegyelem alapköve” ez, melyet az evangélium hirdet először, szemben a törvénnyel.

Kijelentéseit tanúk sora erősíti meg az első oldaltól az utolsóig. A tanúk állítása a könyv megírásának alapmozzanata, a szentek közösségét teszi jelenvalóvá, a spirituális hagyományt, melyet magáénak vall, miközben ostromozó radikalizmussal fordul szembe mindenféle megkövesedett epizkopalizmussal. Hogy kik ezek a tanúk? Pál, az apostolok, az ószövetségi próféták, Augustinus, Ambrosius, Aquinói Tamás, Chrysostomus, Luther, Nagy Bazileiosz, Nazianzoszi Szent Gergely, a mártírok.

Különösen szép példája a szembefordulás általi megtisztításnak és megőrzésnek, mikor „szükséges figyelmeztetésképpen” elmondja, hogy a pápisták ugyan szentségnek tartják a bűnbánatot, mi több, személyes érdemnek, ennek azonban nincs alapja, mert Krisztus nem tartotta annak, Watson mégis tisztelettel emlékezik meg a latin és görög egyházatyákról, akik nem tévedtek, mikor az „áldozat kövérjének” (Szent Gergely), „a lélek orvosságának” (Nagy Bazileiosz), „az angyalok borának” (Bernát) nevezték a bűnbánatot.

A bűnbánatról szóló könyv képes beszéde, meg nem alkuvó keménysége jelzi, hogy nem csak a tanok tisztaságának védelmében született, nem csupán a bűnbánat rendszeres teóriája és alkalmazása, megtéréshez való útmutató, bár ebben sem találhatnánk hibát, hanem történet egy olyan korról, olyan emberekről, akiknek hite és erkölcsi felelőssége valóságos jelenlétre váltotta az isteni ígéretet: „...hitték, hogy az időszámítás újrazedődik, történelemben, vallásban új korszak indul, a bibliai ígéret valóra válik.” (Ruland – Bradbury: Az amerikai irodalom története. 1991. Bp. 27. o.) Az első keresztyén polgári

demokráciák korszaka ez, melyek puritán alapítóiak, hiszen a demokrácia a puritanizmussal egy tőről fakad, ez pedig a személyes erkölcsi tudat, a kötelesség és felelősség érzete, „a bűn felismerése, és a bűnbánó ember vágyakozása a bocsánatra. Egyetlen ember sem kerülheti el, ha felnőtté válik, ezt a tapasztalatot”. (Ralph Barton Perry: Puritanism and Democracy. Harper Row Publishers. 1964. New York. 627–628. o.)

MOLNÁR SÁRA

Levél az olvasóhoz

Keresztyén Olvasó!

Két nagy kegyelmi ajándék van, ami egy szentnek alapvető ebben az életben, a hit és a bűnbánat. Ez az a két szárny, melyekkel a menny felé röpül. A hit és a bűnbánat táplálják a lelki életet, ahogy a meleg és a gyökér nedvessége a természetit. A bűnbánat az az ajándék, amelyről most beszélni fogok.

Chrysostomus ezt találta a legjobb témának prédikációjához, amikor Arcadius császár előtt beszélt. Augustinus meg azt kérte, hogy a bűnbánó zoltárok előtte legyenek, amikor az ágyában fekszik, és gyakran tanulmányozta őket könyvek között. A bűnbánat soha nem múlja divatját: oly gyakran élünk vele, mint a mesterember a szerszámaival vagy a katona a fegyverével. Ha nem tévedek, a gyakorlati útmutatás fontosabb a mai korban a hitvitánál vagy az elvi meggyőzésnél.

Először azt gondoltam, hogy fiókomba zárom ezeket a meditációkat, de látva, hogy nagy jelen-

tőségük van kritikus helyzetünkben, megmásítottam korábbi döntésemet, és íme felfedem őket a bíráló tekintetek előtt.

A bűnbánat megtisztít; ne félj ennek a gyógyszernek a hatásától. Sújts le a lelkedre, mondta Chrysostomus, sújts le rá; a haláltól szabadul meg e csapás által. Milyen jó lenne, ha mélyebben megindulnánk a bűnön, ha szemeink valóban könnyben úsznának. Tisztán láthatjuk Isten Lelkét, amint a bűnbánat vizén jár, mely nyugtalan ugyan, de tiszta. A könnyek megtisztítanak a bűntől, és kioltják Isten haragját. A bűnbánat a kegyesség ápolója, a kegyelem szerzője. Minél több bánatban és lelki zaklatottságban van részünk megtérésünk-
kor, annál kevesebb lesz később.

Zsolt 56,9

Keresztyének, miért bántódtok egyéb dolgokon, és nem a bűnön? A világiakért hullatott könnyek a földre esnek, a szent könnyek azonban tömlőbe gyűjtetnek. Ne tartsátok a szent sírást fölöslegesnek. Tertullianus úgy vélte, nem is született egyébre, csak bűnbánatra. Ha nem fullad könnyekbe a bűn, a lélek ég el. Ne mondjátok, hogy a megbánás nehéz. A kitűnő dolgok megérdemlik a fáradságot. Hát nem ássa ki az ember a földből, bár beleizzad, az aranyat? Jobb mennybe jutni sok fáradsággal, mint gond nélkül a pokolba. Mit nem adnának a kárhozottak, hogy Isten elküldje követét hozzájuk, aki kegyelmet hirdet bűnbánatukért! Micsoda jajkiáltásokkal és sóhajokkal ostromolnák az eget! Micsoda könnypatakok áradnak a szemükből! De túl késő már. Ezek a könnyek csak a saját bolondságuk elsiratására vannak immár, bocsánatot nem sze-

reznek. Ó, bárcsak megbékülnénk Istennel, míg a síron innen vagyunk! Lehet, hogy a holnap halálunk napja lesz: legyen hát a mai a megbánás napja. A szentek példáját kellene hogy kövessük, akik megkeseredtek lelkükben, feláldozták testi vágyaikat, és zsákruhába öltöztek a fehér ruha reményében. Péter könnyekkel keresztelte magát; az istenfélő Paula, akiről Jeromos ír, mint a paradicsom madara kesergett és porig alázza magát a bűnért.

Saját gyarlóságaink mellett a föld siralmas állapotja is könnyeinkért kiált. Nem vesztettünk-e túl sokat a hajdani hírnévből, tiszteletből? Volt idő, amikor fejedelemisszony voltunk a tartományok között, a többi nemzetek kévéi pedig meghajoltak kévénk előtt Isten akaratából, de nem szállt-e el azóta dicsőségünk, mint a madár? El sem tudjuk mondani, milyen súlyos veszteségeink vannak még. A fekete, visszataszító gőzök felemelkedtek: attól kell félnünk, hogy hangos mennykőcsapások következnek ránk. Hát vajon nem kellene mindez magunkhoz térítsen, felkeltve bennünk az alázat lelkét? Talán aludni fogunk az árboc tetején, míg az ég minden sarkából fújnak a szelek? Ó, bárcsak ne pihenne síró szemünk!

JSir 1,1

1Móz 37,7

H6s 9,11

Péld 23,34

JSir 2,18

Nem bocsátok előre egyebet a bevezetőben, csupán annyit még, hogy Isten adja áldását erre a könyvre, és úgy irányítsa a nyilat, hogy bár vaktában van kilőve, elérje a célját, és egynémely bűnt halálra sebezzen. Ez legforróbb imája annak, aki lelked boldogságát szívből kívánja,

THOMAS WATSON

1668. május 25.

Elöljáró beszéd

Szent Pál a Cselekedetek könyvének 26. részében védőbeszédet mond Festus és Agrippa király előtt, amikor Tertullus azzal vádolja, hogy zendülést kelt a nép között: „Mi ugyanis úgy találtuk, hogy ez veszedelmes ember, és hasonlást támaszt...”

ApCsel 24,5

Pál jó szónoknak bizonyul. Először kézmozdulatával hódol a királynak (1): előrenyújtja kezét a szónokok szokása szerint; majd beszédmódjával (2): „Agrippa király! Boldognak tartom magamat, hogy mindazok felől, amikkel a zsidóktól vádoltatom, teelőtted fogok védekezni e mai napon.”

ApCsel 26,2

Pál ezután három dologról beszél olyan meggyőző ékesszólással, hogy Agrippa király csaknem keresztyénné lesz:

(1) Elmondja, milyen életmódot folytatott megtérése előtt: „...én a mi vallásunknak legszigorúbb felekezete szerint éltem mint farizeus”. Ez idő alatt a hagyományért buzgólkodott és hamis buzgóságának tüze olyan erős volt, hogy

ApCsel 26,5

mindenkit megégetett, aki útjában állt: „a szentek közül én sokat börtönbe vetettem”.

ApCsel 26,10

(2) Elmondja megtérése történetét: „Délben látám az úton, király, hogy mennyből a napnak fényességét meghaladó világosság sugárzott körül.” Ez a fény Krisztus megdicsőült testéből ragyogott. „Hallék szót, mely énhozzám szól és ezt mondja vala zsidó nyelven: Saul, Saul, mit kergetsz engem?” Mivel a test szenvedett, a fej a mennyben feljajdult. Pál annyira megrémült a fényességtől és ettől a hangtól, hogy leesett a földre: „Én pedig mondek: Kicsoda vagy, Uram? Ő pedig monda: Én vagyok Jézus, akit te kergetsz.” Pált önmagától fosztották meg ebben a pillanatban: önnön igazságáról való meggyőződése megsemmisült, és az örök életbe vetett reményét ezután egyedül Krisztus igazságára alapozta.

ApCsel 26,13

ApCsel
26,14.15

(3) Beszél arról, hogyan él megtérése után. Ő, aki korábban üldöző volt, most prédikátor lett: „De kelj fel, és állj lábaidra: mert azért jelentem meg néked, hogy téged szolgálva és bizonyossággá rendeljelek azokban, amiket láttál...” Miután Pál, a „választott edény” megformáltatott az üdvösségre, munkálkodni kezdett, hogy ugyanannyi jót tegyen, mint amennyi fájdalmat okozott előtte. Korábban halálra üldözte a szenteket, azután meg életet hirdetett a bűnösöknek. Isten először a zsidókhöz küldte Damaszkuszba, később azonban a pogányokra is kiterjesztette küldetését. Azt az üzenetet prédikálta, „hogy bánják meg bűneiket, és térjenek meg az Istenhez, a megtéréshez méltó cselekedeteket cselekedvén”. Súlyos, nagyszerű üzenet!

ApCsel 26,16

ApCsel 26,20

Nem fogok senkivel vitázni arról, hogy hit vagy bűnbánat adatik először. Kétségtelen, hogy a bűnbánat mutatkozik először a hívő életében, én mégis azt gondolom, hogy a hit magvai szórának el hamarabb a szívben. Ugyanúgy, mint amikor az égő gyertyát beviszik a szobába, és a fény látszik először, holott a gyertya volt előbb, nem a fény. A bűnbánat gyümölcseit látjuk mi is először, ám a hit csfái hamarabb ott voltak.

Mi késztet engem arra, hogy azt gondoljam, a hit magként már a bűnbánat előtt jelen van? Az, hogy mivel a megbánás kegyelem, csak élők gyakorolhatják. És hogyan élhetne a lélek hacsak nem hit által? „Az igaz ember pedig hitből él.” Először a hit magjai kell tehát ott legyenek a bűnbánó szívében, másként halott volna, a bűnbánata pedig értéktelen.

Akár a hit, akár a megbánás adatik először, biztosan tudom, a bűnbánatnak akkora jelentősége van, hogy nélküle nincs megváltás. Miután Pál hajótörést szenvedett, deszkákon, az összetört hajó darabjain úszott ki a partra. Ádámban mindannyian hajótörést szenvedtünk, és a bűnbánat az egyetlen deszka, ami megmaradt a hajótörés után, hogy eljussunk rajta az örökéletre.

Nagy és szent felelőssége a keresztyéneknek, hogy megbánják bűneiket és Istenhez forduljanak. „Térjete meg, mert elközelített a mennyeknek országa.” „Bánjátok meg azért és térjete meg, hogy eltöröltessenek a ti bűneitek.” „Térjete meg azért ezen gonoszságodból.” Három tanú szájából is megerősítették ez az igazság.

A bűnbánat a kegyelem alapköve: „nem ra-

kosgatván le újra alapját a... megtérésnek”. Bár- melyik vallás, mely nem erre az alapra épül, szükségképpen összeomlik.

A bűnbánat olyan kegyelem, melyet először az evangélium hirdet. Vannak, akik úgy gondolják, hogy ez már a törvényben is adott, pedig valójában Krisztussal kezdődik, aki első beszédét így kezdte: „Térjete meg.” És a búcsúszavai, melyeket hátrahagyott mennybemenetele előtt, ezek voltak: „És prédikáltatni az Ő nevében a megtérésnek...” Az apostolok mindannyian ezen az úton indultak el: „Kimenvén azért prédikálják vala, hogy az emberek térjenek meg.”

A bűnbánat tisztán evangéliumi kegyelem. A cselekedetek törvénye nem ismerte el a bűnbánatot: a vétkező halállal lakolt. A bűnbánat az evangéliumban jelent meg először. Krisztus az ő vére árán megváltotta a megtérő bűnösöket. A törvény személy szerint mindenkitől tökéletes és folytonos engedelmességet követelt, és átok alatt volt mindaz, aki nem tudta ezt teljesíteni: „Átkozott minden, aki meg nem marad mindazokban, amik megfrattak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje.” Nem azt mondja, hogy aki nem engedelmeskedett a törvénynek, bánja meg bűnét, hanem azt, hogy legyen átkozott. A bűnbánat tehát olyan tanítás, melyet csupán az evangélium fedett fel.

Hogyan formáltatik a bűnbánat? A következőképpen:

1. *Részben az Ige által.* „Ezeket pedig mikor hallották, szívökben megkeseredének.” A hirdetett Ige a gépezet, mely által Isten a bűnbána-

Zsid 6,1

Mt 4,17

Lk 24,47

Mk 6,12

Gal 3,10

ApCsel 2,37

Zsid 10,38

ApCsel 27,44

Mt 3,2

ApCsel 3,19

ApCsel 8,22

Jer 23,29 tot szerzi. Sziklazúzó pörölyhöz és tűzhöz hasonló: az első összetör, a második meglágyítja a szívet. Milyen nagy áldás, hogy hirdettetik az Ige, melynek ekkora ereje van! És milyen nehéz lesz megmenekülni a pokolból azoknak, akik kioltják ezt a mennyei fényt!

ApCsel 10,44 2. *A Lélek által.* A lelkészek olyanok, mint az orgona sípjai. A Szentlélek lélegzik bennük, ez teszi beszédüket hatásossá: „Mikor még szóla Péter ez igéket, leszálla a Szentlélek mindazokra, akik hallgatják vala e beszédet.” A Lélek, melyről szólunk, megvilágosít, és megtérésre indít. Amikor megérint egy szívet, könnyekre fakad az: „A Dávid házára és a Jeruzsálem lakosaira pedig kiöntöm a kegyelemnek és könyörületes-ségnek lelkét... és reám tekintenek, akit átszegtek, és siratják őt.” Érdekes megfigyelni, hogy a szavak milyen különböző hatással vannak az emberekre. Néhányan olyanok az ígéhirdetésen, mint Jónás: meglágyul a szívéük, és könnyeket hullatnak. Másokat csak annyira érint meg, mint a süket embert a zene. Van, aki szépen növekszik az Ige által, van, aki kevésbé. Ugyanaz a föld, mely megédesíti a szőlőt, keserűvé teszi az ürömmöt. Mi lehet az oka, hogy ennyire különböző az Ige hatása? Bizonyára az, hogy Isten Lelke az egyik ember lelkiismeretéhez eljuttatja az Igét, a másikéhoz nem. Van, aki kenetet kap a Szenttől, van, aki nem. Imádkozzatok, hogy hulljon harmat is a mannával, jöjjön a Lélek is az Igével együtt. A vallásos rendelkezések szekere nem visz minket a mennybe, hacsak Isten Lelke nem csatlakozik ehhez a szekérhez.

Zak 12,10

1Jn 2,20

ApCsel 8,29

Hamis bűnbánat

Hogy meglássuk, milyen az igazi bűnbánat, először bemutatom, milyen a hamis. Néhány csapdája is van a bűnbánatnak, ezért mondta Augustinus, hogy „a bűnbánat kárhoztat sokakat”, értvén ezt a hamis bűnbánatra. Könnyen becsaphatja magát az ember a hamis bűnbánattal.

1. *A bűnbánat első csapdája a törvény kényszere.* Tegyük fel, hogy egy ember mélyre süllyed a bűnben, míg végül Isten foglyul ejti, megmutatva, milyen kétségbeejtő kockázatot vállalt, ő pedig gyötrődni kezd. Egy idő után azonban elül a lelkiismeret vihara, s az ember megnyugszik, megállapítva, hogy ő igaz bűnbánó, mert némi keserűséget érzett a bűn miatt. Ne csapjátok be magatokat: ez nem bűnbánat. Akháb és Júdás is gyötrődtek magukban. Egy dolog megfélemlített bűnösnek lenni, de teljesen más bántó bűnösnek lenni. A büntudat épp elég ahhoz, hogy félelmet tápláljon. A bűnbánatot azonban a kegyelem ismerete táplálja. Ha fájdalom és gyötrelem elég lenne a bűnbánathoz, akkor a pokol kárhoztottai lennének a legtökéletesebb bűnbánók,

hisz ők gyötrődnek a leginkább. A bűnbánat a szív megváltozásán múlik. De lehet benne félelem a szív legcsekélyebb változása nélkül is.

2. *A bűnbánat másik csapdája a fogadalom, hogy nem vétkezünk többet.* Egy ember szilárdan elhatározhatja, és fogadalmat tehet, hogy nem vétkezik többé, mégsem lesz igaz bűnbánó. „...azt mondtad: Nem fogok vétkezni.”¹ Íme egy elhátározás; de lám csak mi következik utána: „minden magas halmon és minden lombos fa alatt bujkálsz vala te, mint egy parázna”. Az ünnepélyes fogadalom ellenére Izrael bújócskázik Istennel, és a maga bálványai után szalad. Tapasztalatból tudjuk, milyen fogadalmakat tesz az ember a betegágyon, arra az esetre, ha Isten meggyógyítaná, pedig ugyanolyan rossz, mint előtte volt. Szíve a régi, csupán a kísértés új.

A bűnnel szembeni fogadalom fakadhat:

(1) A jelen pillanat végletességéből; nem azért, mert bűn a bűn, hanem mert fájdalmas. Ez a fogadalom hamar szertefoszlik.

(2) Félelemből valami eljövendő rossztól. A halál, a pokol előérzete is lehet ez: „És látám, és ímé egy sárga színű ló; és aki rajta üle, annak a neve halál, és a pokol követi vala azt.” Mit nem lenne meg a bűnös, mire nem esküdne, ha tudja, hogy meghal és ítélőszék elé kell hogy álljon? A halálos ágyon tett fogadalmat az önszeretet táplálja, később meg győzedelmeskedik fölötte a bűn szeretete. Ne bízzatok a szenvedélyes fogadalmakban; vihar váltja ki, és a viharral együtt múlik el.

¹ Az idézet a King James Version (1611) angol bibliafordításból való.

3. *A bűnbánat harmadik csapdája a bűnös utak elhagyása.* Nagy dolog, én is tanúsítom, elhagyni a bűnt. Olyan kedves a bűn az embernek, hogy inkább a gyermekétől válik meg, mint a bujaságtól: „Elsőszülottemet adjam-é vétkemért, vagy méhem gyümölcsét lelkemnek bűnéért?” A bűntől azonban bűnbánat nélkül is meg lehet válni.

Mik 6,7

(1) Az ember megválhat néhány bűnétől, miközben más bűnöket megtart. Heródes is sok reformot hozott uralkodása idején, a vérfertőzés bűnét azonban nem tudta elhagyni.

(2) El lehet hagyni egy régi bűnt az új élvezetéért, ahogy az öreg szolgát is elküldik, ha újat hívnak. A bűnnek nem elhagyása, csupán cserélgéte ez. A bűn változik meg, nem a szív. Aki tékozló volt fiatalon, uzsorás lesz öregkorára. A rabszolgát eladják a zsidónak; a zsidó eladja a töröknek. Az úr megváltozott, de a rabszolga szolga maradt. Ugyanígy cserélgetheti az ember egyik bűnt a másikkal, ám ettől még bűnös marad.

(3) Egy bűnt el lehet hagyni óvatosságból, és nem a kegyelem erejéből. Belátja az ember, hogy bár örömet leli bűnében, az érdekeit nem szolgálja. Elrontja a hitelét, aláássa az egészségét, felemészti a vagyonát. Ezért elhagyja a bűnét megfontolásból.

Akkor hagyjuk el igazán a bűnt, ha a bűn cselekvése azért szűnik meg, mert a kegyelem forrása beáramlik életünkbe, ahogyan a sötét is eltűnik, ha beáramlik a fény.

Az igaz bűnbánat természete (1)

A következőkben bemutatom, milyen az evangéliumi bűnbánat. A bűnbánat Isten Lelkének ajándéka, mely által a bűnös alázatra jut bensejében, és kívül élő láthatóan megújul. További kiegészítésként tudni kell, hogy a bűnbánat lelki gyógyszer, melynek hat sajátos összetevője van:

1. A bűn meglátása
2. Bánkódás a bűn fölött
3. A bűn megvallása
4. Szégyenkezés a bűn miatt
5. A bűn gyűlölete
6. A bűn elhagyása

Ha egy is kimarad ezek közül, a bűnbánat elveszíti hatékonyságát.

1. A BŰN MEGLÁTÁSA

Krisztus gyógyításainak első mozzanata a szemek megnyitása volt. Ez a döntő mozzanat jelenik meg a tékozló fiú bűnbánatában is: „Mikor aztán magába szállt...” Nem tudta egyébnek látni magát, csak bűnösnek. Mielőtt az ember Krisztushoz jönne, először magához kell (meg)-

térnie. Salamon, a bűnbánatról szólva, ezt tartja a legelső lépésnek: „És eszökre térnek.” Az ember először fel kell hogy ismerje és tudatosítsa, mi a bűne, éreznie kell szíve keserűségét, mielőtt megfelelően megalázkodhatna érte. Isten első teremtménye a fény. Ugyanígy a bűnbánó számára első dolog a megvilágosodás: „most pedig világosság [vagytok] az Úrban”. A szem látásra és sírásra van. Először látni kell a bűnt, hogy sírni tudjunk érte.

1Klr 8,47

Ef 5,8

Ebből könnyű következtetni, hogy ahol nem látják a bűnt, ott nem is bánhatják. Sokan vannak, akik sikerrel kémlelik mások hibáit, még magukban egyet sem látnak. Hangoztatják, hogy nekik jó szívük van. Nem különös, hogy két ember élhet együtt, ehetnek és ihatnak együtt, és mégsem ismerik egymást? Így van a bűnös is: teste és lelke együtt él, együtt működnek, ő mégsem ismeri magát. Nem ismeri sem a saját szívét, sem azt, hogy milyen poklot hordoz magában. A lepel alatt eltorzult arc rejtőzik. Az emberek tudatlansággal és önszeretettel vannak elfátyolozva; ezért nem látják, milyen rút a lelkük. Azt teszi velük az ördög, amit a sólyommal az idomár: megvakítja, majd csuklyával a fejükön viszi a pokolba őket. „Fegyver... a jobb szemére.” Az emberek többé-kevésbé tisztán látnak a világ dolgaiban, de lelki szemük vaksággal van sújtva. Nem látnak rosszat a bűnben – a fegyver a jobb szemükön van.

Zak 11,17

2. BÁNKÓDÁS A BŰN FÖLÖTT

Zsolt 38,19 „...*bánkódom vétkem miatt*”

Ambrosius a lélek keserűségét nevezi bánatnak. A „bánkódni” szó héber megfelelője azt jelenti: „olyan a lélek, mintha keresztre lenne feszítve”. Ez történik az igazi bűnbánatban: „...és reám tekintenek, akit átszegeztek, és siratják őt”, mintha valóban éreznék a kereszt szögeit, amint testükbe fúródnak. Ahogyan egy asszony sem szülhet fájdalmak nélkül, ugyanúgy nem lehet bűnbánat sem gyötrelmek nélkül. Gyanús a hite annak, aki kétkedés nélkül hisz; ugyanígy gyanús, aki keserűség nélkül bánja meg a bűneit.

Lk 7,38 A mártírok véréket ontották Krisztusért, a bűnbánók könnyeket ontanak: „És megállván hátul az Ő lábainál sírva.” Figyeljétek csak, hogyan működik ez a lombik: az asszony szívének keserűsége a szeméből buggyant ki. A rézmedencének is, melyet a papok mosakodásra használtak, kettős jelentése van: egyrészt a Krisztus vérével teli medencét jelképezi, melyben hit által kell megmosakodnunk, másrészt a könnyek medencéjét, melyben a bűnbánat által kell megtisztulnunk. Az igaz bűnbánó azon fáradozik, hogy szívét keserűvé tegye. Áldja Istent, ha sírni tud; örül az esős napoknak, mert tudja, a bűnbánat könnyei ezek, melyeket nem kell majd megbánnia. Bár a bánat kenyerének keserű az íze, megerősíti a szívet.

Zsolt 104,15

2Kor 7,10

Zsolt 51,19

A bűnért való szomorúság nem felszínes, hanem szent gyötrelmek. A Szentírás töredelmes szívnek és a szív megszaggatásának nevezi: „a töredelmes és bűnbánó szívet, oh Isten, nem ve-

ted meg”. „És szíveteket szaggassátok meg.” A Jól 2,13 „combomat vertem” kifejezés, a mell verése, a Jer 31,19 zsákruhába öltözés, a haj tépése megannyi külső Lk 18,13 jele a belső szomorúságnak. Ez a nagy bánat Ézs 22,12 azért van: Ezsd 9,3

(1) Hogy értékessé tegye Krisztust. Ó, milyen kívánatos a gyötrődő léleknek a Megváltó! Ilyenkor lesz Krisztus igazából Krisztus, a kegyelem pedig igazán kegyelem. Amíg a szív bűntudattal van tele, nem méltó Krisztushoz. Hogy örül a seborvosnak az ember, ha vérző sebei vannak!

(2) Hogy kiirtsa a bűnt. A bűn táplálja a bánatot, a bánat pedig megöli a bűnt. A szent bánat rebarbarához hasonló, mely kiirtja a lélek haragját. Mondják, hogy a szőlővenyige nedve gyógyír a leprára. A vezeklő könnyei bizonyosan jók a bűn leprájára. A könnyek sós vize megöli a lelki ismeret férgét.

(3) Hogy utat nyisson a biztos vigasztalásnak: „Akik könnyhullatással vetnek, vigadozással aratnak majd.” A bűnbánó esős időben vet, de jó időben arat majd. A bűnbánat kifakasztja a bűn tályogát, és utána megkönnyebbül a lélek. Anna, miután sírt, elment, és nem volt szomorú többé. Ha Isten kavarja fel a lelket a bűnért, az olyan, mint mikor az angyal felzavarta a tó vizét, gyógyulást hozva a betegeknek. Jn 5,4

Zsolt 126,5

1Sám 1,18

Jn 5,4

Azonban nem minden szomorúság az igazi bűnbánat jele. Igaz és hamis szomorúság között olyan nagy a különbség, mint az édesvízű forrás és a sósvízű tenger között. Az apostol „Isten szerinti” szomorúságról beszél. De milyen ez az Isten szerinti szomorúság? 2Kor 7,9

Hat ismérve van:

1. *Az Isten szerinti szomorúság bensőnkben van.*

Kétféleképpen van a bensőnkben:

Mt 6,16 (1) A szív szomorúsága ez. A képmutatóknak arcukon van a szomorúság: „eltorzítják arcukat”. Komor az arckifejezésük, de bánatuk nem jut mélyebbre, akárcsak a harmat, mely megnedvesíti a leveleket, de a gyökérig nem jut el. Akháb bűnbánata színjáték volt. Ruháit megszagatta ugyan, de a szívet nem. Az Isten szerinti bánat mélyen van, olyan, mint az ér, mely befelé vérzik. A szív is vérzik a bűn miatt: „szívökben megkeseredének”. A szívnek fontos szerepe van a bűn elkövetésében, ezért a bűnbánatban is fontos szerepe kell hogy legyen.

1Kir 21,27 (2) A szív bűneiért, a bűn megfogadásáért, első csfrájáért való szomorúság. Pál bánkódik a tagjaiban lévő törvény miatt. Az igazi bűnbánó megsiratja a büszkeség, az érzéki vágy felgerjedését is. Bánkódik a „harag gyökeréért”, akkor is, ha nem lesz tett belőle. A gonosz ember csak a botrányos bűneiért bánkódik, az igaz megtérő a szív bűneit is megsiratja.

Róm 7,23 2. *Az Isten szerinti szomorúság őszinte.* A bajt sajnálja, amit okozott, és nem a büntetéstől retteg. Isten törvényét szegte meg, az Ő szeretete ellen vétett. Ez fakasztja könnyekre a lelket. Az ember lehet szomorú anélkül, hogy a bűneit bánná, ahogy a tolvaj is bánkódik, amikor elkapják, nem azért, mert lopott, hanem mert meg kell fizetnie a büntetést. A képmutató csak bűne keserű következményét fájlalja. Olvastam egy kútról, mely csak szomjhalál előtt ad vizet. Ugyan-

így a képmutatók szeméből sem hullnak soha könnyek, csak ha Isten ítélete közeledik. A fáraót inkább nyomasztották a békák és a vérfolyam, mint a bűnei. Az Isten szerinti szomorúság azonban legfőképpen az Isten elleni törvényszegés miatt van, olyannyira, hogy ha nem lenne lelkiismeretünk, hogy furdaljon, ha nem lenne ördög, aki vádoljon, ha nem lenne pokol, hogy bűnhődjünk, akkor is gyötrődne az igaz lélek, mert Isten ellen vétett. „Az én vétkem szüntelen előttem forog”; nem azt mondja Dávid, hogy „a fenyegető kard szüntelen előttem forog”, hanem azt, hogy „a vétkem”. Hogyan bánthattam meg egy ilyen kegyelmes Istent, hogyan szomoríthattam meg a vigasztalómat! Ez töri össze a szívemet!

Zsolt 51,5

Az Isten szerinti szomorúság azért őszinte, mert amikor egy keresztyén már tudja, hogy a pokol nem fenyegeti, hogy nem kárhozik el, akkor is bánkódik, ha vétkezett az ingyen kegyelem ellen, mely feloldozta őt.

3. *Az Isten szerinti szomorúság hűséges.* Összekapcsolódik a hittel: „A gyermek atyja pedig azonnal kiáltván, könnyhullatással monda: Hiszek Uram.” Olyan bűnbánat ez, mely összefonódik a hittel, ahogy az eső felhőin megjelenik a ragyogó szivárvány.

Mk 9,24

A lelki bánat megfojtaná a szívet, ha a hit emelőcsigája nem mentené ki belőle. Ahogy bűneink mindig előttünk vannak, Isten ígérete is mindig előttünk kell hogy legyen. Ha nagyon éget a fájdalom, nézzünk fel Krisztusra, a rézkígyóra. Vannak emberek, akik annyira beleme-

rültek a világi keserűségbe, hogy szemükkel már nem is látnak ki belőle. Nem jó az a sírás, mely megvakítja a hit szemeit. Ha egy lélekben nem dereng a hit, bánata nem az alázaté, hanem a kétségbeesésé.

Zak 12,11

4. *Az Isten szerinti szomorúság nagy szomorúság.* „Azon a napon nagy siralom lesz Jeruzsálemben, amilyen volt a hadadrimmoni siralom.” Két nap nyugodott le azon a napon, mikor Jósias meghalt, és nagy siratással temették el. Ilyen hőfokra kell felhevülnie a bűnért való szomorúságnak is. *Pectore ab imo suspiria.*²

1. *Kérdés:* Minden embernek ugyanakkora-e a bánata?

Válasz: Nem, a bánat *recipere magis & minus* (nagyobb vagy kisebb [fájdalmat] okoz). Újjászületéskor mindenki szenved, de vannak, akiknek élesebbek a fájdalmaik.

(1) Néhányan természetük szerint keményebbek, életvidámabbak; nem könnyen jutnak el odáig, hogy meghajoljanak. Ezeknek jobban meg kell alázkodniuk, ahogy a bütykös fagerendába is hosszabb éket kell beverni.

(2) Néhányan sokkal súlyosabb bűnözők voltak, ezért bánatuk is a bűnhöz fogható kell hogy legyen. Van olyan beteg, akinek a fájdalmát tűvel is lehet enyhíteni, van azonban olyan is, akinek sebészkes kell. A megrögzött bűnözőket jobban összezúzza a törvény kalapácsa.

(3) Vannak emberek, akiket Isten nem mindennapi szolgálatra választott ki: arra hívta el őket, hogy különleges eszközei legyenek. Ezek

² Sójajok a szív mélyéről.

az emberek az alázatnak sokkal keményebb iskoláját járják. Jobban kifaragja azokat, akiket az egyház oszlopául rendelt. Pál, az apostolok fejedelme, akit Isten arra rendelt el, hogy felségjelét hordozza a pogányok és királyok előtt, sokkal mélyebben meg kellett hogy sebezze a szívét a bűnbánattal.

2. *Kérdés:* Mekkora legyen a bűn feletti szomorúság?

Válasz: Olyan nagy kell hogy legyen, mint bármelyik evilági veszteség felett. *Turgescunt lumina fletu.*³ „Reám tekintenek, akit átszegeztek, és siratják őt, amint siratják az egyetlen fiút.” A bűn feletti szomorúság meg is kell hogy haladjon a világi szomorúságot. Inkább kell hogy keseregjünk azon, hogy megbántottuk Istent, minthogy elvesztettünk egy kedves rokont. „És föl hív az Úr, a seregek Ura azon a napon sírásra és gyászolásra, timagatok megkopasztására és gyászruha-öltésre”: ez a gyász a bűn miatt van. Ugyanakkor azonban azt látjuk, hogy a halottak temetésekor Isten megtiltja a könnyeket és a fej megkopasztását, jelezve ezzel, hogy a bűn feletti szomorúság fölülmúlja a sírnál érzett szomorúságot – hiszen a halott temetésén barát megy el, ha azonban vétkezünk, Isten az, aki magunkra hagy.

A bűn feletti szomorúságnak olyan nagynek kell lennie, hogy elnyeljen minden más szomorúságot, mint amikor a kő és a vér fájdalma találkozik, és a kő fájdalma elnyeli a vér fájdalmát.

Amilyen édes volt elkövetni, ugyanannyi keserűséggel kell megsiratni a bűnt. Dávid bizonyára

³ A szemek könnyben úsznak.

Zak 12,10

Ézs 22,12

Jer 22,10;
16,6

nagyobb keserőséggel bánta bűnét, mint amennyi élvezetet talált a Bethsabéval való vétkében.

A bűn fölötti szomorúság olyan nagy, hogy képessé tesz elhagyni azokat a bűnöket is, melyek a legnagyobb hasznot vagy élvezetet jelentették. Testünk megerősödik, miután megtisztul betegségéből. Egy keresztyén akkor érkezik el a bűnbánat megfelelő mértékére, amikor megtisztult már a bűn szeretetéből.

5. *Az Isten szerinti szomorúság esetenként kárpótlással jár.* Ha valaki csalárdul kárt okozott mások vagyonában, kárpótolnia kell őket. Világos törvény van erre: „Fizesse meg a kárt, amit okozott, teljes értékében, azután toldja ahhoz annak ötödrészét, és adja annak, akinek kárt tett.” Zákheus is így tette jóvá a vétkét: „ha valakitől valamit patvarkodással elvettem, négy annyit adok helyébe”. Amikor Szulimán, a nagy török halálos ágyán feküdt és Pyrrhus sürgette, hogy fordítsa valamilyen jótékony célra a perzsa kereskedőktől jogtalanul elvett vagyont, azt parancsolta, hogy küldjék vissza mindenestül a jogos tulajdonosoknak. Nem kötelez-e többre egy keresztyént krédója, mint a törököt a Korán? Rossz jel, ha egy ember Istennek ajánlja lelkét a halálos ágyán, csalárdsággal szerzett javait azonban a barátainak. Nehezen tudom elképzelni, hogy Isten elfogadja ennek az embernek a lelkét. Augustinus mondja, hogy „kárpótlás nélkül nincs megbocsátás”. Az öreg Latimer pedig ezt mondogatta: „Ha nem adod vissza, amit csalással szereztél, kinyögöd majd a pokolban.”

1. *Kérdés:* Tegyük fel, hogy egy ember elvette

valakinek a vagyonát, és az utóbbi meghal. Mit tegyen ekkor a bűnös?

Válasz: Adja oda a jogtalanul szerzett javakat a halott ember örököseinek, utódainak. Ha senki nem él már közülük, adja vissza Istennek, azaz tegye Isten kincstárába a csalárd nyereséget úgy, hogy segít a szegényen.

2. *Kérdés:* Mi történik, ha az hal meg, aki csalt?

Válasz: Ebben az esetben örökösei kell hogy jóvátegyék a vétkét. Jegyezzétek meg, amit mondok: ha bárki is örököl ettől az embertől, és tudja, hogy az éltében becsapott másokat, majd sírba vitte a bűnét, becsületbeli kötelessége megtéríteni a kárt, másként Isten átkát vonja magára és a családjára.

3. *Kérdés:* Ha egy ember megrövidít egy másikat, és nem áll módjában visszafizetni, mit tegyen?

Válasz: Alázza meg magát mélyen Isten előtt, megígérve a becsapott félnek, hogy mindent visszafizet, ha Isten megsegíti, és a Mindenható elfogadja a szándékát a tett helyett.

6. *Az Isten szerinti szomorúság nem múlik el.* Nem a felindulásban ejtett néhány könny okozza a változást. Vannak, akik zokognak az istentiszteleten, de olyan ez, mint az áprilisi zápor, gyorsan elmúlik, vagy mint a vérér, melyet felnyitnak, majd elzárnak megint. Az igazi fájdalom megmarad. Keresztyének, lelketek betegségére krónikus és gyakran rátok tör; bárcsak szüntelen orvosolnátok magatokat a bűnbánattal. Ez az a szomorúság, mely „Isten szerint” van.

Alkalmazás: Milyen messze vannak a bűnbá-

nattól azok, akik soha nem éreztek semmit ebből az Isten szerinti szomorúságból! Ilyenek például:

(1) A pápisták, akik éppen a megbánás lényegét hagyják el: a bűnbánat gyakorlata náluk böjtölés, vezeklés, zarándoklat, melyben semmiféle lelki szomorúság nincs. Sanyargatják a testüket, de a szívüket nem szaggatják meg. Mi ez, ha nem üres váza a bűnbánatnak?

(2) A testies protestánsok, akik számára idegen az Isten szerinti szomorúság. Nem tudják elviselni a gyötörő gondolatokat, és nincs ínyükre, hogy bánkódjanak a bűnért. Paracelsus beszélt egyfajta örjöngésről, melynek hatása alatt némelyek táncolva halnak meg. Ugyanígy a bűnösök is vidáman töltik napjaikat; elűzik a szomorúságot, és tánc lépésben mennek a kárhozatra. Vannak, akik sok évig éltek, de egyetlen könnyet sem hullattak Isten tömlőjébe, nem is tudják, milyen az összetört szív. Ha elveszítik vagyonukat, sírnak és tördelik a kezüket, hogy tönkrementek, lelkük azonban nem szenved a bűn miatt.

Zsolt 56,9

A bánatnak két arca van: egyik a tudatos bánat, mely a lélek cselekedete, ahogy kiirtja a bűnt, és inkább vállal bármilyen szenvedést, mint hogy újra beengedje; a másik érzelmi bánat, mely sok-sok könnyben mutatkozik meg. Az előbbi Isten minden gyermekénél megvan, a második azonban, mely a szemekből tör elő, nincs meg mindenkinél. Dicséretes azonban, ha síró bűnbánót látunk. Krisztus boldognak mondja a sírókat; rendjén van az, ha bűnünk sírásra indít bennünket. Általában a nagyon jó dolgok elvesztését siratjuk meg: a bűn által Isten jóked-

vét veszítettük el. Ha Míka sírt, amikor elvesztette hamis isteneit, ezt mondva: „Isteneimet vettétek el..., hát mim van még egyebem?“, jól tesszük, ha mi is sírunk a bűneink felett, melyek az igaz Istentől fosztanak meg.

Bír 18,24

Néhányan feltehetik a kérdést, vajon bűnbánatunk és szomorúságunk mindig egyforma-e? Bár a megbánást folyton ébren kell tartanunk lelkünkben, két kiemelkedő alkalom van életünkben, amikor különleges módon meg kell újulnia a bűnbánatnak:

(1) Az úrvacsora előtt. Ezt a szellemi húsvétot keserű füvekkel kell ünnepelni. Szemeinket friss könnyek kell hogy eláasszák: hadd törjön elő a szomorúság folyama. A bűnbánat szent állapot. Az összetört szív és Krisztus megtört teste jól összeillenek. Minél nagyobb keserűséget érzünk a bűnben, annál édesebb lesz Krisztus teste. Jákób megtalálta Istent, amikor sírt: „Nevezé azért Jákób annak a helynek nevét Pénielnek: mert látám az Istent színről színre.” Sírvá kell megtenni Krisztushoz az utat, hogy áldozatában enyhülést találjunk. Az alázatos bűnbánónak azt mondja majd a Megváltó, amit Tamásnak mondott: „hadd gyógyítsanak meg téged ezek a vérző sebek.

1Móz 32,30

Jn 20,27

(2) A bűnbánat másik különleges alkalma a halál órája. Ennek is esős évszaknak kell lennie. Utolsó jócselekedetünk lehet ez a mennyek országáért – könnyeink legjobb borát kell megtartanunk erre az időre. Meg kell bánnunk, hogy olyan sokat vétkeztünk, és olyan keveset sírtunk; hogy Istennél

Jób 14,17 gonoszságunk „csomója” annyira tele van, könnyeink tömlője azonban üres. Ekkor kell megbánunk azt is, hogy nem bántottunk hamarabb, hogy szívünk erődje olyan sokáig szembeszegült Istennel, mielőtt a bűnbánat bevehette volna. Most kell megvallanunk, hogy Krisztust nem szerettük jobban, hogy nem tanultunk el több erényt tőle, és nem szereztünk neki még több dicsőséget. Hadd legyen halálos ágyunkon az a bánatunk, hogy életünknek annyi hiányossága és szegényfoltja volt, kötelességeinket annyira bepiszkította a bűn, engedelmisségünk olyan tökéletlen volt, és olyan sántikálva jártunk Isten útján. Amikor a lélek elhagyja a testet, könnyek árján kell a mennybe érkeznie.

3. A BŰN MEGVALLÁSA

A bánat olyan heves szenvedély, hogy ki kell törnie valahol. A szemekből könnyek törnek elő, a nyelvből pedig vallomás: „És elválnak az Izrael magvából valók minden idegenektől, és előállván, vallást tőnek az ő bűneikről.” „Elmegyek, visszatérek helyemre, míg nem megismerik, hogy vétkeztek.” Az anya metaforája ez, aki megharagszik, elhagyja gyermekét, és elrejtí arcát, amíg a gyermek be nem ismeri vétkét, és bocsánatot nem kér. Nazianzoszi Gergely mondja a vallásról, hogy „gyógyír a sebzett lélekre”.

A bűnvalló magát vádolja: „Ímé én vétkeztem.” Emberek között ez egészen másképp van: egy ember sem vádolja önmagát, inkább vádolóját kívánja látni. Mikor azonban Isten elé jövünk, magunkat kell hogy vádoljuk: *me me adsum qui*

*feci in me convertite ferrum.*⁴ Az igazság az, hogy ha magunkat vádoljuk, elejét vehetjük annak, hogy a Sátán vádoljon minket. Ha vádoljuk magunkat büszkeséggel, hűtlenséggel, haraggal, hogy mikor a Sátán, a „felebarát vádolója” számlánkra írná mindezeket, Isten így utasíthassa majd: „Munkád hiábavaló, Sátán – már megvádolták magukat. Vádjaid túl későn érkeztek.” Az alázatos bűnös többet tesz annál, hogy vádolja magát; a vádlottak padjára ülve kimondja maga fölött az ítéletet. Megvallja, hogy rászolgált Isten elkövetkező haragjára. Hallgassátok, mit mond Pál apostol: „Mert ha mi ítélnök magunkat, nem ítél-tetnének el.”

1Kor 11,31

De nem vallották-e meg bűnüket olyan gonosz emberek is, mint Júdás és Saul? Megvallották ugyan, de vallomásuk nem volt őszinte. A következő nyolc feltétel szükséges ahhoz, hogy egy bűnvallás igaz és őszinte legyen:

1. *A bűnvallás önkéntes.* Szabadon kell feltörnie, mint a forrás vize. A gonosz kényszerből vall, mint aki kínpadon van. Amikor Isten haragjának szikrája elér a lelkiismeretéig, vagy halálfélelme van, bűnvallásba menekül. Bálám csak akkor tudta mondani, hogy „vétkeztem”, mikor az angyal csupasz kardját látta. Az igaz vallomás azonban szabadon fakad az ajkáról, mint mirha a fákról, vagy lépből a méz. „Vétkeztem az ég ellen és teellened”: a tékozló fiú így vádolta magát, mielőtt még atyja vádolhatta volna.

4Méz 22,34

Lk 15,18

2. *A bűnvallás büntudattal jár.* A szívnek mély-

⁴ [Ó, Uram,] én, éppen én, aki azzá tettem magam, aki vagyok, megbánom szívem keménységét.

ségesen bánkódnia kell. A természeti ember vallomása úgy szalad végig benne, mint vezetékben a víz. A legkevésbé sem érinti meg. Az igaz megbánás azonban szívfájdító nyomokat hagy az emberben. Dávid lelkét „súlyos teherként, ereje felett” borította el bűne megvallása. Egy dolog megvallani a bűnt, más dolog érezni is azt.

Zsolt 38,4

3. *A bűnvallás őszinte.* Szívünket kell beleadnunk a vallomásba. A képmutató megvallja bűnét, de továbbra is szereti azt, akárcsak a tolvaj, aki beismeri ugyan az ellopott javakat, de lopni továbbra is nagyon szeret. Milyen sokan vallják meg ajkaikkal a büszkeséget és a mohóságot, ám nyelvük alatt mint mézet ízlelgetik. Augustinus mondja, hogy megtérése előtt ahányszor megvallotta bűnét, és erőt kért ellenállni, szíve azt suttogta belül: „Ne még, Uram.” Félt túl hamar elhagyni a bűnét. Egy igaz keresztyén sokkal becsületesebb. A szíve is azt mondja, amit a nyelve. Megbizonyosodott a bűnről, amit megvall, és utálja azt, amiről megbizonyosodott.

4. *Az igaz bűnvallásban az ember megnevezi bűnét.* A gonosz ember azt ismeri el, hogy általában véve bűnös. Vallomása nagyon hasonlít a Nabukodonozor állapotához: „Álmod láttam, és nyugtalan a lelkem megtudni az álmot”, de nem tudja megmondani, mi volt az álom. Ugyanígy a gonosz ember is azt mondja: „Vétkeztem, Uram”, de nem tudja, mi a bűne, vagy legalábbis nem emlékszik; az őszinte megtérő azonban saját bűneit ismeri be. Ahogy a sebesült ember, ha orvoshoz megy, minden sebet megmutatja – itt felhasadt a fejem, amott meg a karomat ütöttem meg –, a bánkódó

Dán 2,3

bűnös mindenféle lelki betegségét bevallja. Izrael is konkrét vádat hozott fel maga ellen: „szolgáltunk a Baálokknak”. A próféta konkrétan megjelenti a bűnt, mely átkot hozott a népre: „És nem hallgatánk a te szolgálóidra, a prófétákra, akik a te nevedben szóltak.” Szívünknek kitartó vizsgálattal rálelhetünk a konkrét bűnre, amit dédelgetünk. Könnyeiddel mutass rá arra a bűnre!

Bír 10,10

Dán 9,6

5. *Az igaz bűnbánó a bűn forrását is megkeresi.* A bűnbánó beismeri romlott természetét. Bűnös természetünk nem csupán a jótól lett megfosztva, hanem megfertőzte a gonosz. Olyan ez, mint rozsdá a vasnak, vagy folt a ruhán. Dávid így ismeri be, hogy bűne veleszületett: „Ímé én vétekben fogantattam, és bűnben melengetett engem az anyám.” Lehet, hogy készek vagyunk első vétkeinket a Sátán kísértéseinek tulajdonítani, bűnös természetünk azonban egészen a miénk, nem foghatjuk a Sátánra. „Méreg- és ürömmű gyökér” van bennünk. Természetünk végtelen szakadék, minden gonosz gerjesztője; innen ered az összes botrány, mely elárasztja a világot. Természetünk romlottsága mérgezi meg a szent dolgokat; ez hozza ránk Isten ítéletét, ez fojtja el irgalmunkat már a születésnél. Ó, bár csak megvallanátok a bűn forrását is!

Zsolt 51,7

5Móz 29,18

6. *A bűnt összes súlyosbító körülményével együtt kell megvallani.* Azok a bűnök, melyeket az evangélium ismeretében követünk el, kitörölhetetlenek, mint a bíborfesték. Valljátok meg az ismeret, a kegyelem, a jajszó, a tapasztalat és az ítélet ellenében elkövetett bűneiteket. „Mikor az Isten haragja felgerjede ellenök, és főbbjeik közül so-

Zsolt 78,31,32 kakat megöle, és Izraelnek ifjait levágá. Mindamellet is újra vétkezének." Mindezek halálosan súlyos körülmények, melyek növelik bűneinket.

Neh 9,33 7. *A bűnvallásban magunkat kell vádolnunk, felmentve Istent.* Legyen bár Isten zord gondviselőnk, aki kihúzza véres kardját, mégis fel kell mentenünk Őt, elismerve, hogy nem tett kárt bennünk. Nehémiás bűnvallomásában Isten igazságát védelmezi: „Hiszen te igaz vagy mindenekben, valamelyek reánk jövének.” Mauritiusz császár, mikor Phocas a szeme láttára gyilkolta meg a császárnét, ezt kiáltotta: „Igaz vagy Uram, minden utadban!”

Ézs 1,16 2Móz 9,27 2Móz 9,34 8. *Olyan elhatározással kell megvallanunk a bűnt, hogy nem követjük el többet.* Néhányan a bűn megvallása után ismét a bűn elkövetésébe menekülnek; olyan ez, mint mikor a perzsák az év egy napján megölik a kígyókat, a többin meg eltűrik, hogy itt is, ott is kússzanak. Így sokan csak látszólag ölik meg vallomásukban a bűneiket, aztán meg hagyják őket ugyanolyan gyorsan növekedni, mint annak előtte. „Szűnjetek meg gonosz cselekedni.” Fölösleges megvallani, hogy: „Olyan dolgokat tettünk, amit nem kellett volna”, majd folytatni ugyanazt. A fáraó megvallotta, hogy vétkezett, de amikor a vihar elült, megint visszaesett bűnébe: „ismét vétkezék és megkeményíté szívét”. Órigenész a lélek okadásának mondja a bűnvallást, mely által a lelkiismeret megkönnyebbül terhétől, ami addig nyomta. Miután vallomásunkban kiokádtuk a bűnt, nem térhetünk többé vissza a hányadékhoz. Melyik király bocsátana meg annak az em-

bernek, aki miután bevallotta árulását, újból hit-szegővé válik?

Látjuk tehát, melyek a bűnbánat feltételei.

1. *Alkalmazás:* A bűnvallás szükséges járuléka-e a bűnbánatnak?

Következzék most egy vádirat, mely négy különböző magatartást ítél meg:

(1) Megfeddi azokat, akik rejtegetik bűneiket, ahogyan Rákhel is elrejtette a nyeregbe apja bálványait. Sokan inkább takargatják bűneiket, mint hogy kiirtanák. Úgy kezelik a bűnt, mint festményeiket: függönyt húznak elébe, vagy ahogy némelyek törvénytelen gyerekükkel bánnak: megfojtják őket. Ha nem is mozdul az ember nyelve, hogy megvallja, Isten szeme látja, és leleplezi árulását: „Megfeddelek téged, és elédbe sorozom azokat.” A gonoszságok, melyeket az emberek szívükbe rejtettek, egy nap majd gyémántbetűkkel lesznek a homlokukra írva. Akik nem Dávidhoz hasonlóan vallják meg bűneiket úgy, hogy bocsánatot nyerhessenek, úgy kell hogy megvallják majd, mint Ákán, hogy végül megkövezésben legyen részük. Veszélyes dolog megfogadni az ördög tanácsát: „Aki elfedezi az ő vétkeit, nem lesz jó dolga.”

1Móz 31,34

Zsolt 50,21

Péld 28,13

(2) Megfeddi azokat, akik megvallják ugyan a bűneiket, de mindennek csak a felét. Nem vallanak meg mindent; beismerik a filléres bűnt, de elhallgatják a nagyot. Megvallják a hiábavaló gondolatokat, az emlékezet gyengeségét, de elhallgatják azokat, melyekben leginkább bűnök, például a hirtelen haragot, a zsarolást, a tisztátalanságot. Akárcsak Plutarkhosz egyik hőse,

aki panaszkodik, hogy nem túl jó a gyomra, közben meg rossz a tüdeje és mételyes a mája. Ha nem vallunk be mindent, hogyan várhatjuk Istentől, hogy mindent megbocsásson? Igaz ugyan, hogy nem mindig tudjuk bűneink pontos lajstromát, de amit felismerünk és tudatosítunk, ami a lelkünket nyomja, azt muszáj megvallanunk, ha egyáltalán igényt tartunk a bocsánatra.

(3) Megfeddi azokat, akik vallomásukban szépítik, mentetik bűneiket. A jámbor lélek azon van, hogy a legnagyobbnak tüntesse fel bűneit, a képmutatók azonban a legszebb színben tüntetik fel magukat. Nem tagadják, hogy bűnösök, de mindent megtesznek, hogy enyhítsék bűneiket: valóban vétkeztek ugyan, de ilyen a természetük, és amúgy is régen történt már az eset. Ez inkább mentegetőzés, mint bűnvallás. „Vétkeztem, mert megszegtem az Úrnak szavát és a te beszédedet; de mivel félttem a néptől.” Saul a népre hártja vétkeit: ők vették rá, hogy megkímélje a juhokat és az ökröket. Ez nem önvád, hanem mentegetőzés, mely már a vérünkben van. Ádám beismerte, hogy megkóstolta a tiltott gyümölcsöt, de ahelyett, hogy vétke ránehezedett volna, Istenre hártotta: „Az asszony, akit mellém adtál vala, ő ada nékem arról a fáról, úgy evém”; azaz ha nem lett volna az asszony, hogy kísértsen, nem vétkeztem volna.

1Sám 15,24

1Móz 3,12

Ovidius

*Inscrisere deos sceleri.*⁵ Súlyos bűn ez valóban, nincs is rá bocsánat, ahogyan a nagyon durva szálú gypjút sem fogja a festék. Milyen készségesen faragjuk le, nyirbáljuk meg bűneinket – a látcső távolító üvegén át szeretjük nézni, melyen keresztül akko-

⁵ A bűnhöz társul eget hívunk. (Devecseri Gábor fordítása)

rának látszik, akár „egy kis felhőcske, mint egy embernek a tenyere”.

1Kir 18,44

(4) Megfeddi azokat, akik olyan távol vannak a bűnvallástól, hogy vakmerően mentegetőznek. Nincsenek könnyeik a megbánásra, ehelyett érveik vannak, hogy megvédjék magukat. Ha felindulás a bűnük, úgy ítélik meg: „Méltán haragszom.” Ha kapzsiság, jogosnak tartják. Amikor az ember vétkezik, az ördög szolgálja lesz; amikor mentegeti bűnét, az ördög ügyvédje, és tőle kap majd fizetést érte.

Jón 4,9

2. *Alkalmazás:* Bánjuk meg a bűnt, őszintén megvallva azt. Az egyik lator a keresztfán vallotta meg bűnét: „a mi cselekedetünknek méltó büntetését vesszük”. Bizonyára ez indította Augustinust arra a kijelentésre, hogy a bűnvallomás bezárja a pokol száját, és megnyitja a paradicsom kapuját.

Lk 23,41

Vegyük figyelembe a következőket, hogy szabad, őszinte vallomást tehessünk bűneinkről:

(1) A szent bűnvallás dicsőség Istennek: „Fiam, adj dicsőséget, kérlek, az Úrnak, Izrael Istenének, és tégy néki vallást.” Az alázatos bűnvallás Istent magasztalja. Micsoda dicsőség számára, hogy miután saját szánk megtélt, Ő már nem kell hogy megtéljen! Ha megvalljuk bűneinket, Isten türelme magasztaltatik fel, amint ránk pazarolja, és ingyen kegyelme, hogy ilyen bűnösöket magához fogad.

Józs 7,19

(2) A bűnvallás a lélek megalázkodásának egyik módja. Aki pokolravaló bűnösnek mondja magát, kevés okot találhat a büszkeségre. Alázattal lehajtja fejét, mint az ibolya. Az őszinte bűnbánó megvallja, hogy minden tettebe bűn vegyül, semmi

oka nincs tehát a gögre. Uzziás király volt ugyan, de bélpoklosság támadt a homlokán; elég oka volt immár megalázkodni. Isten gyermeke ha jót tesz, akkor is beismeri, hogy sok gonosz van a jótettében. Büszkesége tollai a porban hevernek.

(3) A bűnvallás megkönnyíti a gyötrődő szívet. Amikor a bűn égeti a lelkiismeretet, a vallomás enyhülést hoz. Olyan ez, mint a tályog felnyitása, mely enyhíti a beteg fájdalmát.

(4) A vallomás kiirtja a bűnt. Augustinus a „bűn elhajtójának” hívta. Rossz vér a bűn – a bűnvallás pedig, mint az érvágás, kiengedi azt. A bűnvallás olyan, mint a szemét-kapu, melyen át kihordták a város összes szennyét. A bűnvallás olyan, mint a szivattyú a léken: kiszívja a bűnt, mely egyébként megfullasztana. A bűnvallás spongya, mely letörli a lélek foltjait.

(5) A bűnvallás kedvessé teszi Krisztust a lélek számára. Ha elismerem, hogy bűnös vagyok, milyen értékessé válik számomra a Krisztus vére! Miután Pál megvallja, hogy a halálnak testében él, győzelmes hálaadásban tör ki Krisztusért: „Hálát adok Istennek a mi Urunk, Jézus Krisztus által.” Ha egy adós bevallja tartozását, a hitelező azonban nem hajtja be az adósságot, hanem saját fiára mutat, hogy megfizessen, vajon nem kell-e hogy nagyon hálás legyen az, aki tartozik? Nekünk is ilyen hálásaknak kell lennünk az ingyen kegyelemért, örökre szeretve és tisztelve Jézus Krisztust, hiszen mikor bevalljuk adósságunkat, és hogy nem tudnánk megfizetni akkor sem, ha örökre a pokolra küldenének, Isten a Fiára mutat, aki vérét adta fizetségül adósságunkért.

(6) A bűnvallás előkészíti a bűnbocsánat útját. Alighogy a tékozló fiú vallást tett, hogy „vétkeztem az ég ellen”, az atya szíve máris megindult rajta, és megcsókolta őt. Amikor Dávid ezt mondta: „Vétkeztem”, a próféta megbocsátást hirdetett számára: „Az Úr is elvette a te bűnöd.” Aki őszintén megvallja bűnét, Isten ígértét kapja a bocsánatra: „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket.” Miért nem azt mondja az apostol, hogy ha megvalljuk bűneinket, kegyelmes, hogy megbocsássa azokat? Nem: igaz az Isten, mert ígérettel kötelezte el magát, hogy megbocsásson. Isten hűséggel és igazsággal kötelezte el magát, hogy megbocsásson annak az embernek, aki megvallja bűnét és bánkódó szívvel jön hozzá, Krisztusba vetett hittel.

(7) Milyen ésszerű és könnyű parancs ez, hogy valljuk meg bűneinket!

(a) Ésszerű, mert ha valaki vét a másik ellen, mi lenne logikusabb annál, hogy bevallja vétékét? Nekünk, akik Isten ellen vétettünk, ugyanilyen ésszerű megvallani a bűnünket. (b) Könnyű parancs. Milyen nagy különbség van az első és a második szövetség között! Az első szövetségben az állt, hogy ha vétkezel, meghalsz; a másodikban meg az, hogy ha megvallod bűnödöt, megmenekülsz. Az elsőben nem volt megengedve semmiféle kegyesség; a kegyelem szövetségében Krisztus a kezeseink, ha bevalljuk adósságunkat. Lehet-e könnyebb, egyszerűbb utat találni az embernek a szabadulásra, mint az alázatos bűnvallás? „Csakhogy ismerd el a te hamisságodat.”

Isten ezt mondja nekünk: nem kívánom kosok áldozatát engesztelésül a bűnért; nem kérem tested gyümölcsét lelked bűnéért, „csak ismerd el a te hamisságodat”. Ne tégy mást, csupán hozd fel a vádat magad ellen, ítéld bűnösnek magad, és biztos lehetsz a bocsánatban.

Mindez kedvessé kell hogy tegye számunkra ezt a kötelességünket. Vesd ki a bűn mérget bűnvallás által, és ma lesz üdvösséged házádnak.

Lk 19,9

Egy lelkiismereti probléma maradt még: kötelesek vagyunk-e embereknek megvallani a bűneinket? A pápisták nagyon ragaszkodnak a fülbegyónáshoz: a bűnösnek a pap fülébe kell meggyónnia a vétkeit, másként nem nyerhet feloldozást. Hangoztatják az ígét, hogy „valljátok meg bűneiteket egymásnak”, ez azonban kevés alátámasztani gyakorlatukat. Ebben az ígében az is benne van ugyanis, hogy a pap is vallja meg bűnét az embereknek, csakúgy, mint az emberek neki. A fülbegyónás egyike a pápa aranyzabályainak. Pénz van a szájukban, akárcsak az evangéliumból ismert halnak: „és felnyitván a száját, egy státert talál sz benne”. Én ugyan nem vagyok a pápista értelemben vett gyónás híve, mégis azt gondolom, hogy három olyan eset van, amikor embereknek is meg kell vallani a bűnt:

Jak 5,16

Mt 17,27

(1) Az első, amikor valaki botránys bűnbe esett, és ezáltal némelyeknek botránkozásra adott okot, mások meg elestek: ebben az esetben nyíltan, ünnepélyesen be kell ismernie vétkeit, hogy megbánása ugyanolyan látható legyen, mint bűne.

2Kor 2,6.7

(2) Másodsor, mikor az ember megvallotta

már vétkeit Istennek, de továbbra is terheli lelkiismeretét, és nem tud megszabadulni tőle. Fontos, hogy ilyenkor megvallja bűnét egy megbízható, hívő barátjának, aki tanácsot ad neki, és néhány jó szót szólhat a megfelelő időben. Bűnös szerénység a keresztyének részéről, hogy nem tudnak szabadabban beszélni lelkészükkel, vagy lelki barátaikkal, könnyítve lelkükön, megosztva velük szívük terhét, fájdalmait. Ha van egy túske, mely szűri a lelkiismeretünket, jó, ha megtaláljuk azokat, akik ki tudják húzni, hogy segítsenek rajtunk.

Jak 5,16

(3) Harmadszor, ha egy ember megrágalmaz valakit, elrontva jó hírét, lejáratva hitelét, kötelessége megvallani bűnét a rágalmozottnak. A skorpió farkában hordja mérget, a rágalmozó a nyelvében. Szavai mélyre hatolnak, akárcsak a tarajos süil tuskéi. Aki bemocskolta egy másik ember jó hírét, vagy hamis tanúsággal kárt okozott a vagyonában, meg kell hogy vallja neki is a bűnét, bocsánatot kérve tőle: „Azért, ha a te ajándékokat az oltárra viszed és ott megemlékezel arról, hogy a te atyádfiának valami panasza van ellened: hagyd ott az oltár előtt a te ajándékokat, és menj el, elébb békélj meg a te atyádfiával, és azután eljövén, vidd fel a te ajándékokat.” Hogyan jöhetne létre a megbékélés a vétek bevallása nélkül? Amíg nem teszed meg, Isten nem fogadja el egyetlen áldozatodat sem. Ne gondold, hogy az oltár szentsége mentesít; imádságod és igehallgatásod hiábavaló, amíg meg nem engesztelted atyádfiát, bevallva, hogy vétettél ellene.

Mt 5,23.24

Az igaz bűnbánat természete (2)

4. SZÉGYENKEZÉS A BŰN MIATT

Ez 43,10 „piruljanak vétkeik miatt”. A pír az erény színe. Amikor a szív fekete lett a bűntől, a kegyelem a szegyetől teszi pirossá az arcot. „Szégyenlem és átallom felemelni... az én orcámat tehozzád.” A tékozló fiú annyira szégyellte kicsapongását, hogy úgy gondolta, nem méltó többé, hogy fiúnak hívják. A bűnbánat szent szégyent okoz. Ha Krisztus vére nem lenne a bűnös szívében, arca sem lenne piros a szegyetől. Kilenc megállapításunk van a bűnről, mely szégyent okozhat:

(1) *Minden bűn bűnössé tesz*, a bűnösség pedig szégyent szül. Ádám soha nem pirult az ártatlanság ideje alatt. Amíg lelkiismerete megőrizte a lilium fehérségét, nem volt ott arcán a rózsá pirossága; de miután lelkét bűnnel gyalázta, szégyenkezett. A bűn megfertőzte a vérünket. Bűnösök vagyunk, mert elárultuk a mennyei királyságot. Ez kelti fel bennünk a szent szerénységet és szégyent.

(2) *Minden bűnben nagy hálátlanság van*, ez pedig

szégyellnivaló. Akinek szemére vetették hálátlanságát, az szégyenkezzen. Isten ellen vétkeztünk, aki nem adott okot erre: „Micsoda hamisságot találtak bennem a ti atyáitok?” Mivel csigázott el Isten, hacsak a kegyelmével nem? Ó, az ezüst cseppek, melyek ránk hullottak! A búza legjavát kaptuk; angyalok eledelével táplált minket. A mennyei áldás arany olaja csorgott végig rajtunk, az örökkévaló Áron fejéről. Milyen nagy szégyen ez, hogy visszaéltünk a gondviselő Isten jóságával! Julius Caesar, mikor barátja, Brutus, akit olyan sok adományában részesített, jött, hogy átdöfje kardjával, ezt kérdezte tőle: „Hát te is fiam, Brutus?” Ó, te hálátlan, a kegyelem ártott meg neked! Aelian⁶ írja a keselyűről, hogy az illatszerektől megbetegszik. Milyen méltatlan dolog a büszkeség és fényűzés betegségébe esni Isten kegyelmének illatától; gonosszal fizetni a jóért, gondviselőnk ellen lázadni; nyilat készíteni Isten ajándékaiból, és rálőni vele, megsebesíteni Őt tulajdon áldásaival! Szörnyű hálátlanság! Hát nem kell-e ez sötétvörösre fesse az arcunkat? A hálátlanság olyan nagy bűn, hogy maga Isten is elképedve áll előtte: „Halljátok egek, és vedd füleidbe föld! Mert az Úr szól: Fiaikat neveltem, s méltóságra emeltem, és ők elpártolának tőlem.”

(3) *A bűn lemeztelenített minket*, ez is táplálja a szégyent. Megfosztott bennünket a szentség fehér vásznától. Meztelenné és torzzá tett Isten szemében, ezért pirulnunk kell. Mikor Hánon megszegyentette Dávid szolgálait, elmetszve ruháikat, hogy meztelenségük előtűnt, azt olvas-

⁶ III. század eleji római szerző, aki a természetéről írt.

Jer 2,5

5Móz 32,15

Ézs 1,2

2Sám 10,5

suk az igében, hogy „ezek az emberek igen meggyaláztattak”.

(4) *Bűneink Krisztust gyalázták meg*, hogye szégyenkeznenék tehát? A zsidók bíborba öltöztették, nádszálat adtak a kezébe, arcába köptek, és legnagyobb fájdalmában kicsúfolták. Ez volt a „kereszt szégyene”; és ami súlyosbítja a szégyent, az személyének rendkívülisége, hogy Isten Báránya volt. Ha bűneink Krisztust szégyenpadra állították, nem kell-e minket is megszégyeníteniük? Ha Ő bíborruhát viselt, arcunknak nem kell-e karmazsinban égnie? Ki az, aki miután megpillantja a napot, mely Krisztus kín szenvedését vörösre festette, napfogyatkozásba rejti magát, és arca nem ég?

(5) *Sok bűnt a Sátán különleges usztására követünk el*; nem ad-e ez szégyenre okot? A Sátán ültette el Júdás szívében a gondolatot, hogy elárulja Krisztust. Ő foglalta el Anániás szívét, hogy hazudjon. Gyakran lángba borítja egész életünket. Amilyen szégyenletes törvénytelen gyereket hozni a világra, ugyanolyan szégyenletes elkövetni a bűnt, mely a Sátánt szólítja atyjának. Az Ige szerint Szűz Mária a Szentlélek által fogant méhében, minket azonban gyakran a Sátán hatalma termékenyít meg. Nem indít-e szégyenkezésre a gondolat, hogy sok bűnünket az őskígyóval párosodva követjük el?

(6) *A bűn, akárcsak Kírké⁷ varázstitala, az embert barommá változtatja*, nem elég ok ez a szégyenre? A bűnösöket az Írás rókához, farkashoz, vadzsza-

⁷ Görög mitológiai alak, varázslónő, aki bájitalt ad Odüsszeusz társainak, és disznóvá változtatja őket.

márhoz, disznóhoz hasonlítja. A bűnös olyan, mint a disznó, melynek emberfeje van. Aki valamikor méltóságban nem sokkal volt kevesebb az angyaloknál, most olyanná lett, mint a barom. A kegyelem nem tudja tökéletesen kipusztítani állatias természetünket ebben az életben. Agur, ez a jó ember felkiáltott: „Minden embernél tudatlanabb vagyok én.” De a közönséges bűnözők bizonyos értelemben teljesen állatiasak; nem ésszerűen cselekszenek, hanem elragadja őket bujaságuk és szenvedélyük heve. Milyen nagy szégyen ez, hogy ember mivoltunkban ennyire elkorcsosodtunk! Bűneink megfosztottak bennünket attól a nemes, férfias szellemtől, mely kezdetben a miénk volt. Leesett a fejünkről a korona. Isten képe megrongálódott, az értelem elhalványodott, a lelkiismeret elcsökevényesedett. Több az állati bennünk, mint az angyali.

(7) *Minden bűnben bolondság van*. Az embernek szégyellnie kell balgaságát. Hát nem bolond az, aki inkább a romlandó kenyérért dolgozik, mintsem az örökkévalóért? Nem bolond az, aki a testi vágyért, vagy valami csekélységért elveszíti a mennyet, ahogyan Tiberius⁸ egy korty italért eljátszotta a királyságát? Nem bolond az, aki bebiztosítva testét, lelkében tesz kárt? Olyan ez, mint ha valaki hagyná levágni karját vagy fejét, hogy megmentse birtokát! *Naviget Anticyram*.⁹ Nem

⁸ A harmadik római császár, a Lukács evangéliuma is utal rá (3,1), Kr. u. 14 és 37 között uralkodott. Uralkodásának túlnyomó részében krónikus részegséggel vádolják.

⁹ Hajózzon Anticyrába. (Bede Anna fordítása) *Anticyra* – város a korinthuszi öbölben; ott található a hunyor növény, melyről úgy tartották, hogy gyógyír az emebajra.

Jób 11,12

2Pc 2,22

Péld 30,20

Jer 4,22

Horatius

Jn 13,2

ApCsel 5,3

Jak 3,6

Lk 1,35

Zsolt 49,12

Lk 13,32

Mt 7,15

bolond-e az, aki csábításnak hisz az ígéret helyett? Nem bolond-e az, akit a szórakozás jobban érdekel, mint a megváltás? Milyen nagy szégyene az embernek, hogy nem földet örököl, hanem bolondságot.

Péld 14,18

(8) A másik dolog, ami pirulásra készítet, hogy *a mi bűneink sokkal rosszabbak a pogányokénál.* Több világosság ellenében cselekszünk. Isten bölcsessége nekünk jelentetett ki. Ugyanaz a bűn súlyosabb, ha egy keresztyén követi el, mint ha egy indián tenné, mert a keresztyén szilárd meggyőződése ellen vétkezett; olyan ez, mint festék a gyapjúnak, vagy mint a súly, melyet a mérlegre tesznek, hogy nagyobb súlyt mutasson.

(9) *Bűneink rosszabbak az ördögök vétkeimél:* a bukott angyalok soha nem vétkeztek Krisztus vére ellen. Krisztus nem halt meg értük. A gyógyszer, mely az Ő érdeme, nem őket hivatott meggyógyítani. Mi azonban hitetlenségünkkel meggyaláztuk, becsméreltük Krisztus véréért. Az ördögök soha nem vétkeztek Isten türelme ellen. Ahogy hitszegők lettek, elkárhoztak. Isten soha nem várt az angyalokra, mi azonban jócskán kihasználjuk a türelmét. Megesett a szíve gyengeségünkön, elviselte pimaszságunkat. Isten Szentlelkét elutasítottuk, mégsem hagy nyugton minket, nem fogadja el az elutasítást. Magatartásunk annyira kihívó, hogy nemcsak Mózes türelme fogyott el, hanem az összes angyalé. Isten is belefáradt a szánakozásba.

Jer 15,6

Az ördögök soha nem vétkeztek a példa ellenére. Ők voltak az első bűnösök és az első rossz példa. Mi azonban láttuk az angyalokat, ezeket a

hajnali csillagokat, ahogy lehulltak dicsőséges pályájukról; láttuk a régi világ özönvíz általi elvesztését, Sodoma megégetését, mégis kísérletezünk a bűnnel. Milyen kétségbeesett lehet a tolvaj, aki azon a helyen rabol, ahol társa láncra van verve. Éppen elég okunk van pirulni, ha vétünk meghaladja az ördögökét.

1. Alkalmazás: Valóban a bűn tartozéka a szégyen? Ha igen, akkor milyen távol vannak a bűnbánattól azok, akik nem szégyenkeznek?

Sokan eljátszották már a szégyenérzetet: „nem ismeri a szégyent a gonosz”. Nagy szégyen, ha nem tudunk szégyenkezni. Az Úr megbélyegzőképpen mondja a zsidókra: „Szégyenkezniük kellene, hogy utálatosságot cselekedtek, de szégyenkezni nem szégyenkeznek, még pirulni sem tudnak.” A gonosz rabolta el az embertől a szégyent. Mikor Mária királynő idejében a mártírok egyik kínzóját szidták vérengzése miatt, ezt válaszolta: „Nem látok semmit, amiért szégyenkez-nem kellene.” Sokan csak annyira szégyenkeznek bűneikért, amennyire Nabukodonozor király szégyenkezett, amikor füvet legelt. Mikor az embernek kőszíve van és rézből a homloka, ez annak a jele, hogy teljesen a Sátán hatalmában van. Nincs más teremtmény az emberen kívül, aki képes lenne szégyenkezni. A vadállatok félni tudnak és érzik a fájdalmat, de szégyenérzetük nincs. Egyetlen állatot sem látsz pirulni. Akik nem tudnak szégyenkezni bűnük miatt, a barmokra hasonlítanak.

Sof 3,5

Jer 6,15

Néhányan olyan távol vannak a szent szégyenkezéstől, hogy büszkék a bűneikre. Büszkék a hosszú hajukra. Az ördög nazarénusai ezek.

1Kor 11,14 „Avagy maga a természet is nem arra tanít-é titeket, hogy ha a férfiú nagy haját visel, csúfsága az néki?” Összezavarják a nemek közötti különbséget. Mások meg szépségflastromjaikra büszkék. Mi lesz, ha Isten ezeket kék foltra változtatja?

Fil 3,19 Egyesek nemcsak hogy nem szégyenkeznek a bűneik miatt, hanem „dicsőségük az ő gyalázatokban van”. Azért szégyenkeznek, ami dicséretükre válna: szégyellik, hogy valaki egy jó könyvvel a kezükben lássa őket. Mások büszkék a szégyenükre: a bűn számukra hősiesség. A káromkodó elegánsabbnak gondolja beszédét, ha szitkokkal tűzdelheti meg. Az iszákos dicsőségnek tartja, hogy ihat. De amikor az embert tüzes kemencébe vetik majd, mely hétszeresen túl van hevítve a Mindenható lehelete által, akkor hengejének majd a bűneikkel, ha találnak okot rá.

Ezs 5,22
Ezsd 9,6
2. *Alkalmazás:* Mutassuk meg bűnbánatunkat szerény szégyenkezésben: „Én Istenem, szégyenlem és átalom felemelni... az én orcámat tehozzád.” „Én Istenem”, ez a hit; „szégyenlem”, ez a bűnbánat. A képmutatók önhittent Istenüknek szólítják az Istent, szégyenkezni azonban nem tudnak. Ó, bárcsak magunkra ölténénk a szent szégyent bűneink miatt! Ne felejtsetek el, hogy minél inkább szégyenkezünk most a bűneinkért, annál kevesebb szégyellnivalónk lesz Krisztus eljövetelekor. Ha az utolsó napon felmelegítik az igazak bűnét, az nem szégyenükre lesz, sőt, Isten kegyelmének gazdagságát magsztalja, hogy megbocsátott nekik. A gonoszok azonban valóban szégyenkezni fognak az utolsó napon – sunyin lehajtják majd a fejüket. A szen-

tek azonban szeplőtelenek lesznek, nem fognak szégyenkezni; bátran felemelhetik a fejüket. Ef 5,27 Lk 21,18

5. A BŰN GYŰLÖLETE

A bűnbánat ötödik összetevője a bűn gyűlölete. A skolasztikusok a gyűlölet két fajtáját különböztették meg: az undort, illetve az ellenségeskedést. Először nézzük az undokságaink gyűlöletét, utálatát: „megutáljátok timagatokat vétkeitek... miatt”. Az igaz bűnbánó büngyűlölő is. Ha egy ember megutálja az ételt, ami a gyomrát beteggé teszi, sokkal inkább utálnia kell mindazt, ami a lelkiismeretét teszi beteggé. Nagyobb dolog megutálni, mint elhagyni a bűnt. Van, aki félelemből hagyja el a bűnét, mint ahogy viharban az ezüstneműt meg az ékszereket kidobálják a hajóból, de a hányinger, az undor bizonyítja igazából a bűn gyűlöletét. Krisztust nem szerethetjük addig, míg nem utáljuk a bűnünket. Mikor az ember vérontást lát, felkiált: „Uram, mikor szabadulok meg a halálnak testéből? Mikor fogom letenni a bűn szennyes ruháját, mikor tesznek már a fejemre tiszta süveget?” Bárcsak önszeretetem öngyűlöletbe fordulna. Akkor vagyunk a legértékesebbek Isten szemében, mikor a magunk szemében leprások vagyunk. Ez 36,31 Zak 3,4,5

Másodszor itt van az ellenségeskedés gyűlölete. Nincs jobb mód megismerni az életet, mint a mozgás által. A szem mozdul, a pulzus lüktet. Legkönnyebb felfedezni a bűnbánatot ott, ahol szent ellenszenv mutatkozik a bűnnel szemben. A gyűlölet, mondja Cicero, engesztelhetetlen harag. Az egészséges bűnbánat Isten szerete-

ténél kezdődik, és a bűn gyűlöletével ér véget.

Honnan ismerjük fel az őszinte bűngyűlöletet?

1. *Mikor egy ember lelke ellene szegül a bűnnek.* Nemcsak a nyelv rohan ki a bűn ellen, a szív is iszonyodik tőle, úgy hogy bármilyen különös színre festve mutatkozik is a bűn, gyűlöletesnek találjuk, ahogyan irtózunk a képétől is annak, akit halálosan gyűlölünk, legyen bár jól megfestett kép. „Sabidius, nem szívellek.”¹⁰ Képzeljünk el egy tál finom ételt illatozó szósszal: ha azonban a vendég a hústól idegenkedik, nem fogja megkóstolni. A Sátán is hadd süsse meg és díszítse kedve szerint a bűnt, hogy az kívánatosnak és hasznosnak tűnjön, az igaz bűnbánó titkos csömörtől hajtva undorodik meg tőle, és nem ártja bele magát.

2. *Az őszinte bűngyűlölet egyetemes.* Az igaz bűngyűlölet kétféleképpen egyetemes: az emberi képességek és a bűngyűlölet tárgya tekintetében.

(1) Ez a gyűlölet egyetemes a képességek tekintetében, ami azt jelenti, hogy nem csupán a józan ítélőképesség kell hogy idegenkedjék a bűntől, hanem az akarat és az érzelem is. Sokan meg vannak győződve arról, hogy a bűn alávaló dolog, és vélekedésükben ellenszenvesnek tartják, közben meg ízelgetik édességét, és titkos kielégülést találnak benne. Ítéletükben bűngyűlölet van, érzelmeik azonban ragaszkodnak hozzá. Az őszinte bűnbánatban a bűn gyűlölete minden szinten jelen van, nem csupán az értelemben, hanem főként az akaratban: „amit gyű-

¹⁰ Martialis, római fró epigrammája: „Sabidius, nem szívellek. Mért? Nem tudom én azt; / Csak nem szívellek. Legyen ez oknak elég.” (Csongery János fordítása)

lölök, azt cselekszem”. Pál nem volt szabad a bűntől, de akaratával ellenezte azt. Róm 7,15

(2) Ez a gyűlölet univerzális tárgya tekintetében is. Aki utál egy bűnt, mindegyiket utálja. Arisztotelész mondta, hogy a gyűlölet egész fajra irányuló. Aki utálja a kígyót, az összes kígyót utálja: „gyűlölöm azért a hamisságnak minden ösvényét”. A képmutatók csak néhány bűnüket utálják, melyek leronthatják a hitelüket, de az igaz megtérő minden bűnétől undorodik: a kapzsiságtól, az alkati bűneitől, a romlottság mocsnásaitól. Pál a tagjaiban lévő bűnt is gyűlölte. Zsolt 119,104

3. *A bűn igazi utálata a bűnnek minden formájára vonatkozik.* A megszentelt szív a bűnt belső szennyéért utálja. A bűn foltot hagy a lélek tisztaságán. Egy újjászületett ember nem csupán az átok miatt utálja a bűnt, hanem a ragályéért, amit hordoz. Nemcsak a méregfogáért utálja a kígyót, hanem a méregért. Nem csupán a pokol miatt irtózik a bűntől, hanem pokolként irtózik tőle. Róm 7,23

4. *Az őszinte utálat hajlíthatatlan.* Soha nem tér vissza a bűnhöz. A harag lecsillapodik, de az utálat nem. A bűn Amálek, mely örökre kegyvesztett lett. Isten gyermeke és a bűn között olyan harc van, mint e két király között: „És folyton hadakozás volt Roboám és Jeroboám között.” 1Kir 14,30

5. *Ahol őszinte utálat van, nemcsak a magunk bűnünkkel szegülünk szembe, hanem a máséval is.* Az efézusi gyülekezet nem szenvedhette a gonoszokat. Pál keményen megfeddte Pétert képmutatásáért, bár az apostol volt. Krisztus szent haraggal űzte ki a pénzváltókat a templomból. Nem szenvedhette, hogy a templomból vásártér legyen. Nehémiás Jn 2,15

Neh 5,7 megfeddi a főembereket, mert uzsoráskodnak, és
Neh 13,17 megszenteltelenítik a szombatot. A bűngyűlölő
Zsolt 101,7 családjában sem tűri meg a gonoszt: „Nem lakozik
az én házámban, aki csalárdságot mível.” Micsoda
szégyen, hogy az előljárók csupán indulataikban
mutatnak szellemi magaslatokat, de nincs bennük
hősies lélek, hogy megállítsák a gonosztságot. A
bűnbánat idegen mindazoktól, akiknek nem el-
lenszenves a bűn. Olyan a bűn bennük, mint kí-
gyóban a méreg, mely természetes számára, ezért
élvezetet jelent.

Mennyire távol vannak a bűnbánattól azok,
akik ahelyett hogy gyűlölnék a bűnt, szeretik
azt! A hívő számára a bűn olyan, mint szálka a
szemben; a gonosznak korona a fején: „mikor gon-
noszságban vagy, akkor örvendezel”. Szeretni a
Jer 11,15 bűnt rosszabb, mint elkövetni. Igaz ember is es-
het bűnbe öntudatlanul, de a bűn szeretete két-
ségbeejtő. Mi teszi disznóvá a disznót, ha nem
az, hogy szeret henteregni a sárban? Mitől Sátán
a Sátán, ha nem attól, hogy azt szereti, ami ellen-
kezik Istennel? Szeretni a bűnt azt jelenti, hogy
szándékosan vétkezünk, és minél erősebb a
Zsid 10,26 szándék, annál nagyobb a bűn. Ha szándékosan
vétkezünk, áldozat nem törli el bűnünket.

Milyen sokan vannak, akik szeretik a tiltott
gyümölcsöt! Szeretik esküvéseiket és paráznasá-
gukat; szeretik a bűnt, és gyűlölik a dorgálást. Sala-
mon egy egész generációról beszél, akiknek
„elméjükben minden bolondság van, amíg él-
nek”. Az ember számára „bolondság az ő szívé-
ben” szeretni a bűnt: saját sírját ássa meg, a kár-
Préd 9,5 hozattal játszik. Hadd buzdítson ez, hogy bűnbá-

natunkban keserűbb bűngyűlölet legyen. A skor-
pió és a krokodil halálos ellenségek: ilyen ide-
genség kell hogy legyen a szív és a bűn között is.

Kérdés: Mi teszi utálatossá a bűnt a vezeklő
előtt?

Válasz: A bűn átkos dolog, a legrútabb ször-
nyeteg. Pál apostol nagyon találó szót használ,
hogy kifejezze ezt: „hogyan felette igen bűnös le-
gyen a bűn”, vagy ahogy a görögben van: „hiper-
bolikusan bűnös”.

Róm 7,13

Négy szempontból közelítjük meg a bűnt,
hogy kiderüljön, milyen hiperbolikusan gonosz,
és mennyire megérdemli a gyűlöletet:

(1) Nézzük meg először a bűn eredetét, hogy
honnan jön. Származása a pokolra vezethető
vissza: „Aki a bűnt cselekszi, az ördögből van,
mert az ördög kezdettől fogva bűnben leledzik.”
A bűn az ördög tulajdon munkája. Igaz ugyan,
hogy Isten keze elrendelheti a bűnt, de mindig a
Sátán keze a végrehajtó. Mennyire utálatos ne-
künk az ördög számára fenntartott munkát vé-
gezni, azt, ami őt igazából ördöggé teszi?

1Jn 3,8

(2) Nézd meg a bűn természetét, és utálatos-
nak fogod találni. Nézd meg, hogyan beszél róla
a Szentírás: Isten gyalázása, Isten utálata, inger-
lése, bosszantása; Isten szívét törjük össze, ahogy
a hűtlen feleség is szerető férje szívét: „megtör-
tem parázna szívöket”. A bűn, legmagasabb fo-
kán, Krisztus ismételt megfeszítése, pellengérré
állítása, ami azt jelenti, hogy arcátlan bűnösök át-
szögeznek Krisztust a szentjei között, és ha test-
ben élne a földön, újra megfeszítenék őt. Íme a
bűn aljas természete!

Róm 2,23

1Sám 2,30

Ez 16,43

Ézs 7,13

Ez 6,9

Zsid 6,6

(3) Nézd meg a bűnt környezetével együtt, és démonikusnak fogod találni. Ha összehasonlítod a szenvedéssel, a pokollal, rosszabb, mint bármelyikük. Rosszabb, mint a nyomorúság, mert egyszerre betegség, szegénység és halál. Több veszedelem van egy csöppnyi bűnben, mint tengernyi szenvedésben, mert a szenvedés oka a bűn, és az ok fontosabb, mint a hatás. Isten ítélő kardja csendesen nyugszik hüvelyében, míg bűnünk arra nem készíti, hogy kirántsa. A szenvedés javunkra van: „Jó nékem, hogy megaláztál.” A nyomorúság bűnbánatra készítet. A viperát ha megütik, kibocsátja mérgét; így ha Isten botja ér bennünket, kiköpjük a bűn mérgét. A szenvedés a kegyelmet növeli. Az arany tisztább, az áfonya édesebb a tűzben. Az ítélet megkíméli a kárhóztól. Maurítius császár azért imádkozott, hogy ebben az életben büntesse Isten, hadd ne bűnhődjön majd az elkövetkezésben. A nyomorúság tehát sok szempontból javunkra van, a bűnben azonban nincs semmi jó. Manassét szenvedése alázatra tanította, Júdást azonban bűne kétségbeesésbe taszította.

A szenvedés csak a testet érinti, a bűn azonban továbbhatol: megmérgezi a képzeletet, felkavarja az érzelmeket. A szenvedés megjobbítja a bűn megront. A nyomorúság csak a földi életet veheti el, a bűn azonban a lelket veszti el. A nyomorúságban lévő embernek nyugodt maradhat a lelkiismerete. Míg a bárka a hullámokon hanykolódott, Noé énekelni is tudott benne. Mikor a test szenved és háborog, a keresztyén képes arra,

hogy dicséretet mondjon „szívében az Úrnak”.
De amikor vétkezik az ember, elborzad a lelke.

Spira¹¹, miután megtagadta hitét, megvallja, hogy a kárhóztól lelkek sem élhetik át mindazt a gyötrelmet, amit ő szenvedett el a lelkében.

A szenvedésben megmaradhat az ember szeretete Isten iránt. Ha egy ember egy zacskó pénzt dob valakinek, és ahogy dobja, eltalálja, és az felhorzsolja a bőrét, amaz bizonyára nem fog haragudni érte, inkább a szeretet bizonyítékának érzi majd. Így amikor Isten szenvedéssel sebez meg bennünket, azért teszi, hogy kegyelmének aranyával és Lelkének vigaszával gazdagítson. Minden szeretetből van, amit tesz. Amikor vétkezünk, Isten visszavonja szeretetét. Amikor Dávid vétkezett, érzékelte, hogy Isten elfordul tőle: „Felhő és homályosság van körülte.” Dávid látta ilyenek. Nem látott sem szivárványt, sem napsütést Isten arca körül, csak felhőt és sötétséget.

Nyilvánvaló, hogy a bűn rosszabb, mint a szenvedés, hiszen az a legnagyobb ítélet, amit Isten kiszabhat egy emberre ebben az életben, ha hagyja vétkezni gátlás nélkül. Mikor Isten haragja felgerjed egy ember iránt, nem azt mondja, „kardot és döghalált bocsátok erre az emberre”, hanem ezt: „hagyom tovább vétkezni”: „Ott-

¹¹ Kiváló ügyvéd, aki Velence mellett élt, a reformáció idején. Elfordult a katolicizmustól, protestáns hitre tért, de később elhagyta a hitét és kétségbeesésben halt meg 1548-ban. *Élete* Genovában jelent meg 1550-ben, Kálvin János előszavával. Bunyan Jánost ilyen megérintette, ami Spirával történt. *A Zarándok útjában* az az ember, aki vaskalitrában van a Magyarázó Házában, kétségtelenül rá utal.

Zsolt 119,71
2Krn 33,12

1Kor 11,32

Lk 12,20

Ef 5,19

Jel 3,19

Zsolt 97,2

Zsolt 81,12 hagytam azért őt szívknek keménységében.”
Ha tehát egy embert vétkében hagyni a legnagyobb átok, akkor a bűn sokkal rosszabb, mint a szenvedés. És ha ez így van, mennyire kell hogy utáljuk a bűnt! Hasonlítsd össze a bűnt a pokollal, és rájössz, hogy a bűn rosszabb, mint a pokol. A gyötrelem nagyobb a pokolban, de semmi nincs ott, ami rosszabb lehetne, mint a bűn. A poklot Isten alkotta, de a bűnt nem. A bűn az örök műve. A pokol kínjai csupán a bűnöst terhelik, a bűn azonban Istent is terheli: „én is lenyomlak titeket..., mint a cséplő szekér lenyomja a kévékkel tele szérűt”. A pokol kínjaiban van valami jó, mégpedig az isteni igazság végrehajtása. Az igazság megtalálható a pokolban, a bűn azonban a legnagyobb igazságtalanság. Elrabolja Istentől a dicsőséget, Krisztustól a váltságot, a lélektől a boldogságot. Ítéljétek meg tehát, hogy nem a legutálatosabb dolog-e a bűn, mely rosszabb a szenvedésnél és a pokolnál.

Ám 2,13

(4) Vizsgáljátok meg a bűn kimenetelét, következményeit, és utálatosnak fogjátok találni. A bűn megveszi a testet, és mindenféle nyomorúságoknak szolgáltatja ki. Sírva jövünk erre a világra, és sóhajjal távozunk belőle. Hérodotosz írja, hogy a trákok sírtak a gyerekeik születése napján, belegondolva a sok nyomorúságba, melyen keresztülmenniük majd ebben a világban. A bűn a trójai ló, melynek belsejéből egész sereg baj jön elő. Nem kell megneveznem, hiszen szinte mindenki ismeri őket. Míg a mézet nyaljuk, összeszurkálnak a vadrózsa tüskéi. A bűn felzavarja jólétünk borát; a sfrunkat ássa meg.

Róm 5,12

A bűn megveszi a lelket is. Bűn által veszítettük el Isten képét, mely szentségünk és méltóságunk volt egyben. Ádám eredeti dicsőségében olyan volt, mint egy herold, aki viseli a címerpajzsot. Mindenki azért tiszteli, mert viseli a király címerét, de ha leveszi egyszer, senki nem fogja tisztelni többé. Ezt a gyalázatot tette velünk a bűn: lehúzta rólunk ártatlanságunk zubonyát. És ez még nem minden. A bűn szakállas nyila még mélyebbre fúródik. Örökre elválaszt bennünket Isten csodálatos arcától, akinek jelenlétében teljes az öröm. Ha a bűn ilyen hiperbolikusan gonosz, töltsük ki haragunkat rajta, gerjessen bennünk engesztelhetetlen felháborodást. Ahogy Ammon utálatosa Támár iránt nagyobb volt, mint szerelme, mellyel előzőleg szeretete, a bűnt is mérhetetlenül jobban kell utálnunk végül, mint amennyire valaha is szerettük.

2Sám 13,15

6. A BŰN ELHAGYÁSA

A bűnbánat hatodik összetevője a bűn elhagyása. A megújulás utójára maradt, hogy bezárja a sort a bűnbánat után. Hogyan tudná valaki kőszoborrá sírni magát, ahogyan Niobé¹² tette, ha csak nem a bűneiért sír? Az igaz bűnbánat, mint *aqua fortis* (salétromsav) szétrágja a bűn vaslancát. Ezért a sírás és az elhagyás együtt van. Miután a szomorúság felhője könnyekben csapódik le, a lélek égboltja kitisztul: „Térjete meg, és

Jóel 2,12

¹²Théba egyik királyának felesége, aki büszke volt tizenkét gyermekére, ezért a görög monda szerint egyszerre vesztette el mind a tizenkettőt. Bánatában kőszoborrá változott, mely nyaranta könnyekre fakad.

forduljatok el bálványaitoktól és minden utálatosságtoktól fordítsátok el orcátokat.” Ez a bűntől való elfordulás a bűn elhagyása, ahogy az ember elhagyja a tolvajok vagy bűvészek társaságát. Így hívják ezt: „távol tartani” a hamisságot, ahogyan Pál eltávolította magától a kígyót, lerázva a tűzbe. Meghalni a bűnnek: ez a bűnbánó élet. Azon a napon, amikor a keresztyén elfordul a bűntől, örökös böjtre kell hogy kötelezze magát. A szem tartózkodjék ezután a tisztátalan pillantásoktól. A fül őrizkedjék a rágalmak meghallásától, a nyelv az szitkozódástól, a kéz a megvesztegetéstől, a láb a paráznák ösvényétől. A lélek pedig őrizkedjék a gonoszság szeretetétől.

A bűn elhagyása gyökeres változást jelent. Változás történik a szívben: a kőszívből hússzív lesz. A Sátán azt kérte Krisztustól, változtassa a köveket kenyérré, hogy bebizonyítsa istenvoltát. Jézus azonban ennél sokkal nagyobb csodát tett: hússá változtatta a követ. A megtérésben Krisztus kőszíviünket hússzívvé változtatja.

Megváltozik az életünk. A bűn elhagyása annyira látványos, hogy mások is észreveszik. Sötétség voltunk régen, és világosság lettünk most. Pál apostol mennyei látomása után annyira megváltozott, hogy mindenki álmélkodott rajta. A megtérés a börtönört ápolóvá, orvosná változtatta: magához vette az apostolokat, kimosta a sebeiket, és asztalhoz ültette őket. Kelet felé tart egy hajó; jön egy szél és eltéríti nyugat felé. Ugyanígy az ember a pokol felé tart, míg a Lélek ellenszele meg nem fordítja, és arra nem készíti, hogy a menny felé hajózzon tovább. Chry-

sostomus, amikor a niniveiek bűnbánatáról beszél, azt mondja, hogy ha egy idegen, aki látta már Ninive kicsapongását, visszatért volna ebbe a városba a vezeklés idején, nehezen hitte volna el, hogy ugyanabban a városban van. Annyira átalakult, megújult Ninive. Olyan látványos változást idéz elő a bűnbánat az emberben, mintha más lélek lenne ugyanabban a testben.

Néhány dolog szükséges, hogy a bűn elhagyása helyes módon történjék:

1. *Az ember szíve forduljon el a bűntől.* A szív a *primum vivens*, az első dolog, ami él, ezért ez kell hogy legyen a *primum vertens* is, az első, ami megváltozik. A szívért harcol leginkább a Sátán. Nem küzdött annyira a Mózes testéért sem, mint amennyire küzd az emberi szívért. A vallásban a szíven múlik minden. Ha a szív nem fordul el a bűntől, nem több ez hazugságnál: „És mindez után sem tért vissza hozzám az ő hitszegő húga, a Júda, az ő szíve teljességével, hanem csak képmutatással”, „hazug” módon, ahogy a Zsidókhöz írt levélben olvassuk. Júda valóban mutatványt csinált a megtérésből; nem volt annyira bálványimádó, mint a többi tíz törzs, mégis gonoszabb volt, mint Izrael: „hitszegő” Júda a neve. Nem volt őszinte, csupán színlelte a megtérést. Szívét nem adta át Istennek: nem szíve teljességével tért hozzá.

Jer 3,10

Utálatos dolog megjárni, hogy elfordulunk a bűntől, miközben szívünk még mindig szövetkezik vele. Olvastam egyik angolszász királyunkról, hogy két oltárt tartott a templomban, miután keresztyén lett: egyiket a keresztyén val-

lás számára, a másikat pedig pogány szertartásoknak. Isten azt akarja, hogy szívének teljességével forduljunk el a bűntől. Az igaz megtérésben az ember nem tarthat meg magának semmit.

2. *Minden bűnt el kell hagyni.* „Hagyja el a gonosz az ő útát.” Az őszinte megtérő letér a bűn útjáról. Minden bűnt elhagy. Jéhu a Baál összes papját meggyilkolta – egy sem menekülhetett meg. Az igaz bűnbánó is így öldököli meg összes bűnét. Tudja, milyen veszélyes játszani a legkisebb bűnnel is. Elég egyetlen lázadót rejtegetni a házunkban, máris elárultuk a királyságot. Hit-szegő képmutató mindaz, aki egyetlen bűnt is melenget meg.

3. *A bűn elhagyása lelki síkon történik.* Az ember megszűnhet cselekedni a bűnt úgy, hogy közben nem fordul el igazából a bűntől. A bűn cselekvésétől visszatérhet félelem, szilárd elhatározás is; az őszinte megtérőt azonban vallásos elkötelezettsége tartja vissza a bűntől, ez pedig Isten iránti szeretete. A kegyes lélek Isten iránti szeretetéből akkor is elhagyná bűnét, ha nem lennének keserű gyümölcssei, ha nem halál teremne a bűn fáján. Ez a bűn elhagyásának legkedvesebb útja. Ha megfagynak és összetapadnak a dolgok, szétválasztásuk legjobb módja a tűz. Ha az ember össze van forrva bűneivel, a szeretet tűzével lehet legkönnyebben elválasztani őket.

Három ember kérdezi egymástól, hogy mi készítette őket bűneik elhagyására. Az első azt mondja: én a mennyország örömeire gondoltam, a második, hogy ő a pokol kínjaira; a harmadik meg ezt: „Én Isten szeretetére gondolok, ez

kényszerít elhagyni őket. Hogyan bánthatnám meg a szeretet Istenét?”

4. *Úgy kell elfordulni a bűntől, hogy Isten felé forduljunk.* A Szentírásban ez áll: „hogyan bánják meg bűneiket és térjenek meg az Istenhez”. Elhagyni a bűnt olyan, mint kihúzni a sebből a nyilat; Istenhez fordulni olyan, mint gyógyírt önteni a sebre. Az Írásban olvashatunk a holt cselekedetek elhagyásáról, és az Istenhez való megtérésről. A hamis szív úgy tesz, mintha elhagyná régi bűneit, de nem tér meg Istenhez, nem kötelezi el magát az Ő szolgálatára. Nem elég elhagyni az ördög címerpajzsát: Krisztus zászlója alá kell állni, viselni az Ő színeit. A bánkódó tékozló fiú nem csupán a moslékos vályút hagyta el, hanem felkelt, és visszament atyjához. Isten népe ellen így panaszkodik: „Megtérnek, de nem a magaságos Istenhez.” Az őszinte megtérésben a szív egyenesen Isten felé fordul, úgy, ahogy az iránytű az Északi-sark felé.

5. *A bűn elhagyása olyan lépés, melynek nincs visszaútja.* „Efraim így szól: Mi közöm nékem többé a bálványokhoz?” A bűn elhagyása olyan, mint mikor valaki elhagyja szülőföldjét, és soha többé nem tér vissza. Vannak, akik megtérést mutatnak, mintha elhagynák bűneiket, de később újra visszatérnek hozzájuk. A bolondsághoz térnek vissza. Félelmetes bűn ez, mert a világosság ellen vét. Aki elhagyta már egyszer vétékét, arról feltételezzük, hogy keserűnek érezte azt, vádoltatott a lelkiismeret által. Ha mégis visszatér később hozzá, a Lélek világossága ellen vét.

Ez a visszatérés szemrehányás Isten felé: „Mi-

ApCsel 26,20

Zsid 6,1

ApCsel 20,21

Hós 7,16

Hós 14,9

Zsolt 85,8

Jer 2,5 csoda hamisságot találtak bennem a ti atyáitok, hogy elidegenedtek tőlem?” Aki tudatosan tér vissza bűnéhez, Istent gonosszal vádolja. Ha egy ember elbocsátja feleségét, ez azt jelenti, hogy hibát talált benne. Elhagyni Istent és visszatérni a bűnhöz, ez hallgatólagos rágalmazása a Mindenhatónak. Isten, aki „gyűlöli az elbocsátást”, gyűlöli azt is, hogy Ő maga legyen elbocsátva.

Mal 2,16 Nagyobb hatalma van a Sátánnak a bűnébe visszaeső emberen, mint bármikor előtte. Mikor valaki megtér, kifúzi szívéből a Sátánt, de ha visszaesik bűnébe, az ördög újra betér a házába, elfoglalja azt, és „ennek az embernek utolsó állapota gonoszabb lesz az elsőnél.”

Mt 12,45 Ha egy fogoly megszökik, és őrei elkapják, nehezebb bilincset tesznek rá. Aki feladja a bűn útját, melyen addig járt, az ördög börtönéből tör ki, ám ha a Sátán rá tudja venni utána, hogy visszatérjen bűneibe, még szorosabban megkötözi majd, jobban a hatalmába keríti, mint bármikor azelőtt. Ő, bár csak mindenki őrizkedne ettől! A bűn igazi elhagyása olyan, mint a válás – közelébe sem mehe-tünk többé a bűnnek. Áldott, aki így fordul el a bűntől: „Az Isten az Ő Fiát, Jézust elsősorban néktek támasztván, elküldé őt, hogy megáldjon titeket, mindegyikőtöket megtérítvén bűneitekből.”

ApCsel 3,26

1. *Alkalmazás:* A bűn elhagyása szükséges összetevője-e a bűnbánatnak? Ha ez így van, kevés igazi bűnbánat létezik. Az emberek nem hagyták el bűneiket; ugyanolyanok, mint régen. A régiek büszkék voltak, a mai ember is büszke. Ahogy a barmok tisztátalanul mentek be Noé bárkájába, és ugyanígy jöttek ki onnan, az emberek is tisztátala-

nul jönnek az istentiszteletre, és ugyanúgy mennek haza. Olyan sok változást lát az ember a kinti világban, belül azonban nem történik változás: „Hiszen e nép nem tért meg az őt verő Istenhez.” Hogyan mondhatnánk, hogy megtért az, aki nem hagyta el bűnét? Valóban megmosakodtak-e a Jordánban azok, akiknek homlokán megmaradt a lepra? Nem mondja-e majd Isten a meg nem újultaknak, amit Efraimnak mondott régen: „Bálványokkal szövetkezett Efraim; hagyd hát magára?” Itt van egy ember, aki itallal és tisztátalansággal szövetkezett, hagyd hát magára, hadd folytas-a bűnét; ám ha van igazság a mennyben és bosszú a pokolban, nem menekülhet meg a büntetéstől.

Ézs 9,13

Hós 4,17

2. *Alkalmazás:* Ezen igazság megfeddi mindazokat, akik csak félig tértek meg. És kik ezek? Akik megváltoztatták nézeteiket, de cselekedeteiket nem. Elismerik, hogy a bűn rossz hatással van rájuk, akárcsak a Szaturnusz¹³ bolygó, és sírnak a bűn fölött, de annyira megbűvölte őket, hogy nincs erejük elhagyni. Romlottságuk nagyobb, mint meggyőződésük. Ezek a félig megtért „majdnem keresztyének” olyanok, mint Efraim, aki meg nem fordított pogácsához hasonló: egyik oldala megsült, a másik sületlen maradt.

ApCsel 26,28

Hós 7,8

A félig megtértek csak a nagy bűnöket hagyják el, ám bensejükben nem munkálkodik a kegyelem. Nem tisztelik Krisztust, és nem vágyakoznak a szentségre. Ugyanaz történik ezekkel a polgá-

¹³ Asztrológusok sokáig feltételezték, hogy a bolygók jó vagy rossz hatással vannak az emberi életre. A Szaturnuszról azt mondták, hogy baljóslatú hatása van. Innen az angol „saturnine” (a.m. *bús, komor*) jelző.

rokkal, mint Jónással, akinek díszitők nőtt a feje fölé, megvédve őt a nap tüzétől, ezért úgy gondolta, biztonságban van, de jött egy féreg, és elpusztította a tökköt. Ezek az emberek azt gondolják, hogy ha elhagyják nagy bűneiket, udvariasságuk díszitökként védi majd meg őket Isten haragjától, ám haláluk pillanatában feltámad a lelkiismeret férgé, és megrágja a tökköt. Nekik meg inukba száll a bátorságuk, és kétségbeesnek.

Félig térnek meg azok is, akik számos bűnüket megbánják, de néhány különleges bűnt nem hagynak el. Keblükben paráznát rejtegetnek, és nem bírják feladni. Olyan ez, mint mikor egy embert mindenféle betegséggel kezelnek, közben meg mellrákja van, ami megöli. Megtérésük olyan, mintha nem is tértek volna meg: kiűznek egy ördögöt, és befogadják a következőt. A káromkodástól a gyilkossághoz fordulnak, a pazarlástól a mohósághoz, mint a beteg ember, aki *tertian ague-ból*¹⁴ negyednapos lázba esik. Az ilyen fordulat pokolba juttatja az embert.

3. *Alkalmazás:* Tanúsítsunk igaz bűnbánatot, Istenhez térve a bűneinkből. Vannak emberek, akik felől kevés a reményem, hogy megbirkóznak vétkeikkel. Az Ige trombitája szólhat olyan élesen, mint még soha, fenyegetések vihara zúdulhat rájuk, pokol tüzének lángjai csaphatnak arcukba, mégis lejátsszák a soron következő játszmát a bűnnel. Olyanok ezek az emberek, mint az evangéliumbeli disznósorda, melyet a démonok erőszakal a tengerbe kergettek. Inkább elkárhoznak, ahelyett hogy megfordulnának: „A csalárdságnak

¹⁴Váltóláz, minden harmadik vagy negyedik napon üt ki.

adták magokat, visszafordulni nem akarnak.” Ám ha van őszinteség és józanság bennünk, ha lelkiismeretünk nincs mély álomba merülve, hallgassunk a jó szóra, és térjünk meg Istenhez, a legfőbb jóhoz.

Milyen gyakran hív Isten, hogy térjünk meg hozzá? Így esküszik a Mindenható: „Élek én..., hogy nem gyönyörködöm a hitetlen halálában... Térjete meg, térjete meg gonosz utaitokról.” Isten inkább szeretné bűnbánó könnyeinket, mint vérünket látni. Saját javunkat szolgálja, ha megtérünk Istenhez. Bűnbánatunk nem Istennek hoz hasznot, hanem nekünk. Ha egy szomjas ember iszik egy kútból, az nem a kútnak jótétemény, hanem neki. Ha valaki megpillantja a napot, ő maga frissül fel, nem a nap. Ha Istenhez térünk a bűneinkből, ez nem Isten javát szolgálja. Mi magunk aratjuk le a gyümölcsét ennek. Ebben az esetben az önszeretet kellene hogy érvényesüljön bennünk: „Ha bölcs vagy, bölcs vagy temagadnak.” Ha Istenhez fordulunk, Ő is felénk fordul. Elfordítja rólunk haragját, felénk fordítja arcát. Dávid imája ez volt: „Tekints reám és könyörülj rajtam!” Megtérésünk fordíthatja felénk Istent: „Térjete meg hozzám, szól a Seregeknek Ura, és hozzátok térek.” Aki eddig ellenség volt, most barátunkká lesz. Ha Isten hozzánk tér, az angyalok is hozzánk térnek. Gyámkodni, örködni fognak felettünk. Ha Isten hozzánk tér, minden dolog javunkra fordul, úgy az áldás, mint a szenvedés; mézet kóstolgtunk majd a vessző végéről.

Láttuk tehát a bűnbánat néhány összetevőjét.

Jer 8,5

Ez 33,11

Péld 9,12

Zsolt 86,16

Zak 1,3

Zsolt 91,11

1Sám 14,27

Bűnbánatra kényszerítő okok, valamint intés a megátalkodottaknak

Elmondom most az okokat, melyek bűnbánatra kényszerítetek.

1. *Isten önkényes parancsa.* „Isten mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindennütt, hogy megtérjenek.” A bűnbánat nem tetszés szerint van. Nem a mi választásunk, hogy megtérünk-e vagy sem, hanem kikerülhetetlen parancs. Isten léptette érvénybe a törvényt a menny legfelsőbb bírósága előtt, hogy egyetlen bűnös sem menekülhet meg, csak a bűnbánó bűnös, és Ő a saját törvényét nem fogja megszegni. Ha az összes angyal Isten elé áll is, hogy könyörögjön egy meg nem tért bűnös életéért, Isten nem teljesíti a kérésüket. „Az Úr irgalmas és kegyelmes Isten..., irgalmas marad ezerfziglen..., de nem hagyja a bűnöst büntetlenül.” Bár teljesebb a kegyelemben, mint a nap az ő fényében, nem bocsát meg annak a bűnösnek, aki tovább vétkezik: „nem hagyja a bűnöst büntetlenül”!

2. *Isten tisztasága nem fér össze a bűnös teremtménnyel.* Amíg a bűnös meg nem tér, nem lehet barátja Istennek: „mosódjatok, tisztuljatok meg”; menjetek, merüljetez bele a bűnbánat sós vizeibe. Akkor majd tárgyalok veletek, mondja az Isten: „No jertek, törvénykezzünk”; másként azonban nem jöhettek a közelembbe: „mi szövetsége van igazságnak és hamisságnak?” Hogyan fogadhatná el az igazságos Isten azokat, akik folytatják törvényszegésüket? „Én nem adok igazat a gonosznak.” Ha Isten kibékülne a bűnösrel, mielőtt az megbánná bűnét, azt hihetnénk, hogy kedveli és elfogadja mindazt, amit tett. Saját szentsége ellenében cselekedne. Isten természetének szentségével nem fér össze, hogy megbocsásson a bűnösnek, amíg az ellene lázad.

Ézs 1,16

Ézs 1,18

2Kor 6,14

2Móz 23,7

3. *A megátalkodott bűnösre Krisztus küldetése nem vonatkozik.* Íme a Krisztus küldetése: „Az Úr Isten Lelke van énrajtam..., elküldött, hogy bekössem a megtört szívűeket.” Krisztus király és megváltó, de nem olyan értelemben, hogy megváltja az embert, függetlenül attól, hogy bánja a bűnét, vagy nem. Ha Krisztus egyetlen embert is felvisz a mennybe, az csak a pokol kapuján keresztül lehetséges: „Ezt az Isten fejedelemmé és megtartóvá emelte jobbájával, hogy adjon az Izraelnek bűnbánatot”; királyként akkor bocsát meg a lázadóknak, ha megbánnák bűnüket, és fejedelmük kegyelmére bízzák magukat, azonban nem bocsáthat meg azoknak, akik nyíltan szembeszegülnek vele.

Ézs 61,1

ApCsel 5,31

4. *Bűnünkkel Isten ellen vétünk.* Nagy méltányosság van abban, hogy meg kell bánni a bűnt.

Bűnünkkel Isten ellen vétünk, az Ő dicsőségét homályosítjuk el. A Mindenható törvényét szegjük meg, ezért kárpótolnunk kell valamiféleképpen. A bűnbánatban megalázzuk és elítéljük magunkat bűnünk miatt. Megerősítjük, hogy Isten igazságos, mikor büntet, és így dicsőséget adunk neki, megtéve, ami rajtunk múlik, hogy helyreállítsuk tisztességét.

5. *Ha Isten bűnbánat nélkül váltaná meg az embereket és nem tenne különbséget, akkor mindenkit meg kellene váltania*, nem csupán az embereket, hanem az ördögöket is, ahogy Órigenész mondta egyszer. Következésképpen a kiválasztás és a kárhozat elrendelése érvénytelen lenne. Ítélték meg, mennyire ellenkezik ez az isteni igazsággal.

Kétféle ember van, akik nehezebben bánják meg bűnüket, mint mások:

(1) Azok, akik már hosszú ideje Isten rendelkezésének szolgálatában állnak, de nem növekednek. A föld, mely beissza az esőt, mégis „töviseket és bojtorjánokat terem, megvetett és közel van az átokhoz”. Kevés reményünk lehet a vas felől, melyet sokáig tűzben tartottak, de nem olvadt meg, nem finomodott semmit. Isten egymás után küldte el szolgálóit, hogy figyelmeztessék az embereket, és rávegyék őket, hogy hagyják el a bűnt, ők azonban a külsőségek jótékony árnyékában ülnek, alszanak az istentisztelet alatt; nehéz lesz nekik valaha is eljutni a bűnbánatra. Nehogy Jézus azt mondja egyszer nekik, amit egykor a fügefának mondott: „Gyümölcs terajta ezután soha örökké ne teremjen.”

Zsid 6,8

Mt 21,19

(2) Akik sokat vétettek igei meggyőződésük, lelkiismeretük szava és a Lélek indítása ellen. A lelkiismeret úgy állt ott mint angyal lángoló karddal a kezében. Figyelmeztetett, hogy: „Ne tedd meg ezt a nagy gonoszságot!” A bűnösök azonban nem fogadták meg a lelkiismeret szavát, hanem makacsul meneteltek tovább az ördög zászlaja alatt. Nem lesz könnyű ezeknek bűnbánatra jutni: „Ezek pártot ütöttek a világosság ellen.” Egy dolog vétkezni a világosság hiányában, de teljesen más a világosság ellen vétkezni. A megbocsáthatatlan bűn üti fel a fejét ekkor. Először a lelkiismeret világossága ellen vétkezik az ember, aztán lassan odajut, hogy a kegyelem Lelkét veti meg.

Jób 24,13

Feddés a megátalkodottaknak

Ez a feddés arra szolgál legelőször, hogy szigorúan megítéljen minden megátalkodott bűnöst, akinek kőből lett kifaragva a szíve, ezért olyan, mint a példázatbeli köves hely, melyből hiányzik a nedvesség. Ez a betegség, attól félek, ragályos: „senki sincs, aki megbánja az ő gonoszságát”. Az emberek szíve keménységbe van burkolva: „Szívöket is megkeményítették.” Nem olvadnak fel a bűnbánatra. A köztudatban az él, hogy a boszorkányok soha nem sírnak. Biztos vagyok benne, hogy akik nem bánkódnak a bűneikért, a Sátán szellemi bűvöletében élnek. Úgy olvassuk, hogy amikor Jézus Jeruzsálemben ment, „elkezdé szemökre hányni ama városoknak..., hogy nem tértek vala meg”. Nem feddhetne-

Jer 8,6

Zak 7,12

Mt 11,20

meg ma is sokakat keménységük miatt? Isten szívét összetörik vétkükkel, a saját szívük azonban nem törik össze. Azt mondják, amit Izrael mondott: „idegeneket szeretek, és utánok járok”. Isten igazsága mint angyal kivont karddal áll, ütésre készen, a bűnösöknek azonban nincs olyan jó szemük, mint Bálám szamarának, hogy meglássák a kardot. A Mindenható az ember háttára csap, ő azonban nem veri combját szégyenében, ahogy Efraim tette. Szomorú igazság, amit a próféta mond: „megverted őket, de nem bánkódtak”. Bizonyára értéktelen ezüst ez, mely a kemencében is kemény marad: „Sőt még a szorongattatás idejében is tovább vétkezék az Úr ellen; ilyen vala Akház király.” A kemény szív a Sátán laktanyája. Ahogy Isten két helyen lakik, a mennyben és az alázatos szívben, a Sátán is két helyen lakhat, a pokolban és a kemény szívben. Nem attól fulladtok meg, ha vízbe estek, hanem ha benne maradtok a vízben. Nem a bűnbeesés visz titeket a kárhozatra, hanem ha megmaradtok a bűnben, bűnbánat híján: „kik meg vannak bélyegezve a saját lelkiismeretökben”. A szív keménysége végül a lelkiismeret eltompulásához vezet. Az emberek elhallgattatták a lelkiismeretüket, ezért Isten megkeményítette őket. Hagyja őket vétkezni, és nem bünteti meg –

Jer 2,25
Jer 31,19
Jer 5,3
2Krn 28,22
1Tim 4,2
Ézs 1,5

„Miért ostorozzalak tovább?” – ahogy az atya is feladja annak a gyermeknek a fenyítését, akit ki akar tagadni.

Bűnbánatra való intés

Hadd nyerjelek meg a következőkben a bűnbánat nagy köteletségének. A szomorúság csak akkor jó, ha bűnért való szomorúság. Ha világi veszteségekért hullatjátok könnyeiteket, az nem visz előbbre. A kertnek sem jó, ha a tárolómedencében marad a víz. Ha a szemre való írt kezünkre tesszük, semmi haszna nincsen. A bánat orvosság a léleknek, de ha világi dolgokért van, semmit sem használ. Ó, vajha jó mederben folynának könnyeink, szívünk pedig megszakadna a bűnbánattól! Hogy minél hatékonyabb legyen ez az intés, hadd mondjam el nektek, hogy a bűnbánatra minden embernek szüksége van, majd azt, hogy minden egyes bűnt meg kell bánni.

1. *A bűnbánatot nem lehet kikerülni.* A bűnbánatot nem lehet kikerülni: „ha meg nem tértek, mindnyájan hasonlóképpen elvesztek”. Nincs más út a paradicsomba, csak az, amelyik bűnbánó könnyeken keresztül vezet. A bűnbánat az alkalmasság feltétele. Nem azért, hogy Krisztus megkedveljen minket, hanem hogy Krisztust

kedveltesse meg velünk. Amíg a bűn nem keserű, Krisztus nem lesz édes.

2. Minden embernek szüksége van bűnbánatra.

Isten minden embernek parancsolja: „az Isten mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek”.

ApCsel 17,30

(1) Szükségük van rá a hatalmasoknak: „Mondd meg a királynak és a királynéasszonynak: Alázzátok meg magatokat.” Ninive királya és nemesei királyi ruhájukat zsákruhára cserélték. A nagy emberek bűne több kárt okoz, mint a közembereké. A vezetők bűnei főbűnök, ezért mindenekelőtt nekik van szükségük bűnbánatra. Ha nem térnek meg, akik a királyi kormánypalcát tartják, Isten kijelölte már a napot, melyen megítéli őket; elkészítette a tüzet, melyben megégnék.

Jer 13,18

Jón 3,6

Ézs 30,33

(2) Bűnbánatra szüksége van a nemzet alávaló gazembereinek is. Sírjon Anglia és alázkodjon meg őszinte bűnbánatban! *Anglica gens est optima flens.*¹⁵ Mennyi szörnyű istentelenségért felelős ez a nemzet! Nap mint nap látunk embereket, akik a Sátán tetszését keresik. Nem csupán a vallás, a tisztesség határai is lerombolódtak. Úgy tűnik, az emberek versenyeznek, ahogy a régi zsidók tették, hogy ki a leggonoszabb: „A te tisztátalanságodban fajtalanság van.” Ha a káromkodás és iszákosság, esküszegés és fényűzés bűnössé tesz egy népet, félő, hogy Anglia Isten feketelistáján szerepel. Az emberek megszegték a keresztség szövetségét, és az ördöggel kötöttek külön szövetséget. Ahelyett, hogy a megváltás

Ez 24,13

¹⁵ Az angolok tudnak a legjobban sírni.

kegyelméért kiáltanának, ezt kiáltják: „Isten verje meg őket!” Soha nem nyargalt még az ember ilyen lóhalálában a pokolba: mintha kétségbeesetten igyekezne, hogy időben odaérjen. Nem tudjuk-e, hogy vannak, akik a fajtalankodás bűnében hálnak meg, vérrel a fejükön? Nem hallottuk-e, hogy vannak, akik dicsekednek tivornyáikkal, részegségükkel? Így hát „bűneikkel Sodoma módjára kérkednek”. Fenyegetően növekszik az emberek bűne, mintha Isten országa ellen indultak volna rohamra, kitűzve a gonoszság zászlaját. A trákok is, amikor villámlik, egy testbe tömörülnek, és ég felé lövik nyilaikat. Anglia bűnözői kihívják Istent maguk ellen: „Mert az Isten ellen nyújtotta ki kezét, és erősödött a Mindenható ellen; kinyújtott nyakkal rohant ellene, domború pajzsainak fellege alatt.” A domború pajzsok fellege védelemre szolgál a háborúban. Isten előírásainak és intéseinek domború pajzsoknak kellene lenniük, hogy megakadályozzák az embert a gonoszágban. Az emberek azonban ezt nem veszik figyelembe, hanem makacsul kitartanak a bűnben, dühödten rohannak Isten domború pajzsai ellen. Milyen magas hófokra emelkedett a gonoszság! Lassan szégyen nem arcátlannak lenni. Bárcsak ne kellene azt mondani rólunk, amit Josephus¹⁶ mondott a zsidókról, hogy olyan mértéktelen volt a gonoszság abban az időben, hogy ha a rómaiak nem jöttek volna, hogy kirabolják a városukat, Jeruzsálemet földrengés nyelte volna el, árvíz

Ézs 3,9

Jób 15,25.26

¹⁶ Josephus, Flavius – zsidó történész, *A zsidó háború szerzője*. Kr. u. 37 és 100 között élt.

sújtotta volna, vagy tűz az égből. Nem jött-e el az ideje tehát, hogy nemzetünk, mely ilyen beteg hangulatot áraszt ebben az államban, a gyógyulás folyamatába lépjen, beszedve a bűnbánat gyógyszerét? Anglia szigete két óceánnal van körülzárva: egyik a víz óceánja, másik a gonoszságé. Ó, vajha körülfogná egy harmadik is, a bűnbánó könnyek óceánja!

Ha a törvény könyve véletlenül a földre esik, a zsidók bűnt hirdetik a fennálló szokások szerint. Anglia hagyta a törvényt és az evangéliumot is a porba hullni, ezért most sírnia és bűntölnie kell az Úr előtt. Úgy tűnik, a gonoszság éfája tele van. Ha a bűn ilyen hamar megtölti, jó okunk van a könnyekre, hogy gyorsan kiürítsük azt. Miért nem sápadnak el az arcok? A bűnbánat kútja miért apadt el? Vajon nem tudják a bűnösök ebben országban, hogy meg kell térniük? Nem intette meg őket senki? Hát Isten hűségese követői nem emelték fel szavukat mint trombitát, nem kiáltottak nekik, hogy térjenek meg? Azonban Isten eszközei közül sokan kimerülnek, megkopnak a kőszíveken. Nem gyűjtött-e Isten különös üstökösöket az égen, sok-sok igehirdetőt, hogy bűnbánatra hívják az embereket? Miért vesztegelnek még mindig szélárnyas helyükön? Azt gondolják, Isten örökké tűrni fogja ellenállásukat, elviselve, hogy nevét és dicsőségét megtapossák? Isten legtöbbször hamarabb megtéleri hitvalló népét. Neki előjoga megkegyelmezni földünknek egy időre, de ha valaha megtérés nélkül üdvözítene, bizonyára el kellene hogy hagyja megszokott útját. Ezért mon-

dom Bradforddal¹⁷, hogy „Térj meg, Anglia!”. Leprássá¹⁸ tetted magad a bűneiddel, menj el tehát és mosakodj meg a lelki Jordán vizében. Kihívtad magad ellen Isten haragját. Dobd el hát a fegyvert, és sírj teljes szívedből Isten előtt, hogy kiengeszteld a Krisztus érdeméért. Hadd hulljanak a könnyeid, hadd repüljön Isten átkainak könyve. Minden embernek meg kell térnie egyszer, különben Isten fordul ellene. Fel kell térniük szívük ugarát, különben lerombolhatik az ország. Ha nincs szó, ami a bűnösre hat, Istennek az a szándéka, hogy megölje őt. A rómaiaknál ha valaki főbenjáró bűnt követett el, megvonták a vizet tőle, és ezáltal halálra volt ítélve. Ugyanígy elveszettek azok, akik hatalmas bűneikkel annyira magukra haragítják a mennyek Urát, hogy megtagadja tőlük a bűnbánat vizét.

(3) A bűnbánat nélkülözhetetlen az álnok embereknek: „az ő álnokságuk hazugság”; „bölcsek ők a gonoszra”, találekonyosságukat csupán csalásra használják. Ahelyett hogy hitből élnének, fortélyaikból élnek. Szegénynek mutatják magukat, hogy ravaszságból meggazdagodjanak. Ne értsetek félre: nem azokra gondolok itt, akik szűkölködnek az isteni gondviselésben, akiknek vagyona ugyan elveszett, de tisztességük megmaradt, hanem azokra, akik színlelik a csődöt, hogy becsapják hitelezőiket. Vannak, akik többet nyerneek csőd által, mint mások kereskedéssel.

¹⁷ John Bradford Manchesterben született, protestáns hitújító, vezéregyéniség a reformáció időszakában. Mária királynő ítélte mártírhálálra 1555-ben.

¹⁸ Az utalás a leprás Naámán esetére vonatkozik. (2Kir 5)

Zak 5,2

1Sám 2,25

Zsolt

119,118

Jer 4,22

Olyanok ezek, mint a koldusok, akik elszínezik, felhólyagosítják karjukat, hogy szájalmat ébresszenek az emberekben. Ezek színlelt fájdalomkúbból élnek, amazok meg tönkrejutásukból. Mikor megolvad a jég, sok víz van az utcákon. Ugyanígy sok kereskedőnek több pénze van, amikor tönkre megy. Úgy tesznek, mintha semmijük sem lenne, közben meg nagy birtokok születnek a semmiből. Emlékezzetek, hogy Isten országa az erőszakosoké, nem a szédelgőké. Hadd tudja meg az ember, hogy az aranyeső után az ördög uralma következik, hogy átok ül a vagonán. Gyorsan meg kell bánniuk ezt. Bár az álnokság kenyere gyönyörűsége az embernek, édes morzsáit sokan kiokádják majd a pokolban.

Péld 20,17

(4) Bűnbánatra a tisztességes embereknek is szükségük van. Rajtuk ugyan nincsenek látható foltok – nagy bűneik nincsenek. Bárki azt gondolná, hogy nem az ő dolguk a bűnbánat. Olyan jó emberek ők, hogy megvetik a kegyelem szavát. Valójában ők vannak a legrosszabb helyzetben: ők azok, akiknek nincs szükségük megtérésre. Jóságuk túlnő rajtuk: Krisztust csinálnak belőle, és ezen a deszkán szenvednek hajótörést. Az erkölcsösség elhibázza az üdvösség célpontját. Kifinomult természet csupán. Az erkölcsös ember nem más, mint a régi Ádám, finom ruhákba öltözve. Ha rézbe verik a király képét, ettől még nem lesz érvényes pénz belőle. A tisztességes ember látszólag Isten képét hordja, de réz marad csupán: soha nem változik pénzzé. A tisztesség nem elég a megváltáshoz. Élhet valaki erkölcsösen, ha vágyai nincsenek megölelve. Szí-

Lk 15,7

ve attól még tele van büszkeséggel, istentagadással. A fa zöldülő levelei alatt is megbújik a féreg. Nem azt mondom, bánd meg, hogy tisztességes vagy, hanem azt, hogy ez kevés. A Sátán beköltözik a frissen kisöpört, felékesített házba. Jelképe ez az erkölcsös embernek, akinek szívét kisöpörtc a jó modor, és felékesítették a közhasznú cselekedetek, de nem mosakodott meg őszinte megtérésben. A tisztátalan lélek bemegy ebbe a házba. Ha a tisztesség elég lenne a megváltáshoz, Krisztusnak nem kellett volna meghalni. A tisztességes embernek kifogástalan lámpája van, de hiányzik belőle a kegyelem olaja.

Lk 11,26

(5) A képmutatóknak is szükségük van megtérésre. Azokra gondolok itt, akik melengetik bűneiket. A képmutatás színlelt szentség. A képmutató színjátékos. Továbbment egy lépéssel, mint a moralista: a vallás ruháiba öltözött. Megtartja a kegyesség látszatát, de megtagadja annak erejét. A képmutató gúnyt űz a szentségből. Nagyszabású színjátékot művel, akárcsak a majom, akit bíborba és hermelinbe öltöztettek. A képmutató olyan, mint az épület, melynek gyönyörű homlokzata van, de belül minden szobája sötét. Rothadt pillér, szépen bearanyozva. Hitvallása álarca alatt pestisfoltját rejt. A képmutató ellenzi az arc kifestését, ő azonban magára festi a szentséget. Látszólag jó, belül azonban velejéig rossz. Sámuel köpenyét veszi fel, de az ördögöt játssza. Az eredetiben ugyanaz a szó jelöli azt, hogy képmutató, és azt, hogy „profánnak lenni”. A képmutató szeméit az égre szegezi, szíve azonban tisztátalan kívánságokkal van tele. Titkos

2Tim 3,5

bűnben él, folyton a lelkiismerete ellen vét. Mindig olyan, amilyen a társasága, egyszerre galamb és sas. Hallja az ígét, de csupán füle van. A templomi ájtatosságnak él, ahol mások látják és csodálják, családját és imakamráját azonban elhanyagolja. Ha az ima nem bírja rá az embert, hogy elhagyja bűnét, a bűn fogja rávenni, hogy elhagyja az imát. A képmutató színleli az alázatot, de valójában azért teszi, hogy nagy legyen ebben a világban. Utánozza a hitet, de inkább ruhának használja, mint pajzsának. Hóna alatt hordja bibliáját, nem a szívében. Egész vallásossága mesterkélt hazugság.

Hós 11,12

De találunk-e ilyen nemzetséget az emberek között? Isten bocsássa meg nekik szentségüket. A képmutatók „keserűséges méregben” vannak. Ó, vajha földig aláznák magukat! Mélyre jutott bennük a rothadás, és ha van valami, ami megtisztíthatja őket, az a bűnbánat sós eledele!

ApCsel 8,23

Hadd mondjam el nyíltan, mit gondolok rólok. Senkinek nem lesz olyan nehéz megtérni, mint a képmutatóknak. Annyira zsonglőröködnék a vallással, hogy álnok szívük nem tudja már, hogyan szomorodjon meg. A képmutatást nehezebb gyógyítani, mint az őrülséget. A képmutató szívében a tályog ritkán fakad fel. Keressétek Istent, hogy megkegyelmezzen, amíg nem késő. Akik pedig bűnösök, mert a képmutatás eluralkodott rajtuk, féljenek és reszkessenek. Egyszerre bűnös és szomorú állapot ez. Bűnös, mert vallásossága nem választás volt, hanem eltökélt szándék; nem szereti, csupán megjátssza a kegyességet. Két okból is szomorú. Először is, ez a

szemfényvesztés nem tartható sokáig; aki felveszi mint ruhát a kegyességet, de a kegyelem bősége nincs ott a szívében, szükségképpen összetörik egyszer. Másodszor, mert Isten haragja keményebben sújtja majd a képmutatókat. Hiszen ők járatják le leginkább Isten nevét, eljátszva az evangélium jó híréét. Az Úr halálos nyilakat tartogat tegzében, hogy rájuk lőjje őket. Ha a pogányok elkárhoznak, a képmutatók kétszeresen kárhoznak el. A poklot a képmutatók sorsának nevezi az Írás, főként nekik készítettett, hogy birtoklevelükkel¹⁹ odatelepedjenek.

Mt 24,51

(6) A bűnbánatra Isten népének is szüksége van: azoknak is, akikben a kegyelem munkálkodik, és valóban izraeliták. Nekik is naponta be kell mutatniuk a könnyek áldozatát. Az antinomisták úgy tartják, hogy ha valaki hitre jutott, szabadságlevelet kap, és semmi mást nem kell tennie ezután, csak örülnie. Azonban van még valami, amit tenni kell, ez pedig a bűnbánat. A megtérés folyamatos cselekvés. Az Isten szerinti szomorúság a halálunkig kell hogy tartson. Jeromos azt írja Laetának egy levelében, hogy legyen az élete bűnbánó élet. A bűnbánat a test megfeszítése, amit nem lehet egyből megtenni; egész életünkre kitart.

Gal 5,24

És nincs-e elég oka Isten népének a sírás fürdőjébe merítkezni? „Avagy ezáltal nem teszitek-e magatokat bűnösökké az Úrnál, a ti Istene-teknél?” Nem tör-e rátok naponta a bűn? Bár gyémántok vagytok, nincsenek-e törések rajtatok? Hát nem olvasunk az istenfiak romlottságá-

2Kron 28,10

¹⁹ Ez feltétel nélküli örökséget jelent.

5Móz 32,5 ról? Az Ige gyertyájának fényével keress a szívedben, hogy van-e bűnbánatra való dolog benne.

(a) Bánjátok meg elhamarkodott bírálataitokat. Ahelyett, hogy imádkoznátok másokért, gyorsan kimondjátok fölöttük az ítéletet. Igaz ugyan, hogy a szentek a világot ítélik meg, de várjátok ki az időt; emlékezzetek az apostol figyelmeztetésére, hogy „idő előtt semmit se ítéljetek, míg el nem jön az Úr”.

(b) Bánjátok meg hiábavaló gondolataitokat. Ezek úgy rajzanak a fejetekben, mint az ártalmas bogarak a fáraó udvarában. Micsoda zavarodottságot keltenek az ember képzeletében! Ha a Sátán nem birtokolja testeteket, birtokba veszi a fantáziátokat. „Meddig maradnak még tebened a te bűnös gondolataid?” Egy embert a képzelete is pokolra tudja juttatni. Ó, ti szentek, alázkodjatok meg gondolataitok léhasága miatt!

(c) Bánkódjatok hiú öltözetetek miatt. Különös, hogy a ruhák, melyeket Isten a szegényünk eltakarására rendelt, büszkeségünk felfedésére vannak. A hívő nem szabhatja a világhoz magát. A világ fiai feltűnően és könnyelműen öltözködnek. Manapság divat a pokolra menni. Ám bármit tesznek mások, csak Júda ne vétkezzék. Pál apostol elrendelte, hogy a keresztyének felsőruhája „tisztességes öltözet” legyen; alsóruhaként pedig „az alázatosságot öltözték fel”.

(d) Bánjátok meg hitetek lankadását: „az első szeretetedet elhagytad”. Keresztyének, milyen gyakran sekély víz a lelketek! Milyen gyakran rátok tör az elhidegülés. Hol vannak a szeretet

lángjai, a lélek édes olvadásai, melyek hajdanán voltak? Attól félek, elmúltak már. Bánjátok meg, hogy elhagytátok az első szeretetet!

(e) Bánjátok meg, hogy nem használtátok talentumaitokat. Az egészség talentum; a vagyon is az, az ész és a képességek is azok. Isten bízta rád őket, hogy dicsőségére használjad őket. Úgy küldött erre a világra, ahogy a kereskedő küldi megbízottját a tengeren túlra, hogy ura hasznára kereskedjék. Te azonban nem tettél annyit, amennyit tehettél volna. El tudod mondani: „Uram a te gírád öt gírárt nyert”? Ó, vajha sírnátok azon, hogy elástátok a talentumaitokat! Azon bánkódjatok, hogy életetek nagy része nem megélt, hanem elveszett idő volt; hogy drága óráitok nagyrészt lélek helyett locsogással töltöttétek ki.

(f) Bánjátok meg, hogy elfeledkeztetek szent fogadalmaitokról. Az eskü Istenhez köti a lelket. Keresztyének, nem szegtétek-e meg a szövetséget, mióta Istenhez kötöttétek magatokat? Nem a magatok hasznára éltetek-e, mióta nemes odaszánással Istennek szenteltétek magatokat? Az esküszegés által békétek is elszállt. Nem vitás, hogy a könnyek új fürdőjére van szükségetek.

(g) Bánjátok meg, hogy nem viszonzátok a kapott áldásokat. Egész életetek ingyen kegyelemből van. Elvettétek a nektek szánt áldásokat ingyen. Csodát tett veletek az irgalom. De hol van a szeretet viszonzása Isten felé? Az athéniek törvény elé állították a hálátlanokat. Keresztyének, nem foghatna-e Isten perbe titeket hálát-

H6s 2,9 lanságotokért? „Elragadom gyapjúmat és lenemet”; leleplezem őket a törvény által.

(h) Bánjátok meg világiasságotokat. Küldetésetek az égi madarakhoz tesz hasonlónvá, melyek a magasban repülnek, és az ég harmata táplálja őket. Ti azonban nyaljátok a port, mint a kígyók. Báruknak, ennek a derék embernek szemére veti a próféta: „te kívánsz-e magadnak nagyokat?”

(i) Bánjátok meg pártoskodásokat. Olyan szégyenfolt ez címerpajzsotokon, mely másokat is távol tart Istentől. Amikor ellenálltok a gonosznak, Krisztus példáját követitek, aki „bűnösöktől elválasztott” volt, de ha a hívők maguk között pártoskodnak és ferdén néznek egymásra, lehet annyi szemünk, ahány csillag az égen, mégsem lenne elég, hogy megsirassuk bűnünket. A szakadások elhomályosítják az egyház szépségét, megtörik erejét. Isten Lelke kettős tüzes nyelv alakjában szállt le a szentekre, a kettős szív azonban az ördög munkája. Ez valóban könnyzáport érdemel:

„*Quis talia fando
Temperet a lachrymis?*”²⁰

(j) Bánkódjatok szent dolgaitok romlottságán. Milyen gyakran merevedik formalításokba az istentisztelet, milyen sokszor keseríti meg a büszkeség. Nem a galamb sóhajtása hallatszik, hanem a pávakakas kérkedése. Szomorú, hogy a hitbéli kötelességek színpadot jelentenek a gőgnek. Ő, keresztyének, szolgálataitokon olyan vastag a kéreg, hogy féltő, kevés a bél benne, melyet Isten elfogadhat.

²⁰Aki ilyen dolgokat vet, ne könnyezzen-e?

Vegyétek észre, hogy a bűnbánat a legjobb munkát követeli. Növeli keserűségünk özönét, ha belegondolunk, hogy Istent jobban ingerli népének bűne, mint a másoké. A gonoszok bűnei Krisztus oldalát döfik át, az igazaké azonban a szívét. Péter bűne a legnagyobb hálátlanság volt, mert nagy szeretet ellenében történt. Ezért szántották könnyek az arcát: „Péternek eszébe juta a beszéd... És sírva fakada.”

5M6z 32,19

Mk 14,72

3. *Minden bűnt meg kell bänni.* Mélyen alázzuk meg magunkat, és sírjunk Isten előtt az eredendő bűnért is. Elvesztettük lelkünk eredendő tiszta lényegét. Megromlott a természetünk. Az eredendő bűn mint méreg szétterjedt az egész emberben, ahogy a csicsóka, melyet bárhova ültetnek, gyorsan benövi a földet. A pokol lakóinak sincs gonoszabb természete, mint nekünk. A legjobbak szíve is Péter lepedőjéhez hasonlít, melyben mindenféle tisztátalan csúszó-mászó állatok voltak. Ezt az ősi romlást keserűen meg kell siratni, hiszen soha nem tudunk szabadulni tőle. Olyan mint egy föld alatti forrás, mely bár nem látszik, mégis él. Pulzusunk verését kellene megállítanunk, hogy a bűnös indulatot megfékezzük.

ApCsel 10,12

Ez a velünk született romlottság visszatartja, megakadályozza a lelki dolgokat: „nem a jót cselekszem, melyet akarok”. Az eredendő bűn a tengeri orsóhalhoz hasonlítható, melyről Plinius írja, hogy a hajó gerincéhez tapad és gátolja a haladásban. A bűn súlyokat tesz ránk, hogy csak nagy nehezen tudunk a menny felé menni. Ő, a bűnnek eme kitartó ragaszkodása! Pál lerázta ke-

Róm 7,19

ApCsel 28,5

zéről a viperát a tűzbe, mi azonban nem tudjuk lerázni az ősi romlottságot ebben az életben. A bűn nem éjszakai szállásra jön hozzánk, hanem bennünk lakozik. Úgy vagyunk, mint akinek sorvadásos láza van: megváltoztathatja környezetét, attól a láz még megmarad. Az ősi bűn kiirthatatlan; kimeríthetetlen óceán. Fogyaszthatjuk a bűnállományt, mégsem kisebbedik. Minél többet vétkezünk, annál inkább a bűné leszünk. Az eredendő bűn olyan, mint az özvegy olaja, mely megsokasodott, ahogy kitöltött belőle.

Róm 7,17

Egy másik ék, mely megasztja szívünket az, hogy az ősbűn megzavarja a kegyességet. Ezért van, hogy cselekedeteink az Isten országáért olyan laposak és erőtlenekek. Mi akasztaná meg hitünket, ha nem az értelem béklyója? Miért nem ég Isten iránti szeretetünk nagyobb lánggal, ha csak nem a bujaság miatt? Az eredendő bűn egyesül kegyességünkkel. Ahogy a rossz tüdőasztmát, fulladást okoz, az ősbűn úgy megfertőzte szívünket, hogy kegyességünk alig jut lélegzethez. Látjuk tehát, miért kell megsiratni az eredendő bűnt.

Különösképpen sírjunk akaratunk és érzelmeink romlottságán. Sírjunk akaratunk veszedőségén. Az az akarat, mely nem követi a helyes indíték parancsát, gonoszra hajlik. Akaratunk idegenkedik Istentől, nem a jósága, hanem a szentsége miatt. Makacsul ellenszegül neki, mondván: „Hanem csak azt cselekedezük, amit mi a mi szánkkal fogadtunk, hogy füstölő áldozatot viszünk az ég királynéjának.” A legnagyobb seb az akaratunkon esett.

Jer 44,17

Sírjunk érzelmeink eltorzulásán is, mert elvannak tértve eredeti tárgyuktól. Az érzéseink is olyan nyilak, melyek a cél mellé lőnek. Kezdetben szárnyak voltak, melyek Istenhez vittek, most meg nehezekek, melyek nem engednek hozzá röpdülni.

Bánkódjunk hát érzelmeink elhajlásán! Szeretetünk tárgya a bűn, örömünk tárgya az anyagi lét. Érzéseink, mint bűbicek, ganéjjal táplálkoznak. Mennyire helyénvaló tehát, hogy bánkódjunk érzelmeink kórságán! Amúgy is a pokol felé tartunk, érzéseink pedig még lennebb taszítanak.

Vajha szívünkre nehezednének valódi bűneink! Ezekről ezt mondhatom: „Ki veheti észre a tévedéseket?” Olyanok, mint atomok a napban, vagy szikrák a kemencében. Szemünkkel is vétkezünk: mint az ablak, úgy engedik belénk áramolni a hiúságot. Nyelvünkkel is vétkezünk; szenvedély hevíti fel. Milyen cselekedet származhat tőlünk, melyben ne lenne bűn? Megszámolni őket annyit tesz, mint nekilátni az óceán csöppjeit számlálni. Bánjuk meg hát őszintén Isten előtt személyes bűneinket.

Zsolt 19,13

Hatalmas indítékok a bűnbánatra

Hogy még inkább serkentsenek a bűnbánatra, megnevezek néhány nyomós érvet, melyek a megbánás mellett szólnak:

1. *A szomorúság, a szív meglágyulása minden szent kötelességre alkalmassá tesz.* Az ólomdarab amíg kemény, semmire nem jó, de olvaszd csak meg, majd vedd bele egy öntőformába, és hasznossá válik. Ugyanígy a bűnbe merevedett szív semmire sem jó, de ha felolvad a bűnbánatban, hasznossá válhat. A meglágyult szív alkalmas az imára. Amikor Pál megalázkodott, és meglágyult a szíve, akkor, úgy olvassuk, „íme imádkozik”. Amikor Jósias szíve meglágyult, megalázta magát és megszagatta ruháit, meghallván a törvény szavát. Szíve, mint megolvasztott viasz, kész volt befogadni az Ige pecsétjét. A meglágyult szív kész az engedelmességre. Ha olyan folyékony a szív, mint fém a kemencében, bármivé formálható: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?” A bánkodó szív aláveti magát Isten akaratainak: válaszol hívására, ahogy a hangra a visszhang.

2. *A bűnbánat kedves áldozat.* Amikor a lelki folyó megöntözi ezt a kertet, szívünkben Istennek tetsző Éden kertje lesz. Olvastam, hogy a galambok szeretnek víz közelében lenni. Bizonyos, hogy Isten Lelke, mely galamb képében szállt alá, nagy gyönyörűségét leli a bűnbánat vizeiben. A Mindenható nem a kemény szívet kedveli, hanem azt, amelyik megtört: „Isten előtt kedves áldozatok: a töredelmes lélek.” Mária Jézus lábainál állt, sírva. Augustinus mondja, hogy Mária két dolgot hozott Krisztushoz: „unguentum” és „lachrymas” (kenetet és könnyeket). Könnyei értékesebbek voltak, mint a drága kenet. A könnyek hatásos szónokai a bűnbánatnak. Némák ugyan, mégis van hangjuk: „meghallgatja az Úr az én siralmam szavát”.

Zsolt 51,19

Lk 7,38

Zsolt 6,9

3. *A bűnbánat ajánlás Istennek, hogy elfogadja összes szolgálatunkat.* Istennek ízes eledele a bűnbánat keserű füveivel meghintett hús. Akkor halljuk jól az Igét, ha szívünkben megkeseredünk. Az ima akkor kedves Isten előtt, ha megtört szív oltáráról száll fel. A vámszedő mellét verte, mondván: „Isten, légy irgalmas nékem, bűnösnek!” Az ilyen ima eljut a mennybe: „ez megigazulva méne alá az ő házához”. Csak akkor jut el imánk Isten szívéhez, ha az bűnbánattól megtört szívből fakad.

ApCsel 2,37

Lk 18,14

4. *Bűnbánat nélkül semmi nem használ nekünk.* Sokan büszkéek magukra, hogy mekkora tudást halmoztak fel, de mit ér a tudás bűnbánat nélkül? Jobb megölni egy bűnt, mint megérteni az összes titkot. A tisztátalan okoskodók olyanok, mint a Sátán, mely világosság angyalává változik. A tu-

dás és a gonosz szív együtt olyanok, mint a kellemes arc és a rákos tüdő. A tudás megtérés nélkül olyan lámpa, mely a pokol felé mutatja az utat az embernek.

5. *A bűnbánó könnyek édesek.* Mirhához lehet hasonlítani, melynek az íze keserű ugyan, de illata édes, és felfrissíti a lelket. A bűnbánat is keserű először, de édes a hatása. Belső békét teremt. A lélek akkor a legtágasabb bensejében és a leginkább üde, amikor felenged. Nagy Sándor²¹ sírt örömeiben, mikor admirálisa, Nearchus épsebben visszaért egy hosszú utazásról. Milyen gyakran fakadnak sírásra a szentek az örömtől! A „megbán” szó héber eredetije ezt is jelenti: „vigasztalódni”. Nincs boldogabb a bűnbánónál! A könnyeknek a filozófus szerint négy tulajdonságuk van: nedvesek, sósak, forróak és keserűek. Ez érvényes a bűnbánó könnyekre is. Forróak, hogy felmelegítsék a megfagyott lelkiismeretet; nedvesek, hogy megáztassák a kemény szívet; sósak, hogy megeddzzék a bűnben rothadó lelket; keserűek, hogy megkeserítsék a világ szeretetét. Én hozzáadok egy ötödik tulajdonságot is; édesek a könnyek, mert belső örömeire indítják a szívet: „még hálát adok én néki az Ő orcájának szabadtásáért”. Augustinus mondja, hogy bánkódjon az ember a bűneiért, és örvendezzen a bánata fölött. A könny a legfinomabb édesség. Izraelben Dávid tudott a leginkább sírni, de legédesebben énekelni is. A megtérő szomorúsága

Zsolt 42,12

²¹Makedóniai Nagy Sándor (Kr.e. 356–323). Mikor hódításai során Indiáig jutott, Nearchust bízta meg, hogy felderítse az Indiai-óceánt.

olyan, mint a szülő asszonyé: „Az asszony mikor szül, szomorúságban van, mert eljött az ő órája: de mikor megszüli az ő gyermekét, nem emlékezik többé a kínra az öröm miatt, hogy ember született e világra.” Ugyanígy az alázatos bűnös szomorúságára kegyelem következik, és kicsoda öröm van, amikor ez az ember-gyermek megszületik!

Jn 16,21

6. *A nagy bűnök is megbocsáttatnak, ha megbánjuk őket.* Mária Magdolna, a bűnös asszony bocsánatot nyert, mikor könnyeivel mosta meg a Jézus lábát. A zsidók közül is néhányan, akik Krisztus megfeszítésénél segédkeztek, bocsánatot nyertek, miután megbánták bűnüket. A vér, melyet kiontottak, mindenható balzsam lett, mely meggyógyította őket: „ha bűneitek skarlátpirosak, hófehérek lesznek”. A skarlátot a görögben „dibassonnak” hívják, mert „kétszer merítik be”, és emberi szakértelem nem tudja többé kimosni belőle a festéket. De a bűneink ha skarlát színűek is, Isten kegyelme meg tud tisztítani belőlük. Hadd legyen ez vigasztalás azoknak, akiket bűneik utálatossága elbátortalanít, gondolván, hogy számukra nincs már remény. Ha komolyan Istenhez fordulnak, Ő eltörli bűneiket, és elveti őket.

Ézs 1,18

Igen, csak hogy az én bűneim mértéken feüliek! Ne tedd nagyobbá azzal, hogy nem bánod meg őket. A bűnbánat felfedi a bűnt, és eltörli, mintha soha nem is létezett volna.

Igen, de én visszaestem bűnömbe a bocsánat elnyerése után, bizonyos tehát, hogy nincs szá-

momra kegyelem! A novatianusok²² tartották úgy, hogy ha elesik valaki, nincs megújulás bűnbánat által. Kétségtelen, hogy ez tévedés. Isten gyermekei gyakran visszaestek ugyanabba a bűnbe: Ábrahám kétszer hazudott; Lót kétszer esett vérfertőzésbe; Ása, bár jó király volt, kétszer vétkezett teremtményi büszkeségében, Péter pedig kétszer vétkezett testi félelemből. Vigasztalásul mondom azoknak, akik többször visszaestek bűnükbe, hogy ha komolyan megbánják, a kegyelem fehér zászlóját mutatja Isten nekik. Krisztus azt parancsolja nekünk, hogy hetvenszer is bocsássunk meg egy nap alatt vétkező atyánkfiaának, ha megbánja bűnét. Ha az Úr nekünk elrendeli, hogy így tegyünk, nem bocsát-e Ő meg sokkal inkább, látva a bűnbánatunkat? Hiszen micsoda a mi megbocsátásunk az övéhez képest? Ezt nem azért mondom, hogy biztassam a megátalkodott bűnösöket, hanem hogy megvigasztaljam a csüggedteket, akik úgy gondolják, hiába bánkódnak, mert ki vannak resztyve a kegyelemből.

7. *A bűnbánat nyitja meg a kaput a lelki áldások előtt.* A bűnbánat kegyelemmel gazdagít minket. A sivatagot virágzóvá teszi, mint a rózsza. Olyanra teszi a lelket, amilyenek Egyiptom földjei voltak a Nílus kiáradása után: virágzók, gyümölcsözők. Soha nem nőnek jobban a kegyesség virágai, mint mikor bűnbánó könnyek öntözik őket. A bűnbánat ismeretre juttat: „Mikor pedig megtér az Úrhoz, lehull a lepel.” A tudatlanság

Mt 26,70
Gal 2,12

Mt 18,22

2Kor 3,16

²²Szélsőséges keresztény csoport a harmadik századból. Szigorúságukról voltak híresek olyan keresztényekkel szemben, akik elestek.

leple, mely a zsidók szeme előtt volt, lehullt a bűnbánat által. A bűnbánat lángra lobbantja a szeretetet. A síró Mária Magdolna jobban szeretett. Isten megtartja a szomorúságnak ezeket a forrásait lelkünkben, hogy öntözzék a Lélek gyümölcseit.

8. *A bűnbánat földi áldásokat jelent.* Mikor Jóel próféta bűnbánatra buzdítja a népet, elmondja a földi jók ígérését: „szíveteket szaggassátok meg, ne ruháitokat, úgy térjete meg az Úrhoz... És választ tőn az Úr, és mondá az Ő népének: Ímé, adok néktek gabonát, bort és olajat.” Ha vizet teszünk egy szivattyúba, víz fog kijönni belőle, de ha könnyeink vizét Isten tömlőjébe tesszük, borra változik: „adok néktek bort és olajat”. A bűn elpusztítja a föld gyümölcseit: „Sokat vetettek, de keveset takartok.” A bűnbánat azonban rügyezővé teszi a gránátalmafát; fürtökben virágozik a szőlő. Töltsétek meg Isten tömlőjét, Ő megtölti majd a kosaratokat: „Ha megtérsz a Mindenhatóhoz..., vesd a porba a nemes ércet.” A megbánás visszatérés Istenhez, s ez fényes termést hoz.

9. *A bűnbánat elfordítja az országról az ítéletet.* A bánkódó bűnös megállítja Isten kezét, mikor el akar pusztítani egy népet, ahogy az angyal állította meg Ábrahámot. Ninive vezeklése arra kényszerítette Istent, hogy megbánja szándékát: „És látá Isten az ő cselekedeteiket, hogy megtértek az ő gonosz útjokról: és megbáná az Isten azt a gonoszt, amelyről mondá, hogy végrehajtja rajtok, és nem hajtá végre.” A bűnbánat megnyilatkozása felfüggesztette, visszatartotta a hara-

Lk 7,47

Gal 5,22

Jóel 2,13.19

Agg 1,6

Jób 22,23.24

1Móz 22,12

Jón 3,10

got. Akháb a gonosz cselekvésére adta magát, mégis mikor böjtölt és megszagatta ruháit, Isten azt mondta Illésnek: „nem hozom reá a veszedelmet az ő életében”. Ha a ruha megszagatása elhárította a népről az ítéletet, mire képes a szív megszagatása?

1Kir 21,29

10. *A bűnbánat láttán öröm van a mennyben.* Az angyalok ünnepelnek: „örvendezés van az Isten angyalainak színe előtt egy bűnös ember megtérésén”. Ahogy a magasztalás a menny zenéje, a bűnbánat a mennyország öröme. Ha az ember visszautasítja a felkínált váltságot és meggyökereszik a bűnben, az ördögöket gyönyörködteti, de amikor egy lélek hazatér Krisztushoz bűnbánat által, megörvendezteteti az angyalokat.

Lk 15,10

11. *Gondoljátok végig, milyen drága árat fizetett Krisztus a bűneinkért.* Ha megértjük, hogy Krisztusnak milyen sokba kerültek a bűneink, könnyekre fakadunk. Krisztus a kőszikla. Mikor kezét átfúrták a szegek, és lándzsát döftek oldalába, akkor ütötték meg a kősziklát, és víz és vér jött ki belőle. És mindezt Jézus értünk szenvedte el: „kiirtatik a Messiás és senkije sem lesz”. Mi az almát kóstoltuk, Ő az ecetet és az epét. Mi minden képességünkkel vétkeztünk, Ő minden sebéből vértett: *Cernis ut in toto corpore sculptus amor.*²³

1Kor 10,4

Dán 9,26

Nézhetünk-e száraz szemmel a szenvedő Megváltóra? Ne bánjuk a bűnöket, melyek miatt Krisztus a fájdalom embere lett? Gaztetteink, melyekért Jézus vérént ontotta, nem fakasztanak-e könnyekre minket? Tovább játsszunk

²³ Láthatod, amint az egész testét a szeretet felmetszette.

hát a bűnnel, felfakasztva ezzel a Krisztus sebeit? Ó, bárcsak újra megfeszíthetnénk bűneinket a bűnbánat által! A zsidók ezt mondták Pilátusnak: „Ha ezt szabadon bocsátod, nem vagy a császár barátja.” Ha szabadjára engedjük bűneinket, és nem feszítjük meg őket, nem vagyunk Krisztus barátai.

Jn 19,12

12. *A végső értelme minden szerencsétlenségnek,* melyet Isten megenged, legyen az betegség a testünkben, veszteség a vagyonunkban, hogy felébredzen bűneinkből, hogy engedje feltörni a bűnbánat vizeit. Miért vezette Isten Izrael népét a pusztában mérges kígyók között, ha nem azért, hogy megalázzák magukat? Miért vitte olyan mélyre Manassét, vasbilincsre cserélve aranykoronáját, ha nem azért, hogy bűnbánatra jusson? „Teljesen megalázta magát az ő atyáinak Istene előtt... Akkor ismeré meg Manassé, hogy az Úr az igaz Isten.” A legjobb mód egy embert letargiájából kigyógyítani, ha lázas izgalomba hozzuk. Ugyanígy mikor egy ember eltunyul, lelkiismerete közönyössé válik, Isten végletes helyzetekbe viszi, hogy kigyógyítsa kedélybetegségéből. Valami nagy csapást bocsát rá, hogy lerombolja biztonságát, és az ember visszatérjen hozzá bűnbánattal.

5Móz 8,2

2Krn

33,12.13

13. *Gyászunk napjai hamar véget érnek.* Néhány zápor után, melyek szemünkből hullnak, örökké tartó napsütés következik. Krisztusé a kendő, mely letörli övéi könnyeit: „eltörli Isten az ő szemekről minden könnyet”. Keresztyének, hamarosan felöltitek majd a dicséret köntösét. Zsákruhákat fehér ruhára cserélték. Sójaj he-

Jel 7,17

lyett dicsőség jut osztályrészül nektek, jajszó helyett örömeinek, könnyek folyója helyett az élet vize. A galamb gyásza elmúlt, az énekes madarak ideje jön el. *Volitant super aethera cantus.*²⁴ Ez vezet engem a következő ponthoz.

Róm 6,22 14. *A megtérés után boldog, dicsőséges jutalom következik.* „Minekutána felszabadultatok a bűn alól... megvan a gyümölcsötök a megszentelődésre, a vége pedig örök élet.” A fügefa gyökere és levelei keserűek, de gyümölcse édes. A megtérés a test számára keserűnek tűnik, de lássátok az édes gyümölcsöt, az örök életet. A törökök úgy tartják, hogy a földi élet után Elízium következik, az élvezetek paradicsoma, ahol fízletes falatokat szolgálnak fel, bővülködnek az aranyban, selyem és bíbor ruhákban, az angyalok pedig vörös bort szolgálnak fel ezüst pohárban, arany tányéron. Íme az epikureusok mennyországa! Isten valódi paradicsomában azonban lenyűgöző öröm lesz, különleges étkeket szolgálnak fel, melyeket „szem nem látott... és embernek szíve meg se gondolt”. A siralom házából Isten lakodalmas házba vezeti bűnbánó gyermekeit. Nem lesz ott sóhaj, csak a boldogságé, nem hallunk más zajt, csak zenét, nem betegszünk meg, csak a szeretettől. Folt nélküli szentség vár, és kimondhatatlan öröm. Itt majd elfelejtik a szentek magányos óráikat, édes vigasztalást találnak Istenben, a menyeyei boldogság folyóiban fürödnek.

1Kor 2,9

Ó, keresztyének, milyen kevés a kötelességetek a jutalom kárpótlásához képest! Micsoda végtelen aránytalanság van az elrendelt bűnbá-

²⁴ Az énekszó ide-oda száll a mennyek fölött.

nat és az elkészített dicsőség között! Régen volt egy ünnepnap Rómában, mikor a rómaiak megkoronázták kútjaikat. Isten pedig megkoronázza mindazokat, akik könnyek kútfői voltak. Ki nem lakna szívesen egy ideig a siralom házában, ha egykor olyan dicsőségben lesz része, melyről Péter és János elragadtatásba esett, bár homályosan látták a Mester elváltozásában kirajzolódni. Ez a jutalom, mely ingyen kegyelemből van, olyan tapasztalatot meghaladóan nagy, hogy ha egy pillantást is vethetnénk a dicsőségre, mely itt kijelentetett nekünk, nagy türelemre lenne szükségünk, hogy megelégedjünk az életünkkel ezután. Ó, áldott megbánás, melynek a sötétlet együtt ilyen fényes oldala is van, ennyi cukor a keserű pohár alján!

Mt 17

15. *A következő érv a bűnbánatra: a kemény szív gonoszsága.* A kemény szív a legrosszabb. Kőszívnek mondja az Ige. Ha vasból lenne, kemencében meg lehetne olvasztani, de a kő nem olvad meg a kemencében; hamarabb pattan vissza az arcodba. A keménység bűne elszomorítja Krisztust: „bánkódván szívek keménysége miatt”. Nem a betegség keseríti el az orvost, hanem az, ha semmibe veszik gyógymódját. Nem a bűn ingerli és szomorítja el Krisztust, hanem az, ha elutasítjuk a bűnbánat receptjét, melyet felírt nekünk. Ez súlyosbította Jézabel vétkét is: „Adtam néki időt is, hogy megtérjen..., és nem tért meg.” A kemény szívre nem lehet hatni. Nincs ráhangolva semmilyen kötelességre. Stephen Gardi-

Ez 36,26

Mk 3,5

Jel 2,21

ner²⁵ szomorú kijelentést tett a halálos ágyán: „Péterrel együtt megtagadtam a Mestert, de megbánni már nem tudom Péterrel együtt.” Ó, a csökönyös szív végzete! Mikor a fáraó szíve kővé változott, ez rosszabb volt annál, hogy folyói vérré változtak. Dávid három ítélet közül választhatott – betegség, kard vagy éhség – és ő inkább választotta volna mindhármat, mint a kemény szívet. Egy megrögzött bűnöst nem hat meg a kérlelés, nem ijeszt meg a fenyegetés. Az ilyenek ha nem sírnak Péterrel, úgy sírnak majd, mint Júdás. Üllő a kemény szív, melyet Isten ítéletének kalapácsa ver majd egy örökkévalóságon keresztül.

16. *Az utolsó ok a bűnbánatra, hogy az ítélet napja közel van.* Az apostol érve is ez: „Isten mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek: mivelhogy rendelt egy napot, melyen megítéli majd a föld kerekességét.” Az ítélet napjától a kőszívnek véreznie kell. Folytatja-e a tolvaj a lopást bírái közelében? Folytatja-e a bűnös útjait, mikor az ítélet napja ilyen közel van? Nem rejtheted el többé a bűnödöt, ha igazolnod kell magad. Mit fogsz tenni, amikor összes bűnöd ott lesz Isten előtt, könyvében feljegyezve, neked pedig a homlokodra vésve? Ó, végzetes nap, amikor Jézus Krisztus ítélőszékében ülve ezt mondja majd a bűnösnek: „Állj elő! Felelj a vádra, mely ellened szól! Mit tudsz mondani káromlásaid, paráznaságod, két-

²⁵Római katolikus püspök, a XVI. századi reformáció legfőbb ellensége. Szorgalmazta, hogy visszavezessék a protestánsok megégetésére vonatkozó törvényeket.

ségbeesett csökönyösséged védelmében?” Ó, hogy meg fog lepődni akkor a bűnös, micsoda döbbenetben lesz része! Vallomása után pedig hallania kell a szomorú ítéletet: „Távozzatok tőlem!” Aki nem bánta meg addig a bűneit, most bolondságát fogja bánni. Ha valóban eljön az idő, mikor Isten megítéli az embert vétkéért, micsoda ösztönzés ez a bűnbánatra! A bűnbánó lélek az utolsó napon vigasztalódva emeli fel a fejét, és felmentését a bíró saját kezéből veszi.

Buzdítás mielőbbi bűnbánatra

A figyelmeztetés másik része, hogy sürgessük az embereket mielőbbi megtérésre: „Isten mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek.” Nem biztos, hogy az Úr elfogadja, ha valaki késő őszi gyümölcsöt ajánl fel neki. Isten a korai megtérőket kedveli, azokat, akik életük tavaszát és virágát áldozzák oda neki. A korai könnyek, mint a reggeli harmat gyöngyei, sokkal szebbek és fényesebbek. Ó, emberek, ne időtök seprőjét tartsátok meg az Istennel, nehogy Ő is pohara alját kínálja oda nektek! Olyan gyorsak legyetek a megbánással, amilyen gyors Isten a megbocsátásban: „a király dolga sürgős vala”. Ezért a megtérés is sürgős dolog.

Természetes számunkra, hogy halogassuk, félretegyük a megtérést. Azt mondjuk, amit Aggeus: „Nem jött még el az idő.” Egy ember sem annyira rossz, de addig tervezi, addig húzza-halasztja a megtérését, amíg végül minden terve dugába dől. Sokan vannak ma a pokolban, akik egykor elhatározták, hogy megtérnek. A Sátán mindent megtesz, hogy visszatartsa az embert a

bűnbánattól. Mikor látja, hogy komolyan gondolkodni kezd a változáson, ráveszi, hogy várjon még egy kicsit. Ha a bűnnek, ennek az árulónak meg kell halnia (mondja a Sátán), ne ma haljon meg. Így a Sátán haladékot kér a bűnnek; hadd ne haljon meg éppen most. Aztán az ember addig halogatja a megtérést, míg megkaparintja a halál, anélkül, hogy feladatát elvégezte volna. Hadd mondjak néhány ésszerű érvet, hogy meggyőzzenek a megtérés halaszthatatlan voltáról:

1. *Most van a megtérés ideje, és mindent a megfelelő időben kell tenni.* „Ímé, itt a kellemetes idő”; most tökéltelte el Isten, hogy megkegyelmez a bűnbánónak. Kinyújtotta már adományozó kezét. A királyok kijelölik a gyógyulás napjait. Most van a lelkünk gyógyulásának napja. Isten ma tűzi ki a fehér zászlót, és egyezkedni akar a bűnösökkel. Egy herceg pénzt és kegyelmet oszt a megkoronázása napján, királyi gesztusként megtölti a szökőkutakat borral. Isten ma bocsánatot ígér a megtérő bűnösnek. Az evangélium szökőkútjából bor folyik. Ma van a kellemetes idő. Ezért gyertek el ma, és béküljete meg Istennel. Hagyjátok el vétkeiteket, megbánva azokat. Bölcs dolog kihasználni az időt. A földműves is kihasználja a megfelelő időt, hogy elvesse a magot. Lelkünk számára ma van a magvetés ideje.

2. *Minél hamarabb megtérsz, annál kevesebb bűnről kell számot adnod.* Egy öreg bűnös ezt mondja a halálos ágyán, mikor lelkiismerete kezd felébredni: „Itt van az összes régi bűnöm, megtámadták a halálos ágyamat mint megannyi gonosz lélek, nincs hová menekülnöm; itt a Sátán, aki egy-

ApCsel 17,30

1Sám 21,8

Agg 1,2

2Kor 6,2

kor kísértőm volt, most meg vádlómmá lett, ügyvédem pedig nincs. Isten ítélőszéke elé vonszol engem, hogy megkapjam a végső büntetést!” Ó, milyen szomorú helyzetben van ez az ember! Idő előtt a pokolban van már! De ha ti idejében megbánjátok bűnös utaitokat, hasznatokra válik: annál kevesebb bűnről kell majd számot adni. Valójában, hadd mondjam ezt, semmiről nem kell majd számot adnotok. Krisztus fog válaszolni helyettetek. A bíróból ügyvéd lesz. Atyám, mondja majd Krisztus, itt van egy ember, aki nagy bűnös volt, de megtört szívű bűnös; ha úgy ítéled, hogy tartozik valamivel, írd az én számlámra.

3. *Minél hamarabb megtérünk, annál több dicsőséget szerzünk Istennek.* Életünk végső értelme, hogy nemzedékünkben hasznosak legyünk. Inkább veszítsük el életünket, mint annak értelmét. A késői megtérőknek, akik sok éven keresztül az ördög szolgálatában álltak, nem áll módjukban túl sokat dolgozni az Úr szőlőjében. A lator a kereszten nem végezheti el azt a munkát, amit például Szent Pál tett Istenért. De ha jókor elfordulunk a bűntől, életünk első termését adjuk Istennek. Krisztusért áldozunk fel mindent, magunkat is. Minél többet teszünk Istenért, annál inkább várjuk majd életünk végét; annál édesebb lesz a halál. Aki keményen dolgozott nappal, várja már, hogy pihenjen éjszaka. Ugyanígy akik Istent tisztelték egész életükkel, milyen édesen fognak aludni majd a sírban! Minél többet teszünk Istenért, annál nagyobb lesz a jutalmunk. Krisztus nem csupán megdicséri

azt, aki talentumán tíz másikat nyert, hanem elő is lépteti: „legyen birodalmad tíz városon”. Aki későn tér meg, nem veszíti el a koronáját, de az súlyra könnyebb lesz. Lk 19,17

4. *Veszélyes következményekkel jár sokáig halogatni a megtérést. Mora trahit periculum.*²⁶ Veszélyes, mert tisztában vagyunk azzal, hogy a bűn mérge. Veszélyes megtérni sokáig testünkben a mérget. A bűn nyílt seb. Ha nem kezelik a sebet, elüszkösödik, és megöl. Ha a bűnt nem tisztítjuk ki a bűnbánattal, elfekélyesíti a lelkiismeretet, és elveszünk. Miért szeretik néhányan, hogy a gonoszság sátrában lakjanak? Ezek a Sátán hatalmában vannak, és veszélyes dolog hosszú ideig az ellenség szállásán maradni. ApCsel 26,18

Veszélyes elnapolni a megtérést, mert minél messzebbre megy valaki a bűnben, annál nehezebbnek találja majd a megbánás munkáját. A késlekedés erősíti a bűnt, keményíti a szívet, és teljesebb hatalmat enged a Sátánnak felettünk. Egy növényt kezdetben könnyű kihúzni, de amikor mélyen szerteágaznak gyökerei a földben, egy egész csapat sem tudja megmozdítani. Nehéz a bűnt kiirtani, ha egyszer meggyökerezik. Minél tovább fagy a jég, annál nehezebb betörni. Ha egy ember megrögzül a maga biztonságában, nehezen fog összetörni a szíve. Minél hosszabb ideig vajúdik valaki a bűneivel, annál élesebb fájdalmak kísérik majd az újjászületését. Ha egyszer beköltözött a bűn, nem könnyű kitenni az utcára. A bűn úgy jön az emberhez, ahogy az idősebbik fiú ment az atyjához: „Ímé

²⁶ A késlekedés veszélyt hoz.

Lk 15,29 ennyi esztendőből fogva szolgállok neked, és soha parancsolatodat át nem hágtam”, most meg ki akarsz dobni engem? Miért dobnál ki öreg napjaimban, mikor annyi élvezetet jelentettem neked? Nézd, a bűn hogyan érvel a megszokással: Jer 13,23 olyan lesz, mint a párdruc foltossága.

Veszélyes dolog halogatni, késleltetni a megtérést, mert van három nap, mely gyorsan elmúlik:

(1) Az evangélium napja mulandó. Ragyogó nap ez; édes, de gyorsan elszáll. Jeruzsálemnek is volt egy napja, de elvesztette azt: „de most elrejtettek a te szemeid elől”.

Lk 19,42 Az ázsiai gyülekezeteknek is volt egy napjuk, végül azonban elvétezt az arany gyertyatartó. Szomorú lenne látni, hogy Angliából is eltávozik a dicsőség. Milyen szívvvel tennénk sűrbe az evangéliumot? Elveszíteni az Igét sokkal rosszabb lenne, mint ha városunk kiváltságlevelét veszítenénk el. Hós 7,9 „Ősz hajjal is hintve van már.” Én nem mondom, hogy az Ige napja Angliában már leáldozott, de abban biztos vagyok, hogy felhő takarja. Szomorú beszéd volt ez: „elvéteztik töletek az Istennek országa”.

Mt 21,43 Ezért veszélyes halogatni a megtérést, nehogy az evangélium piaca továbbköltözzék, látásunk pedig megszűnjék.

(2) Egy ember személyes kegyelmi ideje is lejáthat. Mi lesz, ha eljön az idő, mikor Isten azt mondja majd, a kegyelem adománya ne legyen jó: törvényeinek „meddő méhe” és „kiszáradt emlői” lesznek. Nem volna szomorú addig halogatni a megtérést, míg ilyen rendelet jön? Igaz ugyan, egy ember sem mondhatja, hogy lejárt

számára a kegyelem, van azonban két világos jel, melyek felkelthetik a félelmet benne:

(a) Ha a lelkiismeret megszólal. A lelkiismeret keblünk prédikátora. Egyszer meggyőz, máskor megfedd. Azt mondja, amit Nátán Dávidnak: „Te vagy az az ember.” Az ember azonban elhallgattatja ezt az igehirdetőt, míg Isten azt mondja a lelkiismeretnek: „Ne prédikálj többet.” „Aki fertelmes, legyen fertelmes ezután is.” Ez végzetes jele annak, hogy lejárt a kegyelem ideje.

2Sám 12,7

Jel 22,11

(b) Mikor egy ember olyan mély lelki letargiában van, hogy semmi nem hat rá, semmi nem téríti józan eszére. „Mert rátok önté az Úr a mély álmoknak lelkét.” Szomorú előjele ez annak, hogy lejárt számára a kegyelem. Milyen veszélyes tehát halogatni a megtérést, ha a kegyelem ideje ilyen hamar lejáthat!

Ézs 29,10

(3) Az élet ideje is lejár. Milyen biztosítékunk van arra, hogy még egy napot élünk? Rohamlépésben menetelünk kifelé a világból. Hamar leérünk erről a színpadról. Szövétnekünk gyorsan kialszik. Az ember élete a mező virágához hasonlítható, mely gyorsabban hervad, mint a fű. Élünk Isten előtt, mint a semmi. Az élet nem egyéb futó árnyéknál. Testünk olyan, mint némi levegővel megtöltött edény. A betegség léket üt ezen az edényen; a halál pedig kiszívja a lélegzetet belőle. Ó, milyen hamar megváltozik a színtér! Sok leányt öltöztettek ugyanazon a napon menyasszonyi ruhába és halotti lepelbe! Milyen veszélyes halogatni a megtérést, ha a halál ilyen hirtelen tör ránk! Ne mondd, hogy holnap térsz meg! Jusson eszedbe, amit Aquinói Szent Tamás

Zsolt 103,15

Zsolt 39,6

Zsolt 144,4

mondott: Isten, aki megbocsát a bűnbánónak, nem ígerte, hogy holnapot is ad neki, hogy megbánja bűnét. Olvastam a lakedaimóni²⁷ Archiasról, akinek mulatás közben hoztak egy levelet, és kérték, hogy azonnal olvassa el, mert komoly, halaszthatatlan üzleti ügyekről szól. Azt válaszolta, hogy „seria cras” (majd holnap foglalkozom komoly dolgokkal); és még azon a napon megvilkolták. Az emberek buzgón fonják ezüst fonalaikat, a halál pedig elvágja azt. Olaus Magnus²⁸ figyelte meg, hogy Norvégia madarai minden más ország madarainál gyorsabban szállnak. Nem mintha szárnyaik gyorsabbak lennének, mint a többi madaré, hanem természetes ösztöneikkel tudják, hogy a napok nagyon rövidek azon a vidéken – nem hosszabbak három óránál –, ezért jobban sietnek fészkeikbe. Mi is ha tudjuk, hogy milyen rövid az életünk, hogy milyen gyorsan elszólíthat a halál, a lehető leggyorsabban repüljünk a menny felé a bűnbánat szárnyain.

Azonban lesznek, akik azt mondják, hogy nem félnek a hirtelen meglepetésektől; megtérnek majd a halálos ágyukon. Nem szeretem a halálos ágyig elhalasztott bűnbánatot. Kétségbeesett házárdjátékos az, aki megtérését néhány rövid percre teszi fel. Ti, akik a betegségig halasztjátok megtérésedet, válaszoljatok nekem erre a három kérdésre:

(a) Honnan tudjátok, hogy lesz idő a betegágyon? A halál nem mindig adja le figyelmezte-

²⁷ Spárta korai neve Görögország déli részén.

²⁸ XVI. századi svéd pap, aki a skandináviai szokásokról és néphagyományról írt.

tését hosszantartó rombolás által. Van, akit hirtelen lep meg. Mi van akkor, ha Isten most küld neked figyelmeztetést, hogy add át az életedet?

(b) Tegyük fel, hogy egy ideig beteg leszel; honnan tudod, hogy tudatodnál leszel? Sokan megőrülnek a betegágyukon.

(c) Tegyük fel, hogy a tudatodnál leszel, de honnan tudod, hogy elméd ebben az állapotban képes lesz ilyen megerőltetésre? A betegség annyira megzavarja a testet és az elmét, hogy túlságosan rossz állapotba kerül az ember, hogy a lelkével törődjék. Betegségében az ember végrendelkezni is alig képes, nemhogy lelki békéjét állítsa helyre. Az apostol azt mondta: „Beteg-e valaki köztetek? Hívja magához a gyülekezet véneit.” Nem azt mondja, hogy ha beteg, imádkozzék, hanem hogy „hívja magához a gyülekezet véneit”, azok majd imádkoznak érte. A beteg ember teljességgel alkalmatlan az imára meg a bűnbánatra; valószínű, hogy beteges eredménye lesz próbálkozásának. Mikor a test nincs a maga formájában, a léleknek más edény kell az áhítatra. A betegágyon egy ember inkább hajlamos a türelmetlenségre, mint a bűnbánatra. Úgy olvassuk, hogy mikor az angyalok kitöltötték a harag negyedik poharát, mikor Isten lesújtott a föld lakóira, és tűzzel tikkasztotta őket, azok „az Istennek nevét káromlák..., és nem térének meg”. Tehát mikor Isten kitölti haragját és tűzzel tikkasztja a testet, a bűnös inkább káromolni fogja Öt, mint hogy megtérjen.

(d) Honnan tudod te, aki mindent a halálos ágyadig akarsz halasztani, hogy ebben az idő-

Jak 5,14

Jel 16,9

szakban Isten még kegyelmet ad neked a megtérésre? Az Úr általában kemény szívvvel bünteti betegségük idején azokat, akik egészségesen elmulasztották a megtérést. Egész életedben elutasítottad Isten Lelkét, mégis biztos vagy benne, hogy jönni fog a hívásodra? Nem ragadtad meg a korai időt, és lehet, hogy soha nem látod újra a Lélek tavaszi áradását. Ha ezeket az érveket figyelembe vesszük, ez talán siettetni fogja a megtérésünket. Ne várj túl sokat a betegágytól.

2Tim 4,21

„Igyekezzél tél előtt eljönni.” A betegség és a halál tele jó. Ezért siess a bűnbánattal. Légy kész a munkával, mielőtt eljön a tél. Halljátok ma az

Zsid 3,7

Ő szavát!

Megtérésünk próbája. Vigasztalás a bűnbánónak

Ha valaki azt mondja magáról, hogy megtért, kívánom, hogy komolyan próbálja meg magát a bűnbánat hét gyümölcsével vagy következményével, melyeket az apostol felsorol a 2Korinthus 7,11-ben:

1. *Védekezés.* A görög szó aggályos szorgalmat jelent, illetve a bűn csábításának gondos elkerülését. Az igazi megtérő menekül a bűn elől, ahogy Mózes menekült a kígyó elől.

2. *Magunk megtisztítása.* A görög szó erre az „apológia”. Az értelme ez: bármennyire is vigyázzunk, a kísértés ereje belesodorhat a bűnbe. Ebben az esetben a bűnbánó lélek nem hagyhatja, hogy a bűn fekélyként ottragadjon a lelkiismeretén, hanem elítéli magát a bűnéért. Könnyeket hullat Isten előtt. Kegyelmet kér a Krisztus nevében, és nem tágít, míg bocsánatot nem nyer. Így megtisztul lelkiismerete a bűntől, és megvédi őt a Sátán ellen.

3. *Bosszankodás.* Aki megbánja bűneit, lelke

fellázad ellenük, ahogy az ember vére lázad az ellen, akit halálosan gyűlöl. A bosszankodás nyugtalanság a szívben a bűn miatt. A bűnbánó maga miatt bosszankodik. Dávid balgatagnak, oktalan állatnak nevezi magát. Isten akkor a leginkább elégedett velünk, mikor összeveszünk magunkkal a bűn miatt.

Zsolt 73,22

4. *Félelem.* A szelíd szív reszkető szív is. A bűnbánó érezte már a bűn keserűségét. A lódarázs megcsípte már, és most fél újra közelíteni a bűnhöz, remélve, hogy megbékítette Istent. A bűnbánó lélek tele van félelemmel. Félt elveszíteni Isten jókedvét, mely jobb, mint az élet. Attól fél, hogy a buzgóság lankadásával elveszíti a megváltást. Nehogy a bűnbánat vizei befagyjanak, miután már meglágyult a szíve, és újra megkeményedjen a bűnben. „Boldog ember az, aki szüntelen retteg.” A bűnös olyan, mint a leviatán: nincs félelem benne. A megtért ember fél, és nem vétkezik; a hitetlen vétkezik, és nem fél.

Péld 28,14

Jób 41,33

5. *Kívánczóság.* Ahogy a savanyú szósz növeli az étvágyat, a bűnbánat keserű füvei is növelik a kívánczóságot. De mi után vágyakozik a bűnbánó? Több erőt kíván a bűn ellen, és azt, hogy megszabaduljon tőle. Igaz ugyan, hogy megszabadult a Sától, de úgy jár-ke, mint a fogoly, aki kitört a fogságából bilincsel a lábán. Nem tud szabadon és fürgén járni az Isten utain. Kívánja ezért, hogy levegyék róla a bűn béklyóit. Szeretne megszabadulni a romlottságtól. Pállal együtt kiáltja: „Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?” Egyszóval kívánczodik Krisztusnál

Róm 7,24

lenni, ahogy minden dolog a maga középpontjába kívánczodik.

6. *Buzgóság.* A kívánczóság és a buzgóság jól találhatnak egymással, mutatván, hogy az igazi vágyakozás buzgó törekvésben nyilvánul meg. Menynyire nekigyürkőzik a bűnbánó a megváltás munkájának! Milyen erőszakosan ragadja meg az Isten országát! A buzgóság gyorsítja a dicsőség keresését. Ha nehézségekbe ütközik, az ellenállás csak megerősíti, és legyőzi a veszélyt. Buzgósággal tud kitartani a megtérő lélek az Isten szerinti szomorúságban bármilyen csüggedéssel vagy ellenállással szemben is. Buzgóságban az ember magát is felülmúlja az Isten dicsőségére. Pál megtérése előtt bolond igyekezettel üldözte a szenteket, megtérése után pedig őt ítélték bolondnak Krisztusért: „Bolond vagy te, Pál!” Ez azonban már buzgóság volt, nem örület. A buzgóság élénkíti a lelket és a szolgálatot. Hevet visz a vallásgyakorlatba, tüzet az áldozathoz. A félelem a bűn zablója, buzgóság a kötelességek sarkantyúja.

Mt 11,12

ApCsel 26,11

ApCsel 26,24

Róm 12,11

7. *Bosszúállás.* Az őszinte bűnbánó szent gyűlölettel üldözi bűneit. A halálukat akarja látni, ahogy Sámson is megfizetett a filiszteusoknak két szeme világáért. Úgy bánik bűnével, ahogy a zsidók bántak Krisztussal. Epét és ecetet ad inni nekik. Keresztre feszíti indulatait. Isten őszinte gyermeke keresi az alkalmat, hogy minél jobban megbosszulja a bűnöket, melyek leginkább beszenyezték Isten nevét. Cranmer²⁹, aki jobb

Gal 5,24

²⁹ Ez akkor történt, amikor máglyán égették el Oxfordban, 1536-ban.

kezével írta alá a pápista hitcikkelyeket, bosszút állt magán; legelőször jobb kezét tette bele a tűzbe. Dávid bűnével megbecstelenítette ágyát, utána pedig bűnbánat könnyeivel öntözte. Izrael bálványimádással vétkezett, utána azonban kiszórta bálványait: „És megutáljátok megezüstözött bálványaitokat.” Mária Magdolna vétkezett szemének parázna pillantásaival, most pedig bosszút áll a szemein. Krisztus lábát könnyeivel mossa meg. Hajával is vétkezett: szeretőt kötözte magához vele, most azonban bosszút áll a haján: az Úr lábát törli meg vele. Az izraelita nők, akik órákig öltözködtek, büszkeségre használva tükreiket, később bosszúként és Isten iránti buzgóságból felajánlották tükreiket az Úr szentélyének építésére, szolgálatára. Ugyanígy azok, akik ördögi mesterségeket gyakoroltak (például a szírek), mikor megtértek, összehordták könyveiket, és bosszúképpen elégették őket.

Ézs 30,22

2Móz 38,8

ApCsel 19,19

2Kor 7,10

Ilyen áldott gyümölcssei, eredményei vannak a bűnbánatnak, és ha megtaláljuk ezeket a lelkünkben, akkor valóban eljutottunk a megbánhatatlan megtéréshez.

Szükséges figyelmeztetés

Hadd intsem óvatosságra most azokat, akik őszintén megbánták bűneiket. Bár a bűnbánat kitűnő dolog és nem nélkülözhető, ahogy hallottátok, mégis vigyázzatok, hogy ne tulajdonítsatok túl nagy jelentőséget neki. A pápisták kettős hibát követnek el:

(1) Szentségnek tartják a bűnbánatot. Krisz-

tus soha nem tette ezt. És ki más intézményesíthetné a szentségeket, ha nem az, aki életbe léptette őket? A bűnbánat nem lehet szentség, mert nincs külső jele. A sákramentum pedig nem létezhet jel nélkül.

(2) A pápisták érdemnek tartják a bűnbánatot. Azt mondják, hogy *ex congruo* (mindenestül odaillően) érdemel bocsánatot. Ez nagy tévedés. A bűnbánat valóban alkalmassá tesz minket a kegyelemre. Ahogy az eke, mikor feltöri a földet, alkalmassá téve azt a mag befogadására, a bűnbánattól összetört szív is készen áll a bocsánatra, de nem érdemli meg azt. Isten nem vált meg minket bűnbánat nélkül, de a bűnbánat érdeméért sem. A bűnbánat tulajdonság, nem ok. Állítom, hogy a bűnbánó könnyek értékesek. Ők az áldozat kövérje, ahogy Szent Gergely mondta; Bazileiosz³⁰ a lélek orvosságának nevezte, Bernát³¹ pedig az angyalok borának. A könny azonban mégsem elég a bűnre. Körülbelül annyi lehet a bűnünk, ahány könnyet ejtünk értük, ezért nem elegendő a könny. Jól mondta Augustinus, hogy „olvastam a Péter könnyeiről, de senki nem olvasta még, hogy Péter elégtételt vett volna velük”. Egyedül Krisztus vére érdemelheti ki a bocsánatot. Istennek kedvére van a bűnbánatunk, de nem elégíthetjük ki ezzel. Ha saját bűnbánatunkban bízunk, azt tesszük messiássá. Bár a bűnbánat segít megtisztulni a bűn szennyétől, egyedül Krisztus vére mossa le azt. Ezért ne csináljátok bálványt a bűnbánatból. Ne arra ala-

³⁰ Nagy Bazileiosz, az egyházatyák egyike (IV. század).

³¹ Clairvaux-i Bernát (XII. század).

pozzatok, hogy szíveteket megsebezte a bűn, hanem inkább arra, hogy Megváltótok megsebesítettet a vétkeitekért. Miután sírtál, kérjed Őt: „Uram Jézus, mosd bele véredbe a könnyeimet!”

Vigasztalás a megtérő bűnösnek

Hadd beszéljek ezek után a vigasztalás útjáról is. Keresztyén, bűnbánó szívet adott neked az Isten? Jegyezd meg az alábbi három dolgot, hogy örökkétartó vigasztalásban legyen részed:

Zsolt 32,1 1. *A bűneid megbocsáttattak.* A bűnbocsánat boldogságot hordoz. Akinek Isten megbocsát, megkoronázza azt: „megbocsátja minden bűnöd, meggyógyítja minden betegségedet..., kegyelemmel és irgalmassággal koronáz meg téged.” A bűnbánó állapot a bocsánat állapota. Krisztus ezt mondta a síró asszonynak: „Megbocsáttattak néked a te bűneid.” A bocsánat a meglágyult szívre pecsételtetik rá. Ő ti, akiknek feje bűnbánó könnyek kútfője volt, Krisztus oldala kútfő lesz, hogy lemossa a bűneiteket. Megbántad a bűneidet? Isten ezután úgy tekint rád, mintha soha nem vétkeztél volna. Barátod, atyád lesz Ő. Előhozza a legszebb ruhát, és feladja rád. Isten kibékül veled, nyakadba borul és megcsókol, ahogy a tékozló fiú atya tette. A bűnt felhőhöz hasonlítja a Szentírás. A bűnbánat csak akkor tudja szétoszlatni ezt a felhőt, ha felragyog a megbocsátó szeretet. Pál apostol bocsánatot nyert, miután megbánta bűneit: „azért könyörült rajtam”. Mikor a bűnbánat forrása feltör a szívedben, a bocsánat forrása is buzogni kezd a mennyben.

2. *Isten elfelejti a bűnt.* Úgy bocsátja meg a

bűnt, hogy el is felejti: „vétkeikről többé meg nem emlékezem”. Megaláztad magad bűnbánatban? Az Úr nem hányja többé szemedre régi bűneidet. Miután Péter sírt, sehol nem olvassuk, hogy Krisztus szemére vetette volna tagadását. Isten a tenger mélyére veti bűneinket. Hogy hogyan? Nem úgy, mint parafát, hanem mint ólmot. Az Úr soha nem fogja emlegetni őket ítéletképpen. Isten olyan hitelező, aki mikor megbocsát, kitörli könyvéből az adósságot. Néhányan felteszik a kérdést, vajon az igazak bűneiről megemlékeznek-e majd az utolsó napon. Az Úr azt mondja, hogy nem emlékszik meg róluk, mert eltörli őket. Ezért ha emlegetik is bűneiket, az nem ítéletükre lesz, hiszen az adósságlevél át van már húzva.

3. *A lelkiismeret békességre jut.* Ő, a lelkiismeret zenéje! A lelkiismeret immár paradicsommá lett, melyben a keresztyén édes vigaszra talál, leszedve az öröm virágait. A megtért bűnös bátran járulhat imában Istenhez, atyának tekintve Őt, nem bírónak. Istentől született, és öröksége az Isten országa. Ígéretet veszik körül. Ahányszor csak megázza az ígéret fáját, gyümölcsök hullanak róla.

Végül az őszinte bűnbánó vigasztalódva néz a halál elébe. Élete könnyekkel volt tele, most pedig a halálban eltöröltetnek könnyei. A halál nem romlás számára, hanem fogságból való szabadulás. Láthatjátok, milyen nagy vigasztalásban van része a megtért bűnösnek. Luther mondta, hogy megtérése előtt nem tudta elviselni ezt a keserű szót, „bűnbánat”, utána azonban édesnek találta.

A bűnbánat akadályainak elmozdítása

Mielőtt kijelölném a segédeszközöket, melyek bűnbánatra vezetnek, hadd mozdítsam el először az akadályokat. Ha például nincs víz ebben a nagy városban,³² meg kell keresni az okát, hová tűnt el. Lehet, hogy eltörték, vagy eldugultak a csövek. Ugyanígy, mikor elapad a bűnbánat vize (jóllehet a törvények vízvezetékei megadattak nekünk), meg kell nézni, mi az oka a szükségnek. Mi az az akadály, melyet a megbánás vize nem tud elsodorni?

Tíz akadály van a bűnbánatnak:

1. *Az ember nem veszi észre, hogy szüksége van bűnbánatra.* Hálát ad Istennek, hogy minden rendben van az életében; nem lát magában semmit, amiért bánkódnia kellene: „Ezt mondod: Gazdag vagyok..., és semmire nincs szükségem.” Ha valaki semmi rendellenest nem érzékel a testében, nem fogja betartani az orvos előírásait. A bűn következménye az, hogy nem csu-

Jel 3,17

³²Londonban.

pán beteg, hanem érzéketlen is lesz az ember. Mikor az Úr elrendelte, hogy népe térjen vissza hozzá, ők makacsul ezt válaszolták: „Miben térjünk meg?” Mikor Isten azt parancsolja az embereknek, hogy térjenek meg, ők ezt mondják: „Miből térjünk meg?” Nem tudnak róla, hogy valamiben vétkesek lennének. Állíthatom, hogy nincs rosszabb betegség ennél a szélhűdésnél³³.

Mal 3,7

2. *Az emberek könnyűnek találják a megtérést.* Nem jelent többet, mint elmondani néhány imát: egy sóhaj, vagy egy „Uram, könyörülj”, és ezzel a dolog el van végezve. Ez a felfogás, hogy a bűnbánat könnyen megy, nagy akadály. Ami egy embert bátorít, sőt vakmerővé tesz a bűnre, mindenképpen akadály a bűnbánatnak. A fenti vélemény pedig bátorította az embert a bűnre. A halász addig hagyja kint a horgát, ameddig kedve tartja, majd bevonja megint. Ha egy ember ennek alapján azt gondolja, hogy akkor rúg ki a hámból, amikor akar, majd visszatér Istenhez bűnbánattal, amikor neki kedve van, ez még nagyobb gonoszságra buzdítja őt.

Hogy elvessétek a bűnbánat könnyűségének hamis képzetét, vegyétek figyelembe a következőket:

(1) A gonosz emberen egész bűnhegy van, könnyű-e hát neki felállni ilyen súly alatt? Hát per saltum (ugrás által) van-e a megváltás? Bűnéből mennybe ugorhat-e az ember? Az ördög karjaiból vetheti-e magát Ábrahám kebelére?

(2) A bűnbánat nem lehet könnyű, ha a bűnös

³³A szélhűdés olyan betegség, mely hirtelen tör rá az emberre, megbénítva érzékelőképességét és mozgását.

minden erejét latba veti a megtérés ellen. A természeti embernek minden érzéke, képessége szövetkezett a bűnnel: „mert idegeneket szerettek, és utánok járok”. A bűnös inkább Krisztust és az örök életet veszíti el, mint bűnös vágyait. A halál, ami elválasztja a férjet feleségétől, nem választja el a gonosz embert bűnétől, mégis azt gondolod, hogy olyan könnyű lenne a megbánás? Az angyal el tudta hengeríteni a sír szájáról a követ, de egy angyal sem képes arra, hogy a mi szívéünkről levegye a követ. Egyedül Isten veheti le.

3. *Hamis képzetek az Isten kegyelméről.* Sokan szednek mérget erről az édes virágról. Krisztus, aki azért jött e világra, hogy megtartsa a bűnösöket, akaratán kívül sok embernek kárhovatára lesz. A választottaknak Ő az élet kenyere, a gonoszoknak azonban „megütközésnek köve”. Néhánynak édes bor az Ő vére, másoknak a Mára keserű vize. Van, aki meggyógyul az igazság feltámadó napján, mások azonban megkeményednek. Van, aki ezt mondja: „Ő, hát Krisztus meghalt, és mindent elvégzett helyettem, ülhetek hát nyugodtan az árnyékban, nincs semmi dolgom.” Ezek az élet fájáról halált szednek, és a Megváltó miatt vesznek el. Azt mondom tehát az Isten kegyelméről, hogy akaratlanul sokak kárhovatára lesz. A kegyelem miatt gondolják azt sokan, hogy megmaradhatnak bűneikben; de arra van-e a király irgalmassága, hogy alattvalóit lázadókká tegye? A zsoldárfró azt mondja, Istennél van a bocsánat, hogy mindenki félje, nem azért, hogy mindenki vétkezzen. Remélhet-e kegyelmet az ember, ha kihívja az igazságot ma-

ga ellen? Isten nehezen fog megbocsátani azoknak, akik a kegyelem bősége miatt vétkeznek.

4. *A közönyös, lusta természet.* Ezek az emberek úgy tekintenek a bűnbánatra mint unalmas mesterségre, mely sok erőfeszítést igényel, ezért aztán inkább letelepednek szélárnyékos helyeken, és nem törődnek semmivel. Inkább mennek alva a pokolba, mint sírva a mennybe. „Bemártja a rest az ő kezét a tálba, de már a szájához nem viszi vissza”; nem fárasztja magát azzal, hogy a mellét verje. Sokan inkább elveszítik a mennyet, sem hogy megragadnák az evezőket, és feleveznének a bűnbánat vizein. A világ sem a miénk citra pulverem (munka és szorgalom nélkül), így akar-nánk mégis elérni azt, ami ennél sokkal kiválóbb? A restség a lélek rákfenéje: „A restség álomba merít.”

A költők mesélik, hogy mikor Mercurius mély álmot bocsátott Argoszra, és varázspálcájával lezárta a szemeit, megölte őt. Amikor a Sátán bűbájos álomba ringatja az embereket, tunyaságukban elveszti őket. Mondják, hogy ha a krokodil nyitott szájjal alszik, az indiai patkány bemegy a gyomrába, és megeszi a belsősegeit. Az embert is így falják fel bűnei, amíg nyugodtan alszik.

5. *A bűn csiklandós gyönyörűsége: akik „gyönyörködtek az igazságtalanságban”.* A bűn mézes madzag, melyet méregbe mártottak. A bűnös tudja, hogy veszélyes a bűn, de élvezet is számára, és nem ijeszti meg annyira a veszély, amennyire elbűvöli a bűn gyönyörűsége. Platón hatalmas ördögnek nevezi a bűn szeretetét.

Jer 2,25

1Tim 1,15

1Pt 2,8

Mal 4,2

Zsolt 130,4

Péld 19,24

Péld 19,15

2Thessz 2,12

A bűn gyönyörűsége megkeményíti a szívet. Az őszinte bűnbánatban keserűség van a bűn miatt, de hogy kesereghet valaki a bűneiért, ha szereti őket? Aki élvezetet talál a bűnben, az nehezen tud imádkozni szabadulásért. A szíve annyira meggyőzetett a bűn által, hogy fél megszabadulni tőlük; egyre halogatja a dolgot. Sámsonnak elvette az eszét Delila szépsége, és a nő ölelése sűrjává lett. Ha úgy őrizgeti az ember gonoszságát, mint kockacukrot a nyelve alatt, elkábítja a bűn, és halálát okozza végül. A bűn élvezete selyem akasztófakötél. Vajon nem lesz-e siralmas vége ennek?

2Sám 2,26

6. *A vélemény, hogy a bűnbánat elveszi az örömmünket.* Ez azonban tévedés. Nem elveszi, inkább megtisztítja örömmünket, kiszabadítva azt a bűn émelyítő árnyékából. Hiszen mi a földi öröm? Nem egyéb, mint hilaris insania (kellemes örület). *Falsa inter gaudia noctem egerimus.*³⁴ A földi vidámság olyan, mint a színlelt nevetés. Sarkára tapos már a bánat. Hirtelen kígyóvá változik, mint a csillagjósok botja, az égi bűnbánat azonban olyan, mint Sámson oroszlánja: lépesmézet lelsz benne. Hiszen Isten országa igazság és öröm. Senki nem lehet annyira boldog, mint a bűnbánó ember. *Est quaedam flere voluptas.*³⁵

Vergilius

Róm 14,17

Ovidius

Ézs 61,3

Az öröm olaja különösképpen ömlik a megtört szívre: „örömnök kenetét [adja] a gyász helyett”. A Palermo melletti földeken rengeteg nád nő, mely édes folyadékot tartalmaz. Ebből

³⁴Mert az utolsó éjszaka így telt csalfa örömben. (Kartal Zsuzsa fordítása)

³⁵A sűrásban is van némi gyönyörűség.

készítik a cukrot. A bűnbánó szívben is, mely megtört nád, Isten Lelkének édes öröme van. Isten a könnyek patakját borrá változtatja, mely megélnéki és vidámmá teszi a szívet. Kinek lehetne több oka örülni, mint a bűnbánó léleknek? Örökösévé lett az összes ígéretnek: nem elég ok ez a boldogságra? Isten a töredelmes szívben lakik, nincs-e akkor öröm abban a házban? „Magasságban és szentségben lakom, de a megrontott és alázatos szívűvel is... [hogy] megelevenítsem a megtörtek szívét.” A bűnbánat nem veszi el a keresztyéntől élete zenéjét, csak magasabb oktávra hangolja, és édesebbé teszi.

Ézs 57,15

7. *Egy másik akadálya a bűnbánatnak az elme csüggedése.* Nekem már hiábavaló a bűnbánat is, mondja a bűnös; a bűneim olyan nagyok, hogy nincs már reménységem. „Nosza, térjete meg, ki-ki a maga gonosz útáról... Ők pedig azt mondják: Hagyd el!” A bűneink hegyekké nőttek, és ki tudná a tengerbe vetni őket? Mikor a hitetlenség a bűn, véres ruháiban, Isten pedig ott áll bírói palástjában, a lélek inkább menekül előle, ahelyett hogy hozzá szaladna. Ez azonban veszélyes. A többi bűn kegyelemért kiált, a kétségbeesés azonban visszautasítja a kegyelmet. Hagyja a földre hullni a vigasztalást, mely Krisztus vérében van. Júdás nem csupán árulás és gyilkosság miatt kárhozott el, hanem mert megvetette az Isten kegyelmét. Miért gondoljátok, hogy ilyen kemény az Isten? Ő bőven adja szeretetét a megtérő bűnösnek. A kegyelem ujjong az igazságnak. Isten haragja nem olyan nagy, hogy irgalmassága ne tudná lecsillapítani, nem is oly csí-

Jer 18,11.12

Jóel 2,13

pős, hogy könyörülete ne tudná megédesíteni. Isten könyörületességét dicsőségéhez számlálja. Nekünk is jutott egy-két csepp irgalmasságból, Isten azonban „az irgalmasságnak atyja”, aki támasztja bennünk is az irgalmasságot. A szelídség és a könyörület Istene Ő. Ahogy sírni kezdünk, meglágyul a Mindenható Isten szíve. Ahogy hullani kezdenek könnyeink, szíve megesik rajtunk. Ne mondd tehát, hogy nincs remény. Oszlasd fel bűneid seregét, és Isten visszavonja ítéleteit. Emlékezz, a nagy bűnöket elnyelte Isten határtalan irgalmának tengere. Manassé bűne akkora volt, hogy vér folyt az utcákon, mikor azonban könnyek kútforrása lett, Isten megengesztelődött iránta.

8. *Reménykednek, hogy büntetlenül megússzák.* Az ember gyönyörködik a bűnben, és azt hiszi, hogy ha Isten eltűrte eddig, soha nem fogja megbüntetni. Az esküdszéki tárgyalást halogatják, biztosan nem is lesz ítélet. „Azt mondja szívében: Elfelejtkezett Isten, elrejtette arcát: nem is látott soha!” Az Úr valóban hosszútűrő a bűnösök iránt, és türelme gyakran juttatja bűnbánatra a bűnösöket, de íme, a bűnösök hitványsága: Isten halogatja az ítéletet, ők meg halogatják a megtérést. Tudjátok meg, hogy a türelmi szerződés hamar lejár. Eljön az idő, mikor Isten azt mondja: „Ne maradjon az én lelkem örökké az emberben.” A hitelező elnézheti adósa tartozását egy időre, türelme azonban nem mentesít a fizetség alól. Isten kijelenti nekünk, milyen hosszsan tartott türelmének pohara: „Aadtam néki időt is, hogy megtérjen az Ő paráznalkodásából; és nem

tért meg.” Jézabel megátalkodottsággal is növelte bujaságát, és mi következett rá? „Íme én ágyba vetem őt”, nem élvezetek ágyába, hanem nagy nyomorúságba, ahol elpusztul gonoszsága miatt. Minél hosszabb ideig húzza ki Isten az íját, annál mélyebben sebez meg. A türelme elleni bűn sokkal forróbbá teszi a bűnös számára a poklot.

9. *A bűnbánat következő akadálya a szidalmaktól való félelem.* Ha megbánom bűneimet, az emberek megvetésének céltáblája leszek. A pogányok is azt tudták mondani: mikor a bölcsesség tanulására adod magad, készülj fel a gúnyolódásra, szidalmakra. De jól nézd meg, kik azok, akik becsmérelnek téged. Nem ismerik Istent, és lelki értelemben bolondok. Mégis zavar téged, hogy gúnyolnak ezek az eszeveszettek? Kik érdekel az, ha egy őrült kineveti?

Mit vethet szemedre a gonosz? Azt, hogy megtérsz? A kötelességedet teszed. Kösd fejedre, mint koronát, a szidalmaikat. Jobb, hogy az emberek ítéljenek el bűnbánatodért, mint hogy Isten ítéljen meg keménységedért.

Ha nem tudsz egy szidalmat elviselni a hitedért, soha ne mondd magad keresztyénnek. Luther mondta, hogy *Christianus quasi crucianus* (a keresztyén keresztre feszített). A szenvedés a szentek öltözéke. És különben is, mi ez a szidalom? Faforgács csupán a kereszthez képest; megvetni kell inkább, mint szívedre venni.

10. *A bűnbánat utolsó akadálya a világ túlzott szeretete.* Nem csoda, hogy Ezékiel népe lázadó lett, mikor szívük nyereség után járt. A világ elrabolja az ember idejét, és annyira elbűvöli ér-

zelmeit, hogy nem tud megtérni. Inkább aranyat tesznek zsákjaikba, mint könnyeket Isten tömlőjébe. A törökökről olvastam, hogy nem törődnek sem templommal, sem oltárral, azon fáradoznak, hogy megmunkálják földjeiket. Ugyanígy sokan vannak, akik nem sokat törődnek a bűnbánattal: inkább az ekével, a földjeik felszántásával vannak elfoglalva, minthogy szívük haszontalan ugarát vetnék be. A tövisek megölik a magot. Olvassuk, hogy sokan voltak hivatalosak a Krisztus vacsorájára, de visszautasították Őt, világi dolgaikra hivatkozva. Az első ezt mondta: „Szántóföldet vettem, és ki kell mennem, hogy azt meglássam; kérlek téged, ments ki engem! A másik pedig monda: Őt iga ökröt vettem...”

Lk 14,18,19

A föld, a bolt annyira elveszi az emberek idejét, hogy nem marad idejük a lelkükkel törődni. Az arany súlya elfedi az ezüst könnyeket. Szardínia földjén van egy növény, egy gyógyfű, melyből ha sokat eszik az ember, meghal a nevetéstől. Ilyen növény a világ is, ha túl sokat eszik az ember belőle: a helyett hogy bűnbánatra jutna, kacagva hal meg. Ezek tehát a bűnbánat akadályai, melyeket félre kell tenni, hogy tisztább legyen a folyó sodra.

A bűnbánat néhány eszközének leírása (1): komoly megfontolás

Végül megemlítek néhány szabályt, eszközt, melyek elősegítik a bűnbánatot:

Az első eszköz, mely bűnbánatra segít, a komoly megfontolás: „Meggondoltam az én útaimat, és lábaimat a te bizonyosságaidhoz fordítom.” A tékozló mikor magába szállt, komolyan megfontolta kicsapongásait, pazarlását, és megbánta őket. Péter is sírt, mikor eszébe jutottak Jézus szavai. Van néhány dolog, melyeket ha komolyan megfontolnánk, nem folytatnánk a bűneink sorát.

Zsolt 119,59

1. *Először is, gondoljátok át komolyan, mi a bűn:* biztosan elég gonoszságot találtok majd benne, hogy megbánásra indítson titeket. A következő húsz gonoszság van a bűnben:

(1) *Minden bűn elidegenít Istentől.* Isten a legfőbb jó; boldogságunk a vele való egységben van. A bűn azonban mint hatékony súlypont eltéríti a szívet Istentől. A bűnös elhagyja Istent, búcsút mond Krisztusnak és a kegyelemnek. Minden lépés, melyet a bűnben teszünk meg,

Jer 2,5

Ézs 1,4

távolodás Istentől: „elhagyták az Urat..., és elfordultak tőle”. Minél messzebb van valaki a nap-tól, annál inkább körbeveszi a sötétség. Minél távolabb kerül a lélek Istentől, annál nagyobb nyomorúságba jut.

3Móz 26,27

(2) *Ha vétkeztek, Isten ellenére jártok.* A héber szó egyszerre jelenti azt is, hogy vétkezni, és azt is, hogy lázadni. A bűn Isten ellensége. Ha Isten elgondol valamit, a bűn ellenkezik vele. Ha Isten azt mondja, szenteljétek meg a Sabbatot, a bűn azt mondja, törjétek meg a szentségét. A bűn Isten létére tör. Ha tehetné, Isten nem lenne többé Isten: „vigyétek el előlünk Izraelnek Szentjét”. Micsoda szörnyűség, hogy a porszem büszkén szembeszáll Teremtőjével!

Ézs 30,11

(3) *A bűn sérti Istent.* Az Ő törvényét szegi meg. A bűn crimen laesae majestatis (szörnyű nagy árusítás). Mivel lehetne jobban megsérteni egy fedelmet, mint ha megtapossák királyi rendelkezéseit? A bűnös semmibe veszi a menny törvényeit, olybá veszi, mint gúny tárgyát: „és veték törvényedet hátuk mögé”. A bűn elveszi Istentől jussát, hiszen a lélek Istenhez tartozik. Kettős joga van rá: teremtés és vétel árán is az Ővé. A bűn meg elrabolja a lelket Istentől, és a Sátánnak adja azt, ami jog szerint Istené.

Neh 9,26

(4) *A bűn mélységes tudatlanság.* A tudós emberek azt mondják, hogy minden bűn tudatlanságból ered. Ha az emberek ismernék Isten tisztaságát és igazságosságát, nem mernének tovább vétkezni: „gonoszságból gonoszságba futnak, engem pedig nem ismernek, azt mondja az Úr”. A tudatlanság és a kívánságok tehát együtt jár-

Jer 9,3

nak. A tudatlanság a kívánság bölcsője. A pára főként éjjel száll fel. A bűn fekete gőzei is legfőképpen a sötét, tudatlan lélekben törnek fel. A Sátán ködöt bocsát a bűnös elé, hogy ne lássa Isten haragjának lángoló kardját. A sas először behemperedik a homokba, úgy repül a szarvas felé, és addig csapkod a szárnyaival, míg megtölti a szemét porral, hogy ne lásson, aztán karmaiba keríti áldozatát. Így a Sátán is, ez a levegőbeli sas vagy hatalmasság, először tudatlansággal vakítja meg az embert, majd kfsértések fullánkjával sebz meg. Bűn-e a tudatlanság? Akkor alapos okunk van megbánni a tudatlanságot.

1Pc 1,14

(5) *A bűn a kétségbeesés gyümölcse.* Mikor az ember vétkezik, mindahányszor nyilvánvalóan a lelkét teszi kockára. Feneketlen gödör szélén táncol. Bolond bűnös, lehet, hogy soha nem követesz el bűnt, de azt teszed, ami örökre elvesztheti a lelket. Ha valaki mérget iszik, csoda, ha nem fizet az életével érte. Ádám egyszer kóstolta meg a tiltott fa gyümölcsét, és elvesztette a paradicsomot. Az angyalok egyetlen bűn miatt veszítették el a mennyet. Saul egy bűnével játszotta el királyságát. A következő bűnöd után lehet, hogy Isten a kárhözottak közé számol téged. Neked mondom, aki felelőtlenül ügatsz tova a bűnben: nagy kérdés, hogy Isten megkíméli-e az életedet még egy napig, ad-e neked bűnbánó szívet, vagy örületbe hajt az elkeseredésed.

(6) *A bűn beszennyez.* A Jakab 1,21 „undokságnak” nevezi a bűnt. Ez a görög szó a fekélyek gennyes részét jelöli. A bűnt „utálatosságnak” hívják, vagy többes számban is nevezik „utála-

5Móz 7,25

5Móz 20,18 tosságoknak”. A bűnnek ez a mocska belül van. Az arcról könnyen letörölhető a folt, ha azonban a májon vagy a tüdön van, az sokkal súlyosabb. Ilyen szennyfolt a bűn, mely megfertőzi az elmét és a lelkiismeretet. A bűnös szíve olyan, mint a ganéjjal meghintett föld. Van, aki azt hiszi, hogy a bűn ornamentum, pedig inkább *exkrementum*³⁶. A bűn annyira beszennyezi az embert, hogy Isten nem nézheti többé: „elkeseredék a lelkem miattok”.

Zak 11,8 (7) *A bűn szégyenletes hátlatlanság.* Te bűnös, Isten az angyalok eledelével táplált téged. Megkoronázott kegyelmének számtalan ajándékával, mégis tovább vétkezel? Ahogy Dávid mondta Nábálnak: „Bizony hiába őriztem ennek mindenét, amije van...” Ugyanígy hiába tett Isten olyan sokat a bűnösért. Isten minden jótéteménye szemrehányás lesz majd, vádolva a hátlatlan embert. Isten ezt mondja majd: „Én adtam neked az észet, egészséget, javakat, és te mindezt ellenem fordítottad.” „Én adtam néki a búzáat, a mustot és az olajat, és én sokasítottam meg ezüstjét és az aranyat, amit ők a Baálra költöttek.” Én gondoskodtam róluk, ők meg bálványaitkat szolgálták vele. A mesebeli megfagyott kígyó megmarta az embert, aki odavitte a tűzhöz, hogy felmelegedjen. A bűnös is tulajdon áldásait fordítja Isten ellen. „Ez-é a barátod iránti szereteted?”. Azért adott Isten életet neked, hogy vétkezzél? Azért ad neked fizetséget, hogy te ennek fejében a Sátánnak szolgálj?

(8) *A bűn lealacsonyít.* Megfosztja az embert

³⁶ *Exkrementum* – a.m. ürülék, trágya.

méltóságától: „megásom sírodat, mert bectelen vagy”. Ezt egy királynak mondja, aki nem születésétől fogva volt bectelen, hanem a bűn tette azzá. A bűn bemocskolja nevünket, megfertőzi a vérünket. Semmi nem változtatja ilyen nagy mértékben szégyenné az ember dicsőségét, mint a bűn. Naámánról ezt mondták: „nagy férfiú és nagyabecsült volt..., de bélpoklos”. Élhet egy ember akármilyen fényűző világi pompában, megbecsülve, ha gonosz, Isten úgy néz rá mint leprásra. Büszkélkedni a bűnnel olyan, mint legnagyobb szégyenünkkel büszkélkedni: mintha egy rab büszke lenne bilincseire vagy a hóhérvégére.

(9) *A bűn tönkretűntetés.* Minden bűn végtelen nagy veszteség. Soha nem gyarapodott még senki, aki ezen a legelőn legelt. Mit veszt el az ember? Elveszíti Istent, elveszíti a békességét, elveszíti a lelkét. A lélek örökkévaló szikra, mely a mennyből kapta fényét, a teremtés dicsősége. Micsoda váltáságot adhat az ember az ő lelkéért? Ha a lélek elvesz, minden kincsünk elvesz vele együtt: ezért felbecsülhetetlen veszteség a bűn. A bűn olyan vásár, hogy csak veszteni lehet rajta: aki belemegy, biztosan csődbe jut.

(10) *A bűn teher:* „Bűneim elborították fejemet; súlyos teherként, erőm felett.” A bűnös terhe súlyát viseli, ez veri bilincsbe őt. A bűn súlya akkor a legnagyobb, mikor legkevésbé érezzük nehézségét. A bűn teher, bármilyen alakban jelentkezik. A bűn megterheli Istent is: „Én is lenyomlak titeket..., mint a cséplő szekér lenyomja a kékével teli szőrűt.” Megterheli az ember lelkét.

Náh 1,14

2Kir 5,1

Mt 16,26

Zsolt 38,5

Ám 2,13

Mekkora súly nehezedett Spirára³⁷? Mekkora teher nyomhatta Júdás lelkiismeretét, ha felakasztotta magát, hogy könnyítsen rajta? Ha felméred, mekkora teher a bűn, megtörsz alatta bűnbánattal.

(11) *A bűn adósság.* Tízezer talentum adóssághoz hasonlítható. Bármilyen más adósságod legyen, a bűn a legrosszabb. Más adósságok előtt az ember idegen országba menekülhet, de a bűnével nem tud elmenekülni: „Hová menjek a te lelked előtt?” Isten jól tudja, hol vannak az adóssai. A halál megszabadítja az embert egyéb adósságaitól, de ebből nem szabadíthatja meg. Az adós halála nem tudja érvényteleníteni ezt az adósságot, csak a hitelezőé.

(12) *A bűn családróság.* „Az istentelen munkáltnok keresményt.” A bűn mindenestül csalás. Színeli, hogy kedvünkre tesz, miközben félrevezet minket! Azt teszi, amit Jáhel tett Siserával. Először tejet és vajot hozott neki, majd átfúrta szeggel a halántékát, úgy, hogy meghalt. A bűn először udvarol nekünk, aztán megöl. Először róka, aztán oroszlán. Akit a bűn becsap, azt megöli. A Jelenések könyvéből a sáskák tökéletes hieroglifái, jelképei a bűnnek: „a fejkön mintegy aranyhoz hasonló koronák valának, és az orcáik olyanok valának, mint az emberek orcái. És olyan hajuk vala, mint az asszonyok haja; és fogaik olyanok valának, mint az oroszlánoknak... És skorpiókhoz hasonló farkuk vala és fullánjuk...” A bűn olyan, mint az uzsorás, aki pénzzel tartja az embert, majd végül arra kényszeríti,

hogymindenét zálogba adja. Élvezetekkel táplálja az embert, majd ráveszi, hogy zálogba adja a lelkét. Júdás gyönyörűségét lelte a harminc ezüstpénzben, ezek azonban csalárd gazdagságnak bizonyultak. Most kérdezzétek őt, hogy tettett a vásár.

(13) *A bűn szellemi betegség.* Egyik ember a büszkeség betegségében szenved, a másik a kívánságban, a harmadik rosszakaratban. Úgy van a bűnös, mint a beteg ember: ízlelése összezavarodik, és a legédesebb étel is keserű számára. Így az Isten szava, mely édesebb a lépesméznél, keserű a bűnösnek: „teszik a keserűt édessé”. Ha a bűn valóban betegség, akkor nem táplálni kell, hanem gyógyítani belőle bűnbánat által.

(14) *A bűn szolgaság.* Az embert az ördög szolgájává teszi. A szolgaság pedig a legrosszabb állapot. Minden embert saját bűnének kötelei tartanak fogva. Megtérésem előtt, mondja Augustinus, nem vasláncok tartottak fogva, hanem saját akaratom keménysége. A bűn zsarnoki uralkodó. Törvénynek mondatik, mert olyan megköttözött hatalma van az ember felett. A bűnös csak azt teheti, amire a bűn kényszeríti. Inkább szolgája, mint élvezője a bűneinek, és éppen elég fáradtságba kerül, hogy mindegyik kívánságának eleget tegyen. „Láttam..., [hogy] a fejedelmek pedig gyalog mentek a földön...”; a lélek, ez a fejedelmi teremtmény, mely egykor kormányzószékben ült, megkoronázva ismerettel és szentséggel, most a bűn lakója lett, az ördög megbízásait teljesíti.

(15) *A bűn rosszindulatú ragályt hordoz.* Nem

Mt 18,24

Zsolt 139,7

Zsid 3,13

Péld 11,18

Br 5,26

Jel 9,7-10

Ézs 5,20

Róm 8,2

Préd 10,4

³⁷ Lásd a 61. oldalon levő lábjegyzetet.

csupán annak fáj, aki elköveti, hanem másoknak is. Egy ember vétke másokat is bűnbe sodorhat, ahogy egy jelzőtűz meggyújtása maga után vonja, hogy országsherte meggyújtják a fényjeleket. Egy ember sokakat megfertőzhet. Ha emberek társaságába megy a pestises, nem tudja, hányat fertőz meg közülük. Te, aki nyilvánosan vétkezel, nem tudhatod, hány embert fertőztél már meg. Jó, ha számot vetsz ezzel, lehet, hogy sokan vannak már a pokolban, akik azt mondják, soha nem kerültek volna oda, ha nem mutatsz nekik rossz példát.

(16) *A bűn bosszúság.* Sok bajjal jár. Az átok, melyet Isten az asszonyra terhely, valójában minden bűnösre áll: „fájdalommal szülsz magzatokat”. Az ember gondolatait felkavarja a bűn kitervelése, és amikor végre megfogja a bűn, fájdalommal szüli meg. Mint aki nagy fájdalmak árán nyit ki egy zsilipkaput, és mikor végre kinyitotta, a vízár magával sodorja, és megfullad. Az ember is töri a fejét, hogy kiforralja a bűnt, mely megterheli a lelkiismeretét, megemészti birtokát, házának fáit és köveit.

(17) *A bűn esztelenység.* Lehet-e annál nagyobb oktalanságot elképzelni, mint ha valaki az ellenség kívánságait teljesíti? A bűn a Sátánnak okoz örömet. Ha harag vagy kívánság ég az ember lelkében, az ördög melegszik ezeknek tüzénél. Mikor vétkezünk, a Sátán ünnepel. Sámson is azért hozták elő, hogy mulattassa a filiszteusok fejedelmét. A bűnös ugyanígy a Sátánt mulattatja. Étel és ital számára, ha látja az embereket vétkezni. Hogy kacag, mikor látja, hogy lelküket

kockáztatják a világért, mely olyan, mintha valaki gyémántot tenne kockára szalmáért, vagy aranyhoroggal halászna tengeri gébre. Minden gonosz embert bolondság vádja illet majd az ítélet napján.

(18) *Minden bűnben kegyetlenség van.* Minden bűnnel, amit elkövetesz, lelkedet döföd át. Míg engedékeny vagy a bűnnel, magaddal szemben vagy kegyetlen, mint az ördögös, aki kövekkel vagdosta magát. A bűnös olyan, mint a tömlőtartó, aki kivonta fegyverét, hogy megölje magát. Lehet, hogy a lélek felkiált: „Megölnek!” A természetudósok szerint a sólyom inkább iszik vért, mint vizet. A bűn a lélek vérének issza.

(19) *A bűn szellemi halál:* „holtak valátok a ti vétkeitek és bűneitek miatt”. Augustinus mondja, hogy mikor megtérése előtt Didó³⁸ haláláról olvasott, nem bírta ki, hogy ne sírjon. De amilyen nyomorult voltam, mondja, megsirattam Didót, hogy Aineiasztól elhagyva hal meg, és nem sirattam a saját lelkemet, mely halott volt, Istentől elhagyatva. A bűn élete a lélek halála.

A halott ember nem érez. Így a megátalkodott embernek nincs erkölcsi érzéke. Hát meg tudod győzni őt, hogy törődjön az üdvösségével? Mi értelme prédikálni egy halott embernek? Szemére veted gonoszságát? Mi haszna megütni egy halottat?

Aki halott, az nem érzi az ízeket sem. Tégy elé akármilyen díszebédet, nem jön meg az étvágya hozzá. Ugyanígy a bűnös sem érzi Krisz-

³⁸ Karthágó legendás alapítója, aki agyonszúrta magát, mert nem nyerte el férjéül Aineiaszt (Kr. e. X. század).

1Móz 3,16

Zak 5,4

Bír 16,25

Mk 5,5

ApCsel 16,27

Ef 4,19

Ef 4,19

tust és az ígéreteket édesnek. Annyit használ ez neki, mint koszorú a halottnak.

A halott megrohad; és ha Márta ezt mondta Lázárról: „Uram, immár szaga van, hiszen negyednapos”, mennyivel inkább mondhatjuk a gonosz emberről, aki harminc vagy negyven éve halott a bűneiben, hogy „immár szaga van”!

(20) *A bűn megbánás híján kárhozatra vezet.* Ahogy a rózsza elhervad a féregtől, mely belülről eszi, az emberek is elpusztulnak romlottságuk miatt, mely lelkükben tenyészik. Amit egykor a görögök mondtak a trójaiaknak a falóról: „Ezt a szerkezetet a városotok elvesztésére építettük”, ugyanazt lehet mondani a megátalkodott embernek: „A bűn építménye lelked elvesztésére van.” A bűn utolsó felvonása mindig tragikus. Diagoras Florentinus³⁹ mulatságképpen ivott mérget, de az életébe került. Az emberek jókedvükben isszák a bűn mérget, és a lelküket veszítik el általa: „a bűn zsoldja a halál”. Amit Salamon mondott a borról, az a bűnre is érvényes: „mint mutatja a pohárban az ő csillogását... Végre mint kígyó, megmar, és mint a mérges kígyó, megcsíp.” Krisztus beszél nekünk a féregről és a tűzről. A bűn olyan, mint az olaj, Isten haragja pedig, mint a tűz. Amíg a kárhozott folytatja vétékét, a tűz perzselni fogja, és „ki lakhatik közülünk megemésztő tűzzel?” Az emberek azonban nem hiszik el ezt: olyanok, mint az istentelen Devonax⁴⁰, akit mikor gonoszságaiért pokollal fenyegettek, gúnyolódott rajta, és ezt mondta: „Csak akkor hiszem el, hogy van pokol, ha a két

^{39, 40} Nem tudni, kire utal.

szememmel látom.” Nem tudjuk tudatosítani a pokol szörnyűségét az emberekben, míg a saját két szemükkel nem látják.

Láttuk tehát a bűn halálos gonoszságát, melynek komoly megfontolása bűnbánatra indít, Istenhez vezetve minket. Ha mindezek ellenére az emberek megmaradnak a bűnben, és eltökélik magukban, hogy a pokol felé folytatják útjukat, ki tehet ellene? Megmondatott nekik, milyen gyilkos szikla a bűn a léleknek, ha azonban ők önként nekiszaladnak, és összetörik magukat, vérük a saját fejükre szálljon.

2. *A következő komoly indíték a megtérésre, ha tekintetbe vesszük Isten ajándékait.* A kő hamarabb megtörik egy puha párnán, a kőszív pedig Isten jótéteményeinek puha párnáján: „az Istennek jósága téged megtérésre indít”. Egy fejedelem irgalmassága inkább megengeszteli a gonosztevőt. Míg másokon végrehajtja ítéletét, Isten neked kedvedbe jár ajándékaival.

Róm 2,4

(1) Micsoda különleges kegyelemben van nekünk részünk! Milyen nagy bajoktól mentett meg, és mennyi félelmet űzött el! Mikor lábunk elizsamodott, Isten kegyelme megtámogatott minket. Kegyelme mindig védőfal volt számunkra a veszély ellen. Mikor ellenségeink mint oroszlánok támadtak ellenünk, hogy elnyeljenek, az ingyen kegyelem kiragadott az oroszlánok szájából. A legmélyebb hullámok között is a kegyelem karja tartott meg, fejünket víz fölé emelve. Hogy nem indít ez a kizárólagos kegyelem bűnbánatra minket?

Zsolt 94,18

(2) Mennyi valóságos ajándékban volt ré-

szünk! Először is, a gondviselő kegyelem. Isten bőkezű adományozó: „Isten, aki gondomat viselte, amióta vagyok, mind e mai napig.” Melyik ember ül egy asztalhoz ellenségeivel? Mi Isten ellenségei voltunk, mégis gondunkat viselte. Olajszaruját adta nekünk, jósága mézét engedte ránk csorogni. Annyi jót tett velünk, mintha legkedvesebb szolgálói lennénk. Hogy nem indít bűnbánatra ez a gondviselő kegyelem?

Másodszor, a szabadító kegyelem. A halál kapujában álltunk, és Isten csodálatos módon kimentette életünket. A halál árnyékát élet reggelévé változtatta, szabadulás énekét adta szánkba. Hogy nem indít ez a szabadító kegyelem bűnbánatra? Sokat tett a Mindenható, hogy megtörje szívünket kegyelmével. A Bírak könyvének második részében olvassuk, hogy mikor az angyal (aki próféta volt) a kegyelem szavát hirdette, „felemelé a nép az ő szavát, és síra”. Ha van valami, ami könnyekre indít, az az Isten kegyelme. Valóban makacs bűnös kell hogy legyen, akit Isten kegyelmének erős kötelei sem tudnak elvonszolni a megtérésre.

3. Harmadszor, fontoljátok meg Isten csapások általi gondviselését, és lássátok be, hogy lombiktestünk eltörik, ha tüzet tesznek alája. Isten a kereszt iskolájába küldött minket az utóbbi években. Csőstül küldte ránk ítéleteit. Két fenyegetését teljesítette be rajtunk: „Én pedig olyanán lettem Efraimnak, mint a moly” – nem lett-e ilyen Isten Angliának a gazdaság hanyatlása által? – „olyan leszek Efraimnak, mint az oroszlán”

– nem lett-e ilyen Angliának is a pusztító pestis⁴¹ által? Mindezt ideig Isten a megtérésünkre várt. Mi azonban tovább vétkeztünk: „Figyeltem és hallottam: nem igazán beszélnek, senki sincs, aki megbánja az ő gonoszságát, mondván: Mit cselekedtem?” Később Isten tüzes pálcával sújtott le ránk, mikor hatalmas lángok emésztették a várost,⁴² emlékeztetvén az utolsó nap nagy tüzeire, melyben „az elemek megégve felbomlanak”. Mikor Joáb árpája lángokban állt, szaladva ment Absolonhoz. Isten felgyújtotta a házainkat, hogy Óhózzá szaladjunk bűnbánattal. „Az Úr szava kiált a városnak... Halljátok meg a vesszőt és ki rendeli azt!” A vessző nyelve ez, hogy megalázzuk magunkat Isten mindenható keze alatt, és „vétkeinktől igazság által szabaduljunk”. Manassé mikor nagy nyomorúságban volt, megalázta magát. Isten ezt sajátos gyógyszerként használja oltalmunkra. „Mert paráználkodott az ő anyjuk” bálványimádás által. Milyen büntetést hoz rá most Isten? „Azért ímé tövissel rekesztem el útdat.” Isten módszere az, hogy a nyomorúság töviskerítését állítsa utunkba. Így a büszke embernek tövis a megvetés. A buja embernek tövis a betegség, egyrészt hogy megállítsa bűnében, másrészt hogy bűnbánatra ösztökélje. Az Úr úgy tanítja népét, ahogy Gedeon tette a Sukkótbeli férfiakkal: „És előfogá a város véncit, és a pusztának tövisseit és csalánjait vévén, megtanítá azokkal Sukkótnak férfiaiit.” Ez hathatós beszédmód volt. Ugyanígy Isten mostanában aláza-

Jer 8,6

2Pt 3,10

2Sám 14,31

Mik 6,9

Dán 4,27

2Krn 33,12

Hós 2,4

Hós 2,5

Bír 8,16

⁴¹ Az 1665-ös pestisre utal.

⁴² A nagy londoni tűzvész 1666-ban.

tot tanfott nekünk tövises gondviselésével. Letépte rólunk az aranygyapjút; megkisebbitette házainkat, hogy szívéket is kisebbé tegye. Mikor fogunk sírva fakadni, ha nem most? Isten ítéletei annyira különleges eszközei a bűnbánatnak, hogy az Úr maga csodálkozik, és panaszkodik, hogy szigorúsága nem állította meg az embereket a bűnben: „Megvontam tőletek az esőt..., megvertelek titeket szárazsággal és ragyával... Döghalált bocsátottam rátok.” Panaszának keserősége ez: „még sem tértetek vissza hozzám”.

Am 4.7.9.10

Az Úr fokozatosan hajtja végre ítéleteit. Először kisebb keresztet küld ránk, és ha az nem használ, ad egy nagyobbat. Először enyhe hideg-lelést küld az emberre, később égető lázat. Van, akire először hajótörést bocsát, aztán a gyermeket veszi el, utána pedig a férjét is. Fokozatosan próbálja bűnbánatra juttatni az embert.

Van úgy, hogy Isten ítéletei körbe járnak, családról családra. A nyomorúság pohara körbejárt a nemzetet; mindenki belekóstolt már. És ha nem térünk meg most, ha nem törődünk az ítélettel, közvetve beleegyezőnk, hogy Isten a legrosszabbat tegye. A gonoszságnak ez a foka aligha bocsáttatik meg: „És fölhív az Úr, a seregek Ura ama napon sírásra és gyászolásra... És ímé öröm és vígasság... És megjelenté magát füleimbe a seregek Ura: Meg nem bocsáttatik e bűn tinéktek, míg meg nem haltok.” Ez a bűn nem tehető jóvá áldozattal.

Ézs 22,12-14

Ha a rómaiak szigorúan megbüntették azt a fiatalembert, akit közszerencsétlenség idején az ablakon át testét edzeni láttak rózsakoszorúval a

fején, mennyivel keményebb büntetést érdemel az, aki megerősíti magát a gonoszságban a nyomorúság idején is, és szembekacagja Isten ítéleteit. A pogány tengerészek megtértek a viharban. Ha nem bánjuk meg bűneinket, és nem dobjuk a tengerbe őket, rosszabbak vagyunk a pogányoknál.

Jón 1,14

4. *Negyedszer, fontoljuk meg, mi mindenről kell számot adnunk végül*, ha nem térünk meg, mennyi ima, tanács és figyelmeztetés lesz a számlánkon. Minden prédikációból vádbeszéd lesz. Akik őszintén megbánták bűneiket, azokért Krisztus emel majd szót. Vére elmossa bűneiket. Az ingyen kegyelem köpenye borítja be őket. „Azokban a napokban... azt mondja az Úr, keresztek az Izrael bűne, de nem lesz; a Júda vétkei, de nem találhatnak.” Akik megtérték magukat a lelkiismeret alsóbb törvényszéke előtt, felmentenek a menny Legfelsőbb Bírósága előtt. De ha nem térünk meg, minden bűnünkről számot kell majd adnunk az utolsó napon, és nekünk magunknak kell felelnünk értük; nem lesz ügyvédünk, aki szólhatna az érdekünkben.

Jer 50,20

Ó, te megátalkodott bűnös, most gondold meg, hogy leszel majd képes bírád szemébe nézni! Vesztett ügyed van: biztosra veheted, hogy a vádlottak padján fogsz ülni. „Mitévő lennék, ha felkelne az Isten, és ha meglátogatna: mit felelnék neki?” Ezért vagy megtérsz most, vagy késülj fel a válaszra, ám lássad, hogy milyen menteséget találsz majd a magad számára, mikor Isten ítélőszéke elé kerülsz. Mikor felkel Isten, mit válaszolsz neki?

Jób 31,14

A bűnbánat néhány eszközének leírása (2): a töredelmes és a megátalkodott állapot összehasonlítása

Még egy indíték a bűnbánatra a körültekintő összehasonlítás: hasonlítsátok össze a töredelmes és a megátalkodott állapotot, és lássátok a különbséget. Vizsgáljátok meg őket tüzetesen az Ige fényénél, és vegyétek észre, hogy a megátalkodott állapotnál nincs szármalmasabb, a bűnbánónál pedig nincs kellemesebb. Milyen szomorú helyzetben volt a tékozló fiú, mielőtt atyjához hazatért volna! Mindenét elfecsérelte, koldusbotra juttaták a bűnei; nem maradt egyebe a mosléknál. Ott disznók vályújából evett, mikor azonban hazatért, atyja mindenképp a legjobbat adta neki. A ruhát azért hozták elő, hogy betakarja őt, a gyűrűt, hogy felmagasztalják vele, a hízott tulkot pedig, hogy megünnepeljék hazatértét.

Ha a bűnös megmarad keménységében, bűsút mondhat Krisztusnak és a kegyelemnek. Ha

azonban megtér, a mennyország belé költözik. Ővé lesz Krisztus és minden békessége. Háladalt énekel lelkében, mondván: „Én lelkem, sok javaid vannak, sok esztendőre eltéve.” Ha visszatérünk Istenhez, többet nyerünk vissza Krisztusban, mint amennyit Ádámban elvesztettünk. Isten azt mondja a megtérő léleknek: „Felöltöztetek titeket az igazság ruhájába. Lelkem ékeségét és ajándékait adom nektek. Az én szeretetemet adom nektek; egész királyságot adok nektek. Fiam, mindenem a tiéd!” Ó, kedves barátaim, hasonlítsátok csak össze, mennyi vagyontok volt megtérésetek előtt és mennyi lett utána! Mielőtt megtértetek volna, nem láttatok mást, csak felhőket és viharokat, felhőket Isten arcán, viharokat a saját lelkiismeretekben. De hogy megváltozik az időjárás a bűnbánattal! Micsoda napsütés lesz odafent! Micsoda derűs nyugalom belül! A keresztyén lelke olyan, mint az Olümposz⁴³ – ragyogó és tiszta, a szél sem fúj rajta.

A harmadik eszköz, mely segít a bűnbánatban, a határozott szándék, hogy elhagyjátok a bűnt. Nem gyenge vágy, hanem szent fogadalom. „Megesküdtem, és megállom, hogy megtartom a te igazságodnak ítéleteit.” A bűn összes csábítása és ravaszsága sem téríthet el. Nincs helye tétovázásnak, nem tanácskozom testtel és vérrel. Döntsetek el, jobb nekünk elhagyni a bűnt, vagy nem? Ahogy Efraim mondta: „Mi közöm nékem többé a bálványokhoz?” Nem tesznek lóvá többé a bűneim, nem bolondít többet a Sátán. A mai nap válólevelet adok kívánságaim

Lk 12,19

Zsolt

119,106

Gal 1,16

Hós 14,8

⁴³ A görög mitológiában az istenek lakhelye.

kezébe. Mindaddig, amíg nem jutunk erre a végérvényes elhatározásra, a bűn megveti bennünk a lábát, és soha nem leszünk képesek lerázni ezt a viperát. Ne csodálkozzatok: aki nem szánja el magát, hogy a bűnnek ellensége lesz, azt a bűn győzi le.

Ez az elhatározás azonban épüljön Krisztus erejére, mely nagyobb, mint a miénk. Legyen alázatos elhatározás. Dávid mikor kiállt Góliát ellen, úgy vetette le önhitt magabiztosságát, mint fegyverzetét – „én pedig a Seregek Urának... nevében megyek ellened” – így kell nekünk is szembeállni Góliát-kívánságainkkal, bízva a Krisztus erejében. Gyakran látjuk, hogy emberek társulnak egymással valamilyen szövetségben. Mi is, ismerve gyengeségünket a bűnnel szemben, kössük magunkhoz Krisztust, és az Ő erejével öldököljük meg a romlást.

A negyedik eszköz, mely bűnbánatra segít, a buzgó könyörgés. A pogányok egyik kezüket az ekére tették, a másikat felemelték Cereshez, a gabona istennőjéhez. Így mi is, mikor használjuk a bűnbánatra való eszközöket, emeljük fel a tekintetünket Istenhez, hogy megáldja erőfeszítésünket. Hozzá kiáltatok bűnbánó szívért: „Te, Uram, aki elrendelted, hogy megtérjek, adj kegyelmet is, hogy megtérhessek.” Imádkozunk, hogy szíveink szent tömlők legyenek, melyekből könnyek folynak. Kérjétek Krisztust, hogy olyan szeretettel pillantson ránk, ahogy Péterre pillantott, aki azután kiment, és keservesen sírt. Könyörögjétek Isten Lelkéhez segítségért. Ha a Lélek rácsap a szívünk sziklájára, vizet fa-

kaszt belőle: „megindítja szelét, s vizek folydogálnak”. Mikor Isten Lelkének szele fúj, könnyek árnai folynak. Zsolt 147,18

Több okból is Istenhez kell fordulnunk bűnbánatért:

(1) Mert ez ajándék: „Eszerint hát a pogányoknak is adott az Isten megtérést az életre!” ApCsel 11,18
Az arminianusok úgy tartották, a bűnbánat a magunk erejéből van. Megkeményíthetjük a szívünket, igaz, de meglágyítani már nem tudjuk azt. A szabad akarat koronája leesett a fejünkről. Sőt, nem csupán tehetetlenség van bennünk, hanem nyakasság is. Ezért könyörögjétek Istenhez, hogy adjon bűnbánó lelket. Neki hatalmas van azt művelni, hogy a kőszív vérezzen. Szavával teremteni tud.

(2) Azért kell Istenhez folyamodnunk ezért az áldásért, mert megígérte, hogy megadja nekünk: „és adok néktek hússzívet”. Megpuhítom gyémántkemény szíveteket a Fiam vérében. Az Ő kezét és pecsétjét mutasd Istennek. És van még egy nagylelkű ígéret: „teljes szívekből megtérnek hozzám”. Változtasd imádsággá ezt az ígéretet: „Uram, légy kegyelmes, hogy teljes szívemből megtérjek hozzád.” Ez 36,26

Az ötödik eszköz, mely bűnbánatra vezet, a törekvés, hogy tisztábban lássuk Istent: „most szemeimmel látlak téged. Ezért hibáztatom magam és bánkódom a porban és hamuban!” Jób 42,5.6
Jób, miután megismerte Isten dicsőségét és tisztaságát, visszarettent alázatos bűnbánatra, vagy ahogy a Zsidókhöz írt levélben van, kárhoztatta magát. Ha Isten szentségének áttetsző üvegére

nézünk, meglátjuk a magunk romlottságát, és megtanuljuk megsíratni őket.

Legvégül, hitre kell törekednünk. De van-e köze ennek a bűnbánathoz? Igen, hiszen a hit táplálja az egységet Krisztussal, és nem tudunk megválni a bűntől, amíg nem egyesültünk Krisztussal. A hit szeme a kegyelemre néz, és a kegyelem megolvasztja a szívet. A hit vezet el minket Krisztus véréhez, és ez a vér összetör. A hit győz meg minket Isten szeretetéről, mely sírásra készítet.

Elmondtam tehát mindazt, ami eszköz vagy segítség lehet a bűnbánatban. Mi marad más hátra, mint hogy munkához lássunk. Hadd tegyük ezt komolyan: nem úgy, mint akadályugrók, hanem mint harcosok.

A zsolnártíró szavaival foglalom össze, amit leírtam eddig: „Aki vetőmagját sírva emelve megy tova, vigadozással jó elő, kévéit emelve.”

Zsolt 126,6

Thomas Watson élete

Bár több fontos könyvet tartjuk számon, az életéről keveset tudunk: még születésének és halálának pontos ideje is ismeretlen (1620? – 1689?). Művei a legműködőbb emlékiratok: lehet, hogy nem is volt szükség többre, ezért a gondviselés útját állta a fölösleges beszédnek. Az antikváriusok egy hűres Wattól származtatják, akinek fia kitüntette magát a keresztes lovagok között. Nemes származásának nincsenek bizonyítékai – vannak emberek, akikre nem származásuk hoz dicsőséget, hanem az, ahogy élnek.

Cambridge-ben tanult, az Emmanuel College-ban, mely abban az időben kiérdemelte a „szentek iskolája” nevet: sokan tanultak itt a későbbi kitűnő puritán hittudósok közül. Watson kiemelkedő szorgalma emlékezetes maradt.

1646-tól a St. Stephen's Walbrookban, London szívében teljesített lelkészi szolgálatot tizenhat évig.

1651-ben rövid időre bebörtönözték, mert résztvett a „Christopher Love” összeesküvésben – II. Károlyt akarták visszahívni trónjára.

1652. június 30-án hivatalosan visszahelyezték a St. Stephen's Walbrookba. Prédikátorként nagy

népszerűsége és hírnévre tett szert: a templom folyamatosan tele volt, mikor prédikált. A restaurációig maradhatott itt, amikor nonkonformizmus vádjával ismét megfosztották hivatalától. Gyülekezete könnyek között vált meg tőle. Három búcsúbeszéde maradt fenn, melyekben bátorítja, vigasztalja gyülekezetét, és áldást kér üldözőire.

A „máshitűekre” vonatkozó szigorú rendeletek ellenére saját felelősségére is folytatta szolgálatait, ahol csak alkalma nyílt rá: csűrökben, konyhában, erdőn, mezőn.

Calamy a Nonkonformista emlékiratokban (Nonconformist Memorial) a következőket jegyzi fel róla: „Annyira jól ismerték a városban kegyességéről és szolgálatairól, hogy bár a Barátságos Vita (Friendly Debate) miatt megbélyegezték, minden megfontolt ember általános tiszteletének örvendett haláláig. Nagytudású, népszerű, de józan ítéletű prédikátor volt (ahogy azt frászaiból bárki megállapíthatja), kiemelkedő az imádság ajándékában.”

1672-ben a Türelmi Rendelet után engedélyezték, hogy a Crosby House nagytermében prédikáljon. Néhány évet szolgált itt, de gyengülő egészsége miatt visszavonult az essexi Barnstone-ba.

1689-ben vagy 1690-ben halt meg, amikor éppen az imádkozás „legbelső szobájában” tartózkodott. Születésének és halálának dátuma sehol sincs feljegyezve, viszont életéről és műveinek hatásáról annál több érdekes történet maradt fenn. Itt csupán egy feljegyzést említünk James Gardner ezredes élet-történetéből:

„1719 júliusában a Sabbath estjét vidám társaságban töltötte, és pontban éjfélkor boldogtalan ta-

lálkója lett volna egy férjzett asszonnyal. A társaság már tizenegy körül felbomlott, ő pedig szobájába ment, hogy elüsse az unalmas időt. Történt ekkor, hogy egy vallásos könyv került a kezébe, melyet jó anyja vagy nagynénje csúsztatott útításkájába tudtán kívül, melynek címe ez volt: A keresztény katonája, és egy bizonyos Watson írta. Remélve a cím alapján, hogy szórakoztató lelki megjegyzéseket talál benne saját hivatásáról, elhatározta, hogy belelapoz... Hirtelen úgy tűnt neki, hogy szokatlan fényugár vetül a könyvre, miközben olvas, és felemelve szemét, legnagyobb meglepetésére felfogta, hogy a keresztire feszített Krisztus képe jelenik meg előtte láthatóan, mintha a levegőben függne, dicsőséggel övezve, és úgy érezte, hogy megszólítja egy hang: „Ó bűnös, érted szenvedtem, és ez a válaszd érte? Székébe roskadt, öntudatlan volt egy ideig. Aztán felállt, viharos érzésekkel járkált fel-alá a szobában, míg összetört az elmondhatatlan döbbenet és szíve gyötrelme miatt. Ez az elkövetkező októberig tartott, mikor félelmei kimondhatatlan örömmé változtak.”

Thomas Watson munkáit a tantételek szigorú, de józan kifejtése és alkalmazása, gyakorlati bölcsességgel ötvözött mély lelkiség és a kifejezés eleven szépsége teszi emlékezetessé.

MOLNÁR SÁRA

(C.H. Spurgeon: A Memoir of Thomas Watson című írása alapján.)

Tartalom

<i>Előszó (Molnár Sára)</i>	5
Levél az olvasóhoz	13
Elöljáró beszéd	16
Hamis bűnbánat	21
Az igaz bűnbánat természete (1)	24
Az igaz bűnbánat természete (2)	48
Bűnbánatra kényszerítő okok, valamint intés a megátalkodottaknak	72
Bűnbánatra való intés	77
Hatalmas indítékok a bűnbánatra	92
Buzdítás mielőbbi bűnbánatra	104
Megtérésünk próbája. Vigasztalás a bűnbánónak.	113
A bűnbánat akadályainak elmozdítása	120
A bűnbánat néhány eszközének leírása (1): komoly megfontolás	129
A bűnbánat néhány eszközének leírása (2): a töredelmes és a megátalkodott állapot összehasonlítása	144
<i>Thomas Watson élete (Molnár Sára)</i>	149

Felelős kiadó *Visky András*
Lektorálta *Benő Attila*
Felelős szerkesztő *Bálint Ágnes*
Borítóterv *Tordai-S. Attila*
Műszaki vezető *Suci Éva*

Kiadja a *CE Koinónia Kiadó Kolozsvár*
Levél- és rendelési cím:
RO-400161 Cluj, str. Paris nr. 15.
Tel/Fax: 00-40-264-450119
E-mail: koinonia@mail.dntcj.ro
www.koinonia.ro

ISBN 973 8022 92 4